

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 177

Poznań, poniedziałek dnia 18 kwietnia 1932

Rok XXVII

Jeszcze o układzie polsko-niemieckim

Podawaliśmy niedawno wykaz kontyngentów, przyznanych Niemcom układem z dnia 26 marca. Dokładny tekst tego układu, a właściwie wymienionych not, dotychczas nie został podany do wiadomości, pomimo iż upłynęło już przeszło 3 tygodnie od chwili jego zawarcia. Widocznie jest to jeden z tych objawów twórczości w naszej polityce zagranicznej, który zyskać może, pozostając w cieniu.

Dla oceny tego układu musimy tedy posługiwać się strzępami informacji, które trafiły do prasy „sanacyjnej”, oraz temi ogłoszonymi, jakie układ ten znalazł w prasie niemieckiej.

Czytelnicy nasi pamiętają zapewne, że 29 marca ukazał się w piśmie polskiej komunikat PATA o rozmowach polsko-niemieckich, których wynikiem było „porozumienie co do uniknięcia dalszego zaostrzenia wojny celnej i co do uniknięcia w miarę możliwości nowych ograniczeń w wymianie towarowej, prowadzonej w ostatnich czasach”. Komunikat kończył się wnioskiem, który brzmiał tak:

„Naogół przywrócone zostały przez obie strony możliwości przywozu w ramach 1931 roku”.

Samo porozumienie miało miejsce 26 marca i odbyło się w formie wymiany not pomiędzy ministrem Zaleskim a postem Moltke.

Prasa „sanacyjna” mówi, że inicjatywa wyszła od strony polskiej, która zaproponowała ogólne zniesienie zarządzeń bojowych, lecz propozycje te zostały przez stronę niemiecką odrzucone i przyjęły formę znacznie bardziej ograniczonego układu.

Jakże przedstawiały się „możliwości przywozu w ramach 1931 roku”, o których mówi komunikat PATA?

W ciągu roku 1930 Niemcy importowały do Polski towarów na ogólną sumę 605 milj. złotych. Polska eksportowała do Niemiec na sumę 626 milj. złotych. Nadwyżka wynosiła 20,8 milj. złotych na korzyść Polski.

W ciągu roku 1930 i 1931 Niemcy wydały szereg zarządzeń celnych, skierowanych przeciwko Polsce. Na skutek tych zarządzeń eksport Polski do Niemiec skurczył się, a bilans wymiany towarowej polsko-niemieckiej zmienił się na naszą niekorzyść.

W ciągu roku 1931 Niemcy importowały do Polski towarów na ogólną sumę 359 milj., podczas gdy nasz eksport do Niemiec wynosił w tym czasie zaledwie 315 milj., a saldo ujemne wyniosło 44 milj. na naszą niekorzyść.

Pomimo, iż skutki takiego stanu rzeczy były widoczne już w pierwszych miesiącach roku ubiegłego, a rolnictwo nasze odczuło jego ciężar w całej pełni już w drugim kwartale roku 1931, rząd nie poczynił żadnych kroków, celem zrównoważenia bojowych zarządzeń niemieckich. Parcie opinii publicznej było tak silne, że nawet B. B. nie mogło pozostać bierne wobec tej sytuacji, a krytyczne stanowisko wobec polityki naszego ministerstwa spraw zagranicznych znalazło swój wyraz w przemówieniach

Wyrok w sprawie mordu żydowskiego w Wilnie

Skazanie jednego z oskarżonych, *Samuela Wulfina*, na dwa lata więzienia — Uwolnienie dwóch pozostałych

Wilno, 18. 4. (PAT.) Dziś przedpołudniem ogłoszono wyrok w procesie w sprawie zajść studenckich w listopadzie ub. r., jakie wydarzyły się w Wilnie, podczas których zabito studenta uniwersytetu St. Batorego, śp. Wacławskiego.

Oskarżony Samuel Wulf, lat 19, student uniwersytetu St. Batorego, skazany został na 2 lata więzienia, z zamianą na dom poprawy na podsta-

wie art. 122 cz. 1. p. 1. k. k. za udział w zbiegowisku publicznym, którego uczestnicy działając wspólnymi siłami, dopuścili się gwałtu na osobach studentów narodowości polskiej przez rzucanie w nich kamieniami, bicie laskami i innymi przedmiotami.

Skazany pozostaje nadal na wolnej stopie za kaucją. Dwaj inni współoskarżeni, mianowicie Zalkind i Oguz zostali uniewinnieni.

Kreuger od lat stał na czele szajki oszustów

Badania specjalnej komisji śledczej — Szajka opanowała wszystkie ważniejsze centra finansowe

Sztokholm, 18. 4. (Tel. wł.) Wielka komisja powołana przez sztokholmską policję kryminalną, w celu zbadania oszustw Kreugera, rozpoczyna dziś swą pracę. Komisja jest tak liczna, że prawdopodobnie za szczupły będzie gmach policji i wynajmie się dla niej specjalny lokal.

Według doniesień dzienników, już dotychczasowe śledztwo wykazało, że Kreuger we wszystkich wielkich cen-

trach finansowych posiadał zaufanych, którzy prowadzili jego kryminalne machinacje. Kilku z nich zna policja danych państw i już ich przesłuchiwała.

W najbliższych dniach spodziewają się przybycia do Sztokholmu wybitnego przedstawiciela amerykańskich towarzystw zapalcanych. Z jego przyjazdem łączy się nadzieje, że te sfery udziela pomocy koncernowi Kreugera.

Dwa kwity — Ogromne straty ponosi rynek francuski

Berlin, 18. 4. (PAT.) Ze Sztokholmu donoszą według informacji „Soc. Demokraten”, że wśród pozostałych po Kreugerze papierów znaleziono m. in. 2 kwity. Jeden na 5 milj. pesetów, podpisany przez b. króla Alfonsa, drugi na 100 000 mk. niemieckich, podpisanych przez Hitlera.

Paryż, 18. 4. (PAT.) Pisma francuskie donoszą, że upadek koncernu Kreugera wyrządził wielkie szkody interesom francuskim. Według ogłoszo-

nych statystyk, sam bank szwedzki winien jest rynkowi paryskiemu 100 milj. franków. Zobowiązania kilku innych banków są bardzo znaczne.

Wartość akcji Kreugera, zakupionych przez publiczność francuska obliczają na 50 milionów franków nominalnej wartości. Wiele znanych osobistości ze świata bankowego i finansowego przebywa obecnie w stolicy Szwecji.

Rewelacje „Financial Times” — Oszukańcze emisje na dziesiątki milionów funtów szterl. — Ścisły kontakt Kreugera z Hitlerem

Londyn, 18. 4. (Tel. wł.) Oszustwa Kreugera przedstawiają się wprost potwornie, jak wynika ze sprawozdania komisji rzeczoznawców, a o czym donosi zwykle dobrze poinformowany korespondent londyńskiego „Financial Times”. Nabywcy fałszywych akcji i obligacji ponieśli ogromne straty.

Według relacji wspomnianego korespondenta komisja stwierdziła oszukańcze emisje na sumę pięciu milionów funtów szterlingów akcji towarzystwa Kreuger i Toll, na sumę 24 miliony funtów akcji towarzystwa Swedish Match, na 21 milionów funtów szterlingów International Match.

Na podstawie dotychczasowych badań przypuszcza się, że konta towarzystwa Kreuger i Toll fałszowane były od 1915 roku począwszy.

Za 29 milionów funtów szterlingów fałszowanych włoskich bonów państwowych, pakiet na sumę około 20 milionów funtów znajduje się w akty-

wach „International Match Corporation”. Za ten pakiet otrzymał Kreuger do osobistego przechowania niemieckich bonów na sumę 50 milj. dolarów.

Korespondent „Financial Times” twierdzi dalej, że przez pewien czas panował bardzo ścisły kontakt pomiędzy Kreugerem a Hitlerem. Kreuger był bowiem zdania, że tylko silny rząd narodowy we Francji i nacjonalistyczny w Niemczech mogą rozwiązać problem europejski. To też wspierał on wydatnie ruch hitlerowski w Niemczech. Koncern Kreugera wydawał, jak obecnie stwierdzono kolosalne sumy na „apówki dla osób wpływowych w państwach w których chciano uzyskać monopol zapalcanych.

Na tajnym posiedzeniu komisji rzeczoznawców wyrażono nadzieje, że uda się uratować towarzystwo „Swedish Match” oraz towarzystwo telefonów Ericssona.

przed skutkami bojowych zarządzeń niemieckich.

Jednakowoż rząd niemiecki o dzień wcześniej, bo 18 grudnia ub. r. otrzymał pełnomocnictwo do wprowadzenia w życie umów handlowych i dowolnego regulowania cel przywozowych.

Z pełnomocnictw tych rząd Rzeszy skorzystał w ten sposób, że 29 lutego b. r., kiedy już handel niemiecki zaczął odczuwać skutki zarządzeń polskich, wprowadzony został t. zw. „Obertarif”, podnoszący taryfy celne w

stosunkach z państwami nietraktatowymi o 200 procent. Jeszcze przed wydaniem „Obertarif” stawki celne na dwa bardzo ważne artykuły naszego eksportu, masło i jaja, podniesione zostały: pierwsze do 170 mk., drugie do 100 mk. za sto kilo. W tych warunkach rozpoczęły się układy, zakończone porozumieniem z dnia 26 marca.

Układ ten cofa naszą wymianę towarową do stanu z roku 1931. Polska zapewniła Niemcom kontyngenty na towary najbardziej ich interesujące. Jak już pisaliśmy poprzednio, wysokość tych kontyngentów obliczona została na podstawie cyfr importu niemieckiego do Polski w roku 1931 z takim ich zmniejszeniem, ażeby wyrównane zostało saldo bierne. Niemcy cofnęły wprawdzie podwyżkę na jaja i masło, natomiast stosować mają „Obertarif” do wszystkich towarów naszego eksportu, objętych zakazami bojowymi z roku 1925, a masło polskie ma w dalszym ciągu opłacać 100 mk. cła od 100 kilo.

Jakie będą skutki tego nowego zwrotu w naszej polityce celnej?

Strona niemiecka ocenia je jako bardzo korzystne dla interesów Rzeszy.

„Berliner Tageblatt” dwukrotnie zabierał głos w tej sprawie i pisał raz, że „wynik jest szczególnie pocieszający” (27 marca), potem znowu, że jest „całkiem zadawalający” (30 marca).

„Frankfurter Zeitung” pisze pod datą 27 marca o „pocieszającym wyniku” i o tem, że w tej sytuacji „polskie zakazy przywozowe będą mogły tylko w małej mierze szkodzić eksportowi niemieckiemu”.

Urzędowi obrońcy tego układu po stronie polskiej są bardzo małomówni. „Polska Gospodarcza” poprzestaje na bardzo pobieżnym streszczeniu układu i na krótkiej historii zarządzeń poprzednich. „Gazeta Polska” pod datą 1 kwietnia b. r. przyznaje, że układ ten poprawi nasze stosunki handlowe z Niemcami tylko w razie pomyślnej konjunktury, pisząc dalej w ten sposób:

„Jeśli jednak konjunktura pogorszy się w stosunku do 1931 roku, to jest prawdopodobniejsze ukształtowanie się bilansu na naszą niekorzyść. Ale dodatnią cechą porozumienia jest złagodzenie nastrojów bojowych. Łatwiejsze może będzie przejście do całkowicie normalnych stosunków gospodarczych. Nastroje nacjonalistyczne nie są bowiem zjawiskiem trwałym i mają swoje fazy napięcia i osłabienia”.

Co do konjunktury roku bieżącego niema już wątpliwości nawet w tych samych sferach, którym handel polski zawdzięcza układ z dn. 26 marca 1932. Dziś już nie ulega wątpliwości, że „mocny rząd” po krótkiej chwili samoobrony cofnął się przed zarządzeniami niemieckimi, że uczynił to z całą świadomością następstw, groźących naszemu handlowi zagranicznemu.

Życie gospodarcze naszego kraju raz jeszcze będzie musiało opłacić słon. rachunek złudzeń „sanacyjnych”, że tą drogą „da się złagodzić nastroje bojowe”, a nasza polityka ogólna ponosić będzie musiała konsekwencje orientacyjnych nici, wiążących dyplomację „sanacyjną” z jej wojennymi i przedwojennymi tradycjami i sympatjami”.

Zmiany w zaludnieniu Poznańskiego i Pomorza

Główny Urząd Statystyczny ogłasza ogólne wyniki spisu ludności z grudnia 1931 r. Dane te nie dotyczą jeszcze podziału ludności na podstawie językowej i wyznaniowej, zawierają już jednak ciekawe wiadomości o ruchu ludności w poszczególnych województwach i powiatach. Z powyższych danych czerpiemy szereg informacji, odnoszących się do Poznańskiego i Pomorza.

W całym państwie w ciągu lat 1921 do 1931 wzrosła ludność o 18,2 proc.; ten wzrost faktyczny przekroczył nieco przyrost naturalny, czyli nadwyżkę liczby urodzeń nad liczbą zgonów, która według obliczeń wynosiła 18,0 proc. Taka wysoka stopa przyrostu w pewnej mierze wywołana została trwającym jeszcze po r. 1921 powrotem uchodźców z Rosji na ziemie wschodnie, które z tego powodu wykazują ogromny przyrost faktyczny i wyjątkowo wielki odsetek urodzeń, spowodowany napływem na te tereny ludzi w młodym wieku.

Otóż w województwie poznańskim liczba ludności w dniu spisu wynosiła 2 112 871 osób; przyrost w ciągu dziesięciolecia — 145 006 czyli 7,4 proc. Odsetek przyrostu był najniższy ze wszystkich województw. Na Pomorzu spis wykazał 1 086 144 osób, a liczba przyrostu była wyższa, niż w Poznańskim, mianowicie 150 501, czyli 16,1 proc. I w innych zachodnich województwach odsetek przyrostu był również znacznie wyższy, np. w warszawskim — 19,7, łódzkiem — 16,9, krakowskim — 15,3 proc.

Ponieważ przewyżkę urodzeń nad zgonami w Poznańskim w ostatnim dziesięcioleciu obliczono na 299 507 (15,2 proc.), przeto odpływ ludności z województwa przewyższył napływ o 154 501 głosów. Na Pomorzu przyrost naturalny dał 171 627 osób (18,3 proc.), nadwyżka emigracji nad imigracją wynosiła 21 126. Emigracja zgórą 150 tysięcy mieszkańców z województwa poznańskiego była przedewszystkiem wywołana opuszczeniem kraju przez Niemców. Według obliczeń, opartych na statystyce zgonów i statystyce dzieci szkolnych, wyjechało po r. 1921 około 100 tysięcy Niemców, ale o ile ta liczba odpowiada rzeczywistości, przynajmniej 50 tysięcy Polaków wyemigrowało bądź zagranicę, bądź do innych dzielnic Polski. W woj. pomorskim ruch ludności był korzystniejszy. Ubyło tam około 65 tysięcy Niemców, przybyło z innych dzielnic czterdzieści parę tysięcy Polaków.

Cały przyrost faktyczny w Poznańskim pochłonęły miasta, na Pomorzu dwie trzecie przyrostu przypada na miasta. Podajemy poniżej stan zaludnienia większych miast (z ludnością ponad 5 000) i przyrost faktyczny w okresie 1921—1931.

Woj. Poznański		
osób	przyrost w %	
1. Poznań	246 698	33,5
2. Bydgoszcz	117 528	34,1
3. Inowrocław	30 862	27,1
4. Gniezno	29 924	16,5
5. Ostrów	19 555	19,5
6. Leszno	19 258	16,7
7. Krotoszyn	12 969	16,7
8. Rawicz	10 827	17,0
9. Nakło	10 303	30,7
10. Kościan	10 275	31,7
11. Jarocin	8 688	24,0
12. Pleszew	8 591	12,5
13. Szamotuły	8 307	22,7
14. Września	8 148	23,0
15. Środa	8 087	11,8
16. Śrem	7 652	15,1
17. Wągrowiec	7 555	10,0
18. Chodzież	7 511	33,0
19. Kępno	7 182	15,7
20. Gostyń	6 815	17,2
21. Grodzisk	6 161	9,0
22. Rogoźno	6 040	9,3
23. Strzelno	5 846	18,7
24. Ostrzeszów	5 833	7,8
25. Koronowo	5 553	18,4
26. Koźmin	5 450	9,0
27. Zbąszyń	5 432	21,8
28. Wronki	5 245	13,5
29. Oborniki	5 244	26,5
30. Trzemeszno	5 218	2,5
31. Mogilno	5 200	24,7
32. Międzychód	5 126	27,6
33. Znin	5 090	14,7

Woj. Pomorskie		
1. Toruń	54 280	37,7
2. Grudziądz	50 405	50,4
3. Gdynia	30 210	854,8
4. Tczew	22 728	39,9
5. Chojnice	14 255	30,9
6. Starogard	13 356	27,6
7. Wejherowo	12 559	42,9
8. Chelmino	12 531	22,8
9. Chelmża	11 098	3,7
10. Świecie	8 729	32,3
11. Wąbrzeźno	8 591	20,7
12. Brodnica	8 521	23,3
13. Czersk	7 757	15,8
14. Kościerzyna	7 379	26,2
15. Lubawa	5 518	19,0
16. Tuchola	5 477	-1,9
17. Działdowo	5 103	43,0
18. Kartusy	5 055	36,0

Przyrost rzeczywisty w poszczególnych powiatach w ciągu dziesięciolecia przedstawia się, jak następuje:

Powiat	Przyrost (+) lub ubytek (-)		
	w powiecie wogóle	w miastach	w wsiach
1. Bydgoszcz m.	+29 885	+29 885	—
2. Bydgoszcz w.	+5 787	+2 890	+2 897
3. Chodzież	+2 935	+2 868	+67
4. Czarnków	+155	+1 300	-1 145
5. Gniezno m.	+4 230	+4 230	—
6. Gniezno w.	-1 991	+326	-2 317
7. Gostyń	-436	+1 496	-1 932
8. Grodzisk	+1 099	+1 988	-889
9. Inowrocław m.	+6 585	+6 585	—
10. Inowrocław w.	+1 359	+543	+816
11. Jarocin	+1 275	+1 708	-433
12. Kępno	+2 034	+1 170	+864
13. Kościan	+530	+2 379	-1 849
14. Koźmin	-1 502	+336	-1 838
15. Krotoszyn	+1 342	+2 617	-1 275
16. Leszno	+3 057	+2 978	+79
17. Międzychód	+936	+1 335	-399
18. Mogilno	+970	+1 597	-627
19. Nowy Tomyśl	+661	+1 119	-458
20. Oborniki	+1 068	+2 175	-507
21. Odolanów	+390	+5	+385
22. Ostrów	+3 889	+3 189	+700
23. Ostrzeszów	-776	+265	-1 041
24. Pleszew	-1 129	+953	-2 082
25. Poznań m.	+61 940	+61 940	—
26. Poznań w.	+13 342	+1 476	+11 866
27. Rawicz	+227	+2 487	-2 260
28. Strzelno	+758	+1 413	-655
29. Szamotuły	+1 939	+2 730	-791
30. Szubin	+1 994	+2 639	-645
31. Śmigiel	-2 298	-178	-2 120
32. Śrem	+897	+2 105	-1 208
33. Wągrowiec	+11	+1 060	-1 049
34. Wolsztyn	-676	+423	-1 099
35. Września	-1 023	+1 474	-2 497
36. Wyrzysk	+4 503	+3 741	+792
37. Znin	+595	+950	-355

Woj. pomorskie			
1. Brodnica	+4 215	+2 456	+1 759
2. Chelmino	+5 247	+2 323	+2 924
3. Chojnice	+7 145	+4 903	+2 242
4. Działdowo	+2 465	+1 535	+931
5. Gniew	+854	+508	+346
6. Grudziądz m.	+16 889	+16 889	—
7. Grudziądz w.	+4 731	+774	+3 957
8. Kartusy	+4 630	+1 338	+3 292
9. Kościerzyna	+3 358	+1 977	+1 381
10. Lubawa	+2 036	+1 635	+401
11. Gdynia	+27 046	+27 046	—
12. Morski	+19 885	+4 829	+15 056
13. Sępólno	+1 763	+1 641	+122
14. Starogard	+8 646	+2 890	+5 756
15. Świecie	+7 623	+2 789	+4 834
16. Tczew	+7 989	+7 050	+940
17. Toruń m.	+14 856	+14 856	—
18. Toruń w.	+6 601	+1 826	+4 775
19. Tuchola	+876	-106	+982
20. Wąbrzeźno	+3 646	+2 452	+1 194

W Poznańskim w ubiegłym dziesięcioleciu ogólny wzrost ludności wynosił 145 006, a w samych miastach 154 171, czyli ubytek ludności wiejskiej stanowi 9 065. Na Pomorzu z ogólnego przyrostu 150 501 na miasta przypada 99 611, a na gminy wiejskie 50 890.

Przy porównywaniu liczb przyrostu na Pomorzu i w Poznańskim uderza różnica w ruchu ludności w gminach wiejskich. W Poznańskim, poza nielicznymi powiatami przemysłowymi (np. poznańskim, wiejskim, bydgoskim), występuje zmniejszenie się liczby ludności wiejskiej, rolniczej w r. 1931 w zestawieniu z r. 1921 w przeciwieństwie do Pomorza. Można doszukiwać się różnych przyczyn tego zjawiska. Być może, że w czasie spisów z r. 1921 w Poznańskim miał miejsce na wieś napływ ludności polskiej, a Niemcy jeszcze tam pozostawali w celu likwidacji swoich interesów majątkowych, a dopiero po spisie opuścili swoje dotychczasowe siedziby. Ale również ubytek ludności wiejskiej może być wywołany mniej intensywnym systemem gospodarki rolnej wskutek warunków ekonomicznych, czyli zmniejszeniem się ilości robotników rolnych.

W każdym razie wobec tych warunków oraz wobec zdrowej zasady nierozdrabniania gospodarstw włościańskich przy dziedziczeniu (w przeciwieństwie do Małopolski), o zwiększeniu ludności rolniczej w Wielkopolsce nie może być mowy. Ponieważ zaś miasta w Poznańskim nie zdolały wchłonąć 30 tysięcy rocznego przyrostu, staje jako zasadnicze nieodparte skierowanie radmiaru tego przyrostu do innych dzielnic w postaci wzmocnienia w nich polskiego żywiołu mieszczańskiego, dla emigracji bowiem zagranicznej widoki na przyszłość są jak najgorsze. B. W.

Niebywały zanik eksportu

Świeżo ogłoszone przez Główny Urząd Statystyczny dane, dotyczące naszego handlu zagranicznego, wykazują katastrofalny wprost spadek eksportu. Wynosił bowiem w ciągu 3 pierwszych miesięcy 1932 r. zaledwie 287 milj. zł wobec 451 milj. zł w r. 1931, a 658 milj. zł w r. 1930. A zatem w porównaniu z r. 1931 spadł znacznie poniżej 2/3, a w porównaniu z r. 1930 spadł bardzo znacznie poniżej połowy.

Pochodzi to przedewszystkiem ze spadku w tymże okresie eksportu węgla z 76 milj. zł na 5 milj. zł, drzewa i wyrobów z drzewa z 42 milj. zł na 30 milj. zł, bekonów z 24 milj. zł na 16 milj. zł, cynku i wyrobów z cynku z 18 milj. zł na 14 milj. zł, trzody chlewnej z 16 milj. zł na 6 milj. zł i jaj z 16 milj. zł na 8 milj. zł.

Najbardziej rażąco spadek wykazuje eksport szyn, żelaza, stali, blachy żelaznej i stalowej, mianowicie z 28 milj. zł na 2 milj. zł, oraz masła z 11 milj. zł na 2 milj. zł.

Jedyną natomiast pozycją, która wykazuje znaczny wzrost, jest... złoto i srebro, których... eksport w pierwszych trzech miesiącach ub. r. wyniósł tylko 52 tys., obecnie zaś wyniósł 38 milj. 369 tys. zł.

Wzrost kredytu rządowego w Banku Polskim

Ostatni komunikat Banku Polskiego o stanie rachunków na 10 kwietnia b. r. pominął w omówieniu swem bardzo istotną zmianę, jaką zaszła w wysokości długu rządowego w banku. Mianowicie kredyt bezprocentowy skarbu państwa, podwyższony ostatnio do 100 milj. zł, zwiększył się z 20 milj. zł do 50 milj. zł, jak pouczają równocześnie ogłoszone zestawienia. Zwraca

uwagę taki wzrost zadłużenia skarbowego o 30 milj. zł w ciągu pierwszej dekady kwietnia, kiedy rząd, zapłaciwszy pensje z funduszy marcowych, nie ma specjalnie dużych płatności w pierwszych dniach miesiąca.

Co więcej, w porównaniu ze stanem z 1 marca b. r., skarb państwa podjął nadto z Banku Polskiego około 10 milj. zł, zmniejszając o tę sumę należności kas państwowych na rachunkach żyrowych.

Jeszcze i tu nie koniec, bo podjął także skarb państwa około 10 milj. zł, sprzedając Bankowi za tę sumę bilon. Wobec tego ogólna suma monet srebrnych i bilonu kupiona przez Bank Polski wynosi 51 milj. zł. Jest to prawie maksymalna granica, jaką Bankowi wolno posiadać na zasadzie przepisów statutowych.

W pierwszych dziesięciu dniach kwietnia 1932 r. podjęcie z Banku Polskiego przez skarb państwa 30 milionów zł z kredytu bezprocentowego, 10 milj. zł z rachunków żyrowych, oraz około 10 milj. zł z rachunków żyrowych, oraz około 10 milj. zł za bilon, to razem bardzo dużo.

O dalsze upaństwowienie gospodarki

„Walka”, organ socjalistów prądowych czyli B. B. S. jest zachwycona ostatnim dekretem węglowym. Zachęcona tem powodzeniem swoich poglądów, nawołuje rząd do dalszej etatyzacji, pisząc:

„Jeżeli Państwo wydało dekret o obrocie węglowym, można wierzyć, a i kategorycznie domagać się, konieczności kontroli państwowej w odniesieniu do innych dziedzin gospodarki.

„Tak jak domagaliśmy się przed paroma dniami usatkwowania kamieniczników, zlikwidowania ich bezprzekładnych przywilejów kamieniczników podobnie domagamy się kontroli państwowej nad bankami.

„Instytucje bankowe, puszczone samopas, to znaczy z wolną ręką inicjatywie prywatnej są siewcami równie groźnego bandytyzmu społecznego jak baronowie węglowi i im podobne hjeny burżuazyjno-kapitalistyczne w rodzaju kamieniczników.

„Również należy domagać się kontroli państwowej nad oszukanchem dziełem obszarników. Ci bowiem znów — pragną z całych sił tak kompletnie państwo oszukać, aby jak najmniej podatków skarbowi zapłacić, ostatni oddech z robotnika rolnego wycisnąć, i za wyrubowane ceny swe produkty wiejskie i zboże sprzedać. W postępowanie obszarników musi corychlej wejrzeć kontrola państwowa.”

Tak się pisze w organie prądowym. Co na to pp. konserwatyści oraz tak zwane „sfery gospodarcze”, popierające z takim samozaparciem obecny system?

Niemcy a sprawa Kłajpedy

Zdaniem inspirowanego litewskiego dziennika chcą na tym odcinku zadać cios traktatowi wersalskiemu

Ryga, 18. 4. (PAT.) Donoszą z Kowna:

„Ljetuvos Aidas” zamieszcza artykuł, poświęcony skardze, złożonej do trybunału haskiego przez państwa, które podpisały konwencję kłajpedzką. „Ljetuvos Aidas” pisze, że konflikt kłajpedzki dotyczy wyłącznie Litwy i państw sygnatarjuszy. Faktycznie zaś największe zainteresowanie okazują Niemcy.

Niemcy — według pisma tego — dążą do jak najdalej idącego ograniczenia praw suwerennych Litwy w stosunku do Kłajpedy, aby w ten sposób utatwić sobie germanizację tego kraju. Kłajpeda pod względem materialnym przedstawia dla Niemiec znaczne

mniejszą wartość, niż Górny Śląsk, czy Alzacja i Lotaryngja.

Niemcy jednak obrali Kłajpedę jako najstabszy punkt oporu do zadania pierwszego ciosu traktatowi wersalskiemu. Sprawa Kłajpedy przed forum trybunału haskiego będzie miała charakter polityczny, a nie prawny.

Sprawa ta — zdaniem dziennika — jest bardzo ważna nie tylko dla Litwy, ale i dla wszystkich państw, które podpisały traktat wersalski, a w szczególności dla sąsiadów Niemiec. Sprawiedliwy wyrok może nie tylko naprawić stosunki między Litwą a Niemcami, lecz przyczynić się do wzmocnienia pokoju w całej Europie — pisze dziennik litewski.

Tajemnicze morderstwo

Paryż, 18. 4. (PAT.) W okolicach Nery znaleziono w lesie zwłoki mężczyzny. Władze policyjne stwierdziły, iż zamordowanym jest Polak Piotr Turczyński, 26 lat, robotnik rolny, zatrudniony u jednego z okolicznych gospodarzy.

Turczyński został zwolniony z pracy we wtorek równocześnie z drugim robotnikiem Polakiem, Wincentym Ambroziewiczem. Ofiara została pozabawiona życia uderzeniem drągiem żelaznym. Papiery oraz pieniądze skradziono.

Władze policyjne wszczęły poszukiwania za Ambroziewiczem, podejrzalnym o morderstwo.

O dziecko Lindbergha

Nowy Jork, 18. 4. (PAT.) Dzienniki donoszą, że Lindbergh w ciągu całego wczorajszego dnia bezskutecznie wyczekiwał na zapowiedzianą wiadomość, po otrzymaniu której miał się udać samolotem na wskazane miejsce w celu odebrania dziecka. Miał przysięść wypłacić złoczyńcom 50.000 dol., a jak podają niektóre pisma 100.000 dol.

Dziennik „Brooklin Eagle” też donosi, że Lindbergh złożył w jednym z banków 100 000 dol., które mają być wypłacone z chwilą zwrotu dziecka.

Stronnictwo Narodowe

Kolo Wilda

Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 19 bm., o godz. 20.30 w lokalu p. Zawadkowej, Górna Wilda 75.

Na porządku obrad m. i. referat p. inż. Feliksa Godlewskiego n. t.: „Polska a obecny kryzys”.

Kolo Lazarz

Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 20 b. m. o godz. 20-tej w sali p. Przybylskiego przy Rynku Łazarskim 18.

Na porządku obrad pomiędzy innymi referat p. red. Bohdana Jarochowskiego na temat „Bezrobocie w Polsce”. O liczne i punktualne przybycie prosi

ZARZĄD.

„Francja chce wzbudzić na nowo wiarę w przyszłość”

Wielka mowa przedwyborcza premjera Tardieu — Stałe i niezłomne zasady polityki francuskiej

Belfort, 18. 4. (PAT.) Premier Tardieu wygłosił w Giromagny przemówienie, w którym podkreślił wielkie zainteresowanie zagranicy rozpoczynającymi się wyborami francuskimi, zaznaczając, że zagranica nie może się spodziewać po tych wyborach zmian, któreby nie szły po linii interesów Francji.

Tardieu podkreślił stałość polityki francuskiej w szczególności od czasów wielkiej wojny i zdrowy rozsądek, który ją cechuje. Francja chce wyjść z kryzysu, wzbudzić na nowo wiarę w przyszłość i budować na mocnych podstawach pokój wewnętrzny oraz pokój światowy.

Następnie Tardieu omówił kwestję zwalczania kryzysu, scharakteryzował politykę handlową rządu i zwrócił uwagę na znaczne oszczędności w życiu gospodarzem narodu.

Podstawą dobrego stanu finansowego — mówił Tardieu — jest dobra polityka. Z tej zasady powstała akcja,

zapoczątkowana w Londynie i trwająca w dalszym ciągu w Genewie, a mająca na celu uzdrowienie stosunków gospodarczych w Europie środkowej. Przyszły parlament musi przede wszystkim zdobyć sobie zaufanie, które będzie podstawą jego poczynań.

Przechodząc do zagadnień międzynarodowych Tardieu scharakteryzował politykę Francji na tle polityki ogólnej. Francja nie domaga się dla siebie korzyści pragnie tylko, by nie zachwiano jej wiary w skuteczność przyszłych układów, mogących narużyć umowy już zawarte.

W zakończeniu podkreślił Tardieu, że państwo musi być czynne, musi rozporządzać silną większością, nie krępując jednak poszczególnych stronników i musi się bronić przed tendencjami destrukcyjnymi.

Obowiązkiem jest — zakończył Tardieu — głosować przeciwko socjalistom i ich stronnikom politycznym.

Zagadkowa chmura trującego gazu

Berlin, 18. 4. (Tel. wł.) Miejscowe agencje prasowe donoszą o niezwykłym zatruciu gazem, jakimś uległo w niedzielę rano kilka osób na statku w Harburgu.

Według wiadomości z Hamburga, wczoraj rano siedem osób na pokładzie statku „Courier” stojącym tuż przy pomoście pasażerskim w Harburgu poczuło zapach siarki o kwaśnym posmaku, co wywołało w następstwie gwałtowny kaszel, wielkie trudności w oddychaniu i silny ból głowy.

Powodem tego było opuszczenie się dużej chmury gazowej, przyniesionej przez wiatr północny od strony Harburga i Wilhelmsburga. Po kilku minutach zapach gazu się ulotnił, pozostawiając ślady na metalowych częściach statku, które — a zwłaszcza mo-

siężne i miedziane — pokryły się białym osadem.

Policja w Hamburgu i Harburgu podjęła natychmiast śledztwo, lecz do poniedziałku nie dało ono żadnego wyniku.

Berlin, 18. 4. (Tel. wł.) Urząd zdrowia w Hamburgu nadal poszukuje źródła, z którego ulotnił się gaz przeniesiony przez wiatr do Harburga.

Ponieważ chmurę sprowadził wiatr północny, względnie północno-wschodni przypuszcza się, że źródło to znajduje się w Hamburgu, a sądząc po osadzie pozostawionej na częściach metalowych statku chodzi o kwas solny, chlorek lub siarkę. Niewątpliwie gaz pochodzi z któregośkolwiek zakładu fabrycznego w Hamburgu i w tym kierunku prowadzi się śledztwo.

Niemiecka polityka szantażu

Znamienny artykuł „Le Temps” w związku z ostatnimi wypadkami w Niemczech

Paryż, 18. 4. (PAT.) „Le Temps” poświęca artykuł wstępny ostatnim wypadkom w Niemczech.

Podczas, gdy Hitler próbuje przenieść punkt ciężkości działalności swej organizacji do Gdańska, co wywołać może poważne komplikacje zarówno w stosunkach wolnego miasta z Ligą Narodów, jak z Polską, kanclerz Brüning po przybyciu swem do Genewy uważa za swoje pierwsze zadanie podkreślić solidarność niemiecko-sowiecką pod pretekstem obchodu 10. rocznicy zawarcia traktatu w Rapallo.

W ten sposób Brüning pragnął dowiedzieć — pisze „Le Temps” — iż w Rosji sowieckiej Rzesza może zawsze

znaleźć przeciwagę wobec mocarstw zachodnich.

Kanclerz zamierza kontynuować politykę szantażu, uprawianą od lat przez Rzeszę niemiecką, grożąc połączeniem się z Moskwą, o ile mocarstwa zachodnie nie uczynią zadość żądaniom Niemiec.

Ten co najmniej niewczesny gest kanclerza — kończy „Le Temps” — w połączeniu z zaburzeniami wewnętrznymi polityki niemieckiej stwarza ciężką atmosferę i usprawiedliwia całkowicie nieufność do rokowań, od których oczekuje się uregulowania sytuacji międzynarodowej.

Wypadek lotniczy na przedmieściu Poznania

Grozą przejmujący wypadek lotniczy wydarzył się dziś w Poznaniu krótko po godzinie 13 na terenach Wildy w pobliżu boiska sportowego „Warty”. Już na chwilę przedtem mieszkańcy Wildy i liczne osoby, zatrudnione przy pracach w ogródkach działkowych obserwowały nad stadiem sportowym samolot wojskowy, lecący nieprawidłowo. W pewnej chwili samolot zaczął nagle opadać z powodu wysadzenia motoru. Lotnik usiłował lądować. Nie trwało długo, a aparat stoczył się w dół i padł na otwartym polu, wyracając się do góry kołami. Teren do lądowania z powodu wysokiego nasypu ulicy był bardzo trudny.

Lotnicy, p. podporucznik Mann i kapral p. Walczak, wyszli z wypadku bez poważniejszego szwanku, a doznali tylko ogólnego wstrząsu. Jeden z lotników wyskoczył przed samym wypadkiem, drugiego zaś wydobyli przybiegli natychmiast z pomocą świadkowie zająca pp. Weis, Mieczysław Wieczorek, Witkowski i Maksymilian Tuchocki. Jako pierwsi przybiegli oni zagrożonym lotnikom z pomocą.

Na miejsce wypadku przybyło Pogotowie Lekarskie (tel. 55-55). Na szczęście jednak interwencja lekarska nie była potrzebna.

Samolot typu Potez 27 został uszkodzony na prawem skrzydle przy lotkach, ponadto uszkodzony jest ster kierunkowy i 2 stateczniki. Podwozie pozostało całe, a również nie wykazuje uszkodzeń maszyna. Na miejscu wypadku zjawili się natychmiast władze wojskowe z 7 pułku saperów i żandarmerja wojskowa.

Wypadek, który obserwowano w całej dzielnicy miasta, zgromadził tłumy, które przybiegły przerażone na miejsce. (k.)

Sztab S. A. w Gdańsku?

Dzienniki francuskie doniosły świeżo, iż Hitler, którego formacje bojowe zostały na obszarze Rzeszy Niemieckiej rozwiązane, postanowił przenieść ich sztab do Gdańska. Wiadomość ta została potwierdzona także z innych źródeł — niezależnie jednak od tego, sytuacja już przez to jest paradoksalna, że obecnie jedynym terytorjum, na którym hitlerowskie S. A. (Sturmabteilungen) i S. S. (Schutz-Staffeln) rozwijać mogą publiczną i niezłomną niekrepowaną działalność, jest wolne miasto Gdańsk. Nic dziwnego, że z natury rzeczy tam właśnie ześrodkuje się działalność hitlerowskich formacji bojowych.

Słowem Gdańsk, obok Prus Wschod-

nich staje się coraz bardziej bramą wypadową najsłabszego, bojowego nacjonalizmu niemieckiego, ostrzem swem skierowanego przede wszystkim przeciw Polsce. Jeśli przytem mówimy o Gdańsku, to istnieją wszelkie dane do stwierdzenia, iż ów stan rzeczy żywo popierany jest przez miarodajne czynniki berlińskie. Rząd Rzeszy, który zmuszony był ze względów polityki wewnętrznej rozwiązać S. A. i S. S. w granicach swego państwa, niewątpliwie z zadowoleniem patrzy na panoszenie się hitlerowców w wolnym mieście.

W czasie ostatniego pobytu Hitlera w Gdańsku, gdzie bawił on parę dni przed drugim głosowaniem na prezydenta Rzeszy, wódz „nazi” odbył z pewnością konferencje w sprawie dalszej rozbudowy swych szeregów w wolnym mieście. Kto wie, czy Hitler już wówczas nie był poinformowany o mającym nastąpić rozwiązaniu jego formacji bojowych i czy w związku z tem nie wydał odpowiednich zarządzeń co do przeniesienia sztabu S. A. do Gdańska.

Nienormalna w wysokim stopniu i groźna dla całego pokoju europejskiego sytuacja w wolnym mieście wywołała żywe komentarze na łamach prasy francuskiej. Pisma francuskie jednoznacznie domagają się rozwiązania bojówek hitlerowskich w Gdańsku, podkreślając, że dalsze ich istnienie w obecnej sytuacji byłoby skandalem światowym. — Równocześnie cała niemal niemiecka prasa gdańska, bez względu na kierunki polityczne (z wyjątkiem jedynie socjalistycznej „Danziger Volkstimme”) występuje z niesłychaną zacietością w obronie S. A. i S. S. w Gdańsku — co więcej, potępia nawet rząd Rzeszy za rozwiązanie tych organizacji w państwie niemieckim. Świadczy to o tem, do jakiego stopnia bojowy nacjonalizm zdołał przeniknąć całą niemiecką ludność Gdańska — bo nawet wspomniany już głos socjalistycznego dziennika, wypowiadający się przeciw S. A., utrzymany jest w tonie bladym i umiarkowanym.

Opinia polska z największą uwagą śledzić musi rozwój wypadków; ma ona prawo oczekiwać od czynników, odpowiedzialnych za przestrzeganie statutu wolnego miasta, że podejmą odpowiednie kroki, by zapobiedz dalszemu panowaniu się Hitlera w Gdańsku.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 18. 4. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy paritet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowej gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71,3 kg (121 f w h); 2) żyta pomorskie 69,95 kg (119,1 f w h); 3) pszenicy poznańskiej 74,8 kg (121,1 f w h); 4) pszenicy pomorskiej 74,35 kg (126,4 f w h); 5) jęczmienia poznańskiego a 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznańskiego a 43,55 kg (74,1 f w h).

Ceny orientacyjne

Zyto	26,50—26,75
Usposobienie stałe	
Pszenica	27,75—28,00
Usposobienie stałe	
Jęczmień 34—66 kg.	21,75—22,75
Jęczmień 78 kg.	22,75—23,75
Usposobienie spokojne	
Jęczmień browarowy	24,50—25,50
Usposobienie spokojne	
Owies zwykły	21,50—22,00
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł. work.	40,00—41,00
Usposobienie stałe	
Mąka pszenna 65% wł. work.	41,75—43,75
Usposobienie stałe	
Otręby żytnie	17,25—17,50
Otręby pszenne	15,50—16,50
Otręby pszenne (grube)	16,50—17,50
Rzepak	32,00—33,00
Gorczyca	30,00—35,00
Wyka latowa	21,50—23,50
Peluszka	25,00—27,00
Groch Victoria	23,00—26,00
Groch Poligera	32,00—36,00
Łubin niebieski	11,00—12,00
Łubin żółty	15,00—16,00
Seradela	28,00—30,00
Koniczyna czerwona	160,00—210,00
Koniczyna biała	320,00—460,00
Koniczyna szwedzka	130,00—150,00
Koniczyna żółta odluszczone	150,00—170,00
Przełot	260,00—300,00
Tymoteusz	40,00—55,00
Rajgrass angielski	45,00—50,00
Ziemniaki jadalne	3,50—4,00
Ziemniaki fabry za kilo %	0,00—0,18
Makuch lniany 36—38%	26,00—28,00
Makuch rzepakowy 36—38%	18,00—19,00
Makuch słonecznika 46—48%	19,50—20,50
Ogólne usposobienie stałe	

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 50 tonn, owsa 30 t., maki żytniej 65 tonn, maki pszennej 30 t., otrąb żytnich 5 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w War-

szawie 8.91 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem w dewizach — zł. gotówką — zł. za 100 guld. gd. w dewizach 174.26 do 174.52 zł., gotówką 173.92 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 18. 4. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była nieco mocniejsza, obroty były również więcej ożywione.

Z pożyczek państwowych płacono za 5 proc. pożyczki konw. 38 proc. oraz za 4 proc. pożyczki inwest. 80—82. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. utrzymały się w kursie 8 proc. listy dol. stare, notując 65% w transakcjach, natomiast 6 proc. listy żytnie zwiększyły nieco w kursie i notowały 13—13½ w transakcjach. W końcu płacono za 4 proc. listy zast. konwert. 28 proc.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych większy popyt na Bank Polski po 78. W obrotach nieoficjalnych płacono za 4% Premjówki dolarowe 50— oraz za 3 proc. Poż. bud. 38. Mniejsza ilość 7 proc. Poż. stabil. handlowano po 59—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 38% P.

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 65% +

4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 28% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13.—13.25 +

4% Premj. Pożyczka Inwest. 80.—82.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em 78.— P.

Tendencja nieco mocniejsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 18. 4. 1932 r.

Waluty **Gotówka**

Dolary St. Zj.: fr. 8,89, sp. 8,91, kup. 8,87.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,85	125,16	124,54
Gdańsk	174,80	175,23	174,37
Holandia	361,15	362,05	360,25
Londyn	83,65	83,94	83,50
Nowy Jork			
czeki	8,901	8,921	8,881
Nowy Jork			
kabel	8,906	8,926	8,886
Paryż	35,13	35,22	35,04
Praga	26,37	26,44	26,32
Szwajcaria	173,25	173,68	172,82
Włochy	45,80	46,03	45,57
Berlin	211,70		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% pożyczki bud.	89,25
4% pożyczki inwest.	89,50
4% pożyczki inwest. szt. ser.	97,50
5% pożyczki konw.	98,75
5% pożyczki kolejowa	32,50
4% pożyczki dolarowa	49,50 49,60
6% pożyczki dol.	57,50 57,00
7% pożyczki stabil.	61,00 54,75

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 0,00—80,00

Tendencja mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 18. 4. 1932 r.

Pszenica march. 263,00—265,00

Tendencja spokojna.

Zyto march 72—73 kg. 198,00—200,00

Tendencja stała

Zyto rosyjskie cif Berlin tr. i sp. 195,00

Tendencja stała.

Jęczmień brow. 190,00—195,00

Tendencja stała.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 180,00—190,00

Tendencja stała.

Owies march 164,00—169,00

Tendencja spokojna.

Mąka pszenna 31,75—35,50

Tendencja spokojna.

Mąka żytnia 26,25—27,75

Tendencja spokojna.

Otręby pszenne 11,60—11,85

Tendencja utrzymana.

Otręby żytnie 10,40—10,70

Tendencja utrzymana.

Groch Victoria 18,00—24,00

Groch drobny jadalny 21,00—24,00

Groch pastewny 15,00—17,00

Peluszka 16,50—18,50

Rób 15,00—17,00

Wyka 16,00—18,50

Łubin niebieski 10,00—11,75

Łubin żółty 14,00—15,75

Seradela nowa 30,00—36,00

Kuchy lniane 11,00

Kuchy z orzecha ziemnego 12,40—

Kuchy mielone (maczka) 12,20—12,40

Wytloki suche paryt Berlin 9,60

Srót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 12,30

Srót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 12,70

Ziemniaki jadalne białe 1,60—1,70

Ziemniaki jadalne czerwone 1,70—1,90

Ziemniaki odnawdzkie nieb 2,20—2,40

Ziemniaki inne żółte bez nerokowych 2,40—2,60

Ziemniaki fabryczne w fg. za funt 9—9 1/2

Ogólna tendencja spokojna.

Program polityki żydowskiej

Co mówią o tem „Protokóły Mędrców Sjonu“

W sierpniu roku 1897 odbył się w Bazylei kongres sjonistyczny. Z protokółu tego kongresu wyjęto dokładne zapiski i wydano je pod tytułem „Protokóły Mędrców Sjonu“. Żydzi, przerażeni zdradą ich tajemnic, w swoich pismach i dziennikach innych narodów świadomie czy nieświadomie uzależnionych od Żydów, stanowczo zaprzeczali istnieniu tego rodzaju protokółów.

Podczas konferencji pokojowej w Wersalu okazało się, że kierownicze koła obozu sjonistycznego, zgromadzone w Paryżu, umiały należycie bronić interesów żydostwa, nie tylko zdobywając prawa dla Żydów w Palestynie, ale przeprowadzając prawa dla swojej ludności w krajach, gdzie są większe skupienia żydowskie.

Wielkie trudności gospodarcze wojenne zniewalają obywateli pełnych troski o przyszłość swoich narodów, do szukania właściwych przyczyn tej katastrofy, która idzie przez świat. Coraz bardziej gruntuje się przekonanie, że trzeba walczyć o zupełną niepodległość gospodarczą i usuwać obce wpływy. W polityce gospodarczej świata, czego nikt nie może zaprzeczyć, Żydzi odgrywają główną rolę. Starają się oni mieć wielki wpływ na rządy, stronnictwa polityczne i prasę poszczególnych narodów.

Przypatrzy się, jak wyglądają obecnie poczynania poszczególnych grup politycznych czy rządów i czy to jest w zgodzie z programem żydowskim. Dokładne wyciągi z „Protokółów Mędrców Sjonu“ pouczają, jaki jest program żydowski w rządzeniu poszczególnymi krajami.

Rządy gwałtu i strachu

Jeżeli chodzi o sposób rządzenia, to w protokółach czytamy: „Ludzie o popędach złych są znacznie liczniejsi od dobrych, to też najlepsze wyniki w rządzeniu ludźmi osiągnąć można przy pomocy gwałtu i strachu, nie zaś w drodze rozpraw akademickich“.

„Niezbędne jest doprowadzenie do tego, żeby poza nami istniały we wszystkich państwach tylko masy proletariatu, garść oddanych nam milionerów, policjanci i żołnierze. Nic niema równie niebezpiecznego, jak inicjatywa osobista. Jeżeli jest genialna, wówczas może dokazać więcej, niż miliony ludzi, wśród których zasialiśmy waśnie. Musimy tak pokierować wychowaniem społeczeństw gojów, żeby wobec każdej sprawy, wymagającej inicjatywy, opuszczali ręce w bezradnej bezczynności.“

O projektach konstytucyjnych

„Nieustające sesje parlamentu — czytamy dalej — zredukujemy do kilku miesięcy. Mianowanie prezesów i wiceprezesów Sejmu i Senatu będzie zależne od prezydenta. Prezydentowi będzie przysługiwał przywilej znoszenia praw tymczasowych, a nawet wprowadzenia nowych zmian do pracy konstytucyjno - państwowej. Jako motyw w obydwu wypadkach będą podawane wymagania wyższe dobra państwowego. My będziemy stwarzali i wykonywali prawa i rządy: 1) w formie projektów, składanych ciału prawodawczemu, 2) przy pomocy dekretów prezydenta.“

„Administratorzy gojów podpisują papiery, nie przeczytawszy ich, pracują zaś w urzędach dla zysku lub powodowani ambicją. Odbierzemy sejmowi prawo interpelacji co do zarządzeń rządowych, a to pod pretekstem zachowania tajemnicy państwowej.“

Zamaskowana dyktatura

„Nadrząd nasz znajduje się w warunkach takich, które zwykle określamy przy pomocy mocnego i energicznego wyrazu: dyktatura. W danym momencie my jesteśmy prawodawcami, my rozsądzamy i decydujemy sprawy, my karzemy lub uniewinniamy, my, jako dowódca wszystkich wojsk, usadowiliśmy się na koniu wodza naczelnego.“

„Władamy niepohamowanymi ambicjami, zaciekłymi zemstami, nienawiściami zajadłymi. Mamy na usługi ludzi wszelkich poglądów i zasad: odnowiciele monarchji, demagogów, socjalistów, komunistów, oraz wszelkich utopistów. Wtrąciliśmy się do sądownictwa, do systemu wyborczego, do prasy, do wolności osobistej, a przede wszystkim do wykształcenia i wy-

chowania. Poza istniejącymi pracami, nie zmieniając ich istoty, lecz tylko zniekształcając je przez sprzeczne tłumaczenie, stworzyliśmy to, że komentowanie zamaskowało prawa. Prezydent będzie według uznania naszego komentował te z posród istniejących praw, które dadzą się wytłumaczyć w sposób różnorodny.“

O ludziach rządzących

Póki nie jest bezpieczne powierzanie stanowisk odpowiedzialnych braćiom naszym — Żydom, będziemy obsadzali je przez ludzi, których przeszłość i charakter wykopały przepaść między nimi a ich narodem i którzy w razie oporności naszym wskazaniom będą musieli oczekiwać sądu lub zesłania. Wobec tego będą bronili spraw naszych do ostatniego tchu.“

„Będziemy organizowali wybory takich prezydentów, w których przeszłości istnieje jakaś niewyjaśniona ciemna sprawa. Wówczas będą oni wiernymi wykonawcami planów naszych, a to z obawy rewelacji.“

O podkopaniu niezawisłości sądów

„Musimy mieć możność osiągnięcia łatwości w przenoszeniu personelu, który z mniejszą trudnością ugnie się pod uciskiem naszym. Kto zechce pozostać na zajmowanym stanowisku, będzie musiał być ślepo posłuszny, żeby zasłużyć na to. Przeniesienie sędziów spowoduje zmniejszenie solidarności zbiorowej kolegów i przykuje wszystkich do interesów państwa, od którego będzie los ich zależał.“

Szkolnictwo

„Aby zniszczyć wszelkie siły zbiorowe oprócz naszej, nieszkodliwym pierwszym stopień zbiorowości, czyli uniwersytety — przekształcimy je w kierunki nowym. Profesorowie będą przygotowywać do zawodu swego przy pomocy tajnych szczegółowych programów działania. Profesorowie będą mianowani ze szczególną ostrożnością i w zupełności zależni od rządu. Uniwersytety nie powinny wypuszczać ze swoich murów miokosów, zajmujących się sprawami politycznymi.“

„Chcąc, aby władca zajął pewne miejsca w sercach i umysłach poddanych, należy w czasie działalności jego prowadzić w szkołach i na placach publicznych wykłady o dziełach jego, znaczeniu i wszystkich dobroczynnych poczynaniach. Skasujemy wszelkie nauczanie wolne. Poikniemy i skonfiskujemy na korzyść naszą ostatnie przejawy niepodległości myśli.“

Oto kilka wyjątków z „Protokółów Mędrców Sjonu“. Możliwy przytaczać jeszcze dalsze, mówiące o ograniczeniu praw adwokatury, o szpiegowaniu policyjnym itd. itd.

Coraz więcej osób, nie tylko w Polsce, ale w innych krajach, coraz bardziej interesuje się programem żydowskim opanowania świata. Coraz mniej takich jest, co by nie wierzyli w prawdziwość „Protokółów“, bo zbyt wiele widzimy podobieństwa między tem, co się dziś dzieje, a treścią protokółów z roku 1897.

Narodowcy należycie rozumieją niebezpieczeństwo żydowskie. Młodzież narodowa, stawiając wyraźnie program odzyskania Polski, twierdzi szczerze, że dla ugruntowania niepodległości wewnętrznej narodu, potrzeba przede wszystkim usunąć wpływy żydowskie. Nie rozumie tego i atakuje narodowców za walkę z Żydami obóz rządowy, nie doceniając potrzeby tej walki socjaliści, a nawet ludowcy.

Czytelnik po przeczytaniu wyżej zamieszczonych wyciągów z „Protokółów Mędrców Sjonu“, niech się sam zastanowi, kiedy, gdzie, w jakich warunkach i przy jakich rządach uwidacznia się wprowadzanie programu żydowskiego w życie.

Młodzi we Lwowie

Warszawa, 18. 4. (Tel. wł.) — Wczoraj we Lwowie odbył się uroczysty apel Młodych dzielnicy lwowskiej, na który przybyło 141 delegatów. Przemawiał Hrabyk, poseł Stahl i Matlachowski. Uroczystość zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych. (w)

Gostyń pod skrzydłami „sanacji“

Piszą nam z Gostynia:

Przed kilku tygodniami zjechała do magistratu w Gostyniu niespodziewanie wojewódzka komisja rewizyjna. Nie wiadomo wprawdzie, co komisja podczas swej rewizji znalazła i co orzekła — lecz wtajemniczeni mówią, że odtąd naszemu p. burmistrzowi będzie się lepiej wiodło, ponieważ „sanacja“ „wzięła go w swoją opiekę“.

Trzeba przyznać, że p. burmistrz Krawczyk dobrze się „sanacji“ przysłużył. Z okazji ostatnich „imienin“ wydał p. burmistrz wielką odezwę „do narodu“, wzywając „wszystkich obywateli miasta Gostynia“ do godnego uczczenia marszałka i wywieśnienia chorągwi na wszystkich domach. Jaki skutek miała ta odezwa, o tem zapewne pisać nie trzeba. Mimo gorącej „odezwy“ nie było chorągwi na domach, nie było również iluminacji — za to p. burmistrz iluminował rzeszście ratusz, oczywiście — jak się spodziewać należy — na swój własny koszt.

Pan burmistrz ma poza tem inne jeszcze zasługi. Nie czekając bowiem na zarządzenie władzy przełożonej i nie pytając się wcale magistratu, oddał bóżnicę „Strzelcowi“ do użytku, a wiadomo, że magistrat ma pieczę nad majątkiem b. gminy żydowskiej i za niego odpowiada. Umiał również p. burmistrz wprowadzić w urząd, podług nowych prawideł „radosnej twórczości“, członka magistratu p. Szkolnego, uważając za zupełnie zbyteczne, aby „wprowadzenie“ odbyło się, jak tego zwyczaj wymaga, na posiedzeniu rady miejskiej.

Czytelnicy zapytają, jaki też jest powód takiej „ruchliwości“ naszego p. burmistrza. Otóż trzeba wiedzieć, że za różne niedociągnięcia służbowe wytoczone przed kilku tygodniami p. burmistrzowi dyscyplinarkę — co prawda bez „zawieszenia w urzędowaniu“, dalej, że nowy okres budżetowy już od dwóch tygodni się rozpoczął, a miasto jeszcze nie ma uchwalonego budżetu. Przed kilku dniami wyłożył p. burmistrz budżet do „publicznego przeglądu“, lecz magistrat tego budżetu nie widział i nie opracowywał, bo p. burmistrz nie miał czasu na — posiedzenie magistratu. Miał natomiast dużo czasu na dwutygodniowy urlop bez pozwolenia władzy przełożonej, był czas na urządzenie „imienin“ i na — przerobienie bóżnicy na świetlicę „strzelecką“. Obecnie wydaje się więc pieniądze bez budżetu i bez jakiegokolwiek uchwały rady miejskiej.

Jeżeli miasto nie otrzyma pożyczki, o którą się ubiega, będzie to zasługą p. burmistrza, ponieważ nie miał on czasu na dopełnienie potrzebnych formalności. A od szeregu miesięcy nieodbywanie rewizyj w Komunalnej Kasie Oszczędności złożyć należy także na karb p. burmistrza, albowiem „nie miał czasu“ wybranych członków komisji rewizyjnej o wyborze powiadomić.

Nie małe wzburzenie w mieście naszym, znanem od dawna ze swego przywiązania do Kościoła i św. wiary katolickiej, wywołało niedawne wystąpienie jednego z ks. Filipinów, który publicznie w prasie (bo powtórzył to nawet „sanacyjny“ „Dziennik Pozn.“) obrzucił wprost obelgami miejscowe, katolickie obywatelstwo. O przykryj tej sprawie ze względu na duchowną sukienkę osoby zainteresowanej lepiej się nie rozpisywać. Sprawa ta została przekazana do właściwej instancji, gdzie znajdzie swój sprawiedliwy epilog.

O b y w a t e l .

Występy „sanatorów“ w sejmie śląskim

Rezygnacja

i ponowny wybór marsz. Wolnego

Donoszą z Katowic, że na dwunastym plenarnym posiedzeniu sejmu śląskiego, podczas debaty nad ustawą o urzędnikach i funkcjonariuszach biura sejmu śląskiego, której projekt wniósł zespół posłów Ch. D. i N. P. R., poseł Witczak w imieniu klubu „sanacji“ oświadczył, iż pomiędzy marszałkiem sejmu śląskiego i B. B. istnieje spór, wobec czego, do czasu zatłwienia tego sporu, postawie „sanacyjni“ nie mogą głosować za ustawą, gdyż ustawa ta przewiduje rzekome powiększenie pełnomocnictw marszałka. Wbrew głosom posłów „sanacyjnych“ ustawę uchwalono, poczem marszałek Wolny oświadczył, że wystąpienie klubu „sanacyjnego“ uważa za votum nieufności i złożył urzędowanie, powołując na zastępcę wice-marszałka Kędziora.

Po wyczerpaniu porządku dziennego, marszałek Kędzior zarządził wybór marszałka sejmu śląskiego. W sprawie tej przemawiał poseł Kapuściński, poczem zarządono przerwę. Po przerwie postawie „sanacyjni“ nie wrócili na salę. Wybrano ponownie posła Wolnego.

Zmieniony termin bojkotu chłopskiego

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej“:

W powiecie łowickim ogłoszony został w dniach 21 i 22 kwietnia „bojkot chłopski“, mający polegać na powstrzymaniu się włościan od sprzedaży i zakupu wszelkich towarów.

W notatce naszej p. t. „Niezwykły termin bojkotu“, zwróciliśmy organizatorom tej akcji uwagę, że w dniach 21 i 23 b. m. przypadają żydowskie święta Paschy, a wobec tego na bojkocie tym skorzystać mogą tylko Żydzi. W związku z tą notatką, związek zawodowy rolników zarządził przesunięcie daty bojkotu na 12 i 13 maja r. b.

Nowa odmiana „Kwoki“

Szamotulę. Jeszcze nie przebrzmiało echo stworzenia żeńskiego oddziału „Strzelca“ do którego wcielono wszystkie urzędniczkę naszego miasta począwszy od nauczycielek tutejszego gimnazjum, a skończywszy na urzędniczkach instytucji komunalnych. Jeszcze ta rana się nie zablizniła, a już rozniesiono zaproszenia z podpisem pana starosty szamotulskiego Karpińskiego do wszystkich pań naszego miasta (przedewszystkiem do żon urzędników) aby przybyły do starostwa na zebranie organizacyjne „Związku Pracy Obywat. Kobiet“. Podążyły na to zebranie wszystkie panie, które nie chciały narazić swych mężów.

Na tem zebraniu referowała p. Różycka z Poznania, zrazu o różnych szwalniach i tanich kuchniach aż doszła do sedna sprawy, kiedy stwierdziła, że członkiniom tworzącej się organizacji wolno należeć do wszystkich towarzystw kościelnych, ale za to bezwzględnie muszą zerwać wszelki kontakt z Narodową Organizacją Kobiet.

Po tem odśnięciu „sanacyjnego“ oblicza, tworzącej się organizacji, wyborze władz i wciągnięciu wszystkich obecnych pań na listę członkin, zebranie zamknięto. (sc)

Czesi o Rostworowskim

Praga, 18. 4. (PAT). „Narodni Polityka“ zamieszcza obszerny fejteton dr. J. Svitil-Karnika, poświęcony laureatowi literackiej nagrody państwowej K. H. Rostworowskiemu.

Autor, podając krótki zarys twórczości laureata, podkreśla, że jest to jedna z największych osobistości współczesnej literatury polskiej, posiadająca nazwisko znane już dziś w całej Europie.

Powrót rozbitków

Halifax, 18. 4. (PAT). Przybyła tu na pokładzie „Melitty“ załoga szkuner „Lunenburg“, który został porwany burzą i zagnany o tysiące mil od miejsca postoju.

Okręt walczył ze wzburzoną falami od pierwszych dni stycznia, wszystkie wysiłki załogi opanowania statku i wprowadzenia go do jakiegos portu były bezskuteczne. Wreszcie okręt znalazł się w pobliżu wysp Azorskich, gdzie w dali od lądu zatonął. Załoda udało się wsiąść na łodzie ratunkowe i podplnąć bliżej lądu, gdzie z pomocą przybyli jej rybacy.

Oplaty targowe i placowe

Warszawa, 16. 4. (PAP.) Do ministerstwa spraw wewnętrznych nadchodzi ostatnio coraz częstsze skargi ludności rolniczej na wygórowane oplaty targowe i placowe, pobierane przez zarządy miast.

W związku z tem ministerstwo wyśtosowało do wojewodów okólnik, w którym, wobec spadku cen produktów rolnych, przypomina zasady ustalania opłat targowych i placowych. Jednocześnie ministerstwo spraw wewnętrznych poleca wojewodom, aby władze nadzorcze, zatwierdzając budżety miast, zwracały specjalną uwagę na konieczność obniżenia tych opłat w stosunku do spadku cen produktów rolnych.

Co mówi akt oskarżenia w procesie o zabójstwo śp. Stanisława Waclawskiego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Wilno, w kwietniu.

W piątek, 15 b. m., rozpoczął się w wileńskim sądzie okręgowym proces o zabójstwo ś. p. Stanisława Waclawskiego, studenta uniwersytetu wileńskiego, członka Młodzieży Wszechpolskiej, zabitego w czasie pamiętnych zajęć w listopadzie r. ub.

Proces ten wzbudził wielkie zainteresowanie nie tylko w Wilnie, ale w całej Polsce. Zanim podamy szczegółowe sprawozdanie z przebiegu procesu, postaramy się przedewszystkiem zapoznać naszych czytelników z treścią sprawy tak, jak ona wygląda w oświetleniu ogłoszonych w piątek akt oskarżenia.

Używam tu liczby mnogiej, gdyż w sprawie tej urząd prokuratorski sporządził dwa akty oskarżenia. Pierwszy z tych aktów (jak wiadomo, potem wycofany — Red.) oskarżał dwóch Żydów: Lejbę Załkinda, lat 24, i Chaskiela Oguzę, lat 23 o to, że w dniu 10 listopada 1931 r. przy zbiegu ulic Słowackiego i Szeptyckiego brali udział w zbiegowisku publicznym, które na skutek pogłoszek o bójkach pomiędzy studentami narodowości żydowskiej i polskiej oraz pod wpływem nienawiści plemiennej dopuściło się gwałtu na osobach studentów narodowości polskiej przez rzucanie kamieni i bicie łaskami. Przepiętstwo to przewidziane jest w art. 122 cz. I. k. k.

Ponadto Lejba Załkind oskarżony był o to, że „pod wpływem silnego wzruszenia duchowego“ rzucił kamień w głowę Stanisława Waclawskiego, powodując bardzo ciężkie uszkodzenie jego ciała w postaci niebezpiecznego dla życia pęknięcia czaszki, którego następstwem była śmierć Waclawskiego. Czyn ten przewiduje art. 470, cz. I. k. k.

Jak widzimy z powyższego chodziło tu o zajście pierwsze, gdy polska młodzież akademicka po opuszczeniu zakładu fizyki przy ul. Nowogrodzkiej wyruszyła w kierunku gmachu głównego uniwersytetu S. B. Jest to jakby pierwszy akt tragedji.

Bohaterem aktu drugiego jest Szmul Wulfin, lat 19, student U. S. B., przeciwko któremu skierowany jest drugi akt oskarżenia.

Wulfin oskarżony jest również z art. 122, a więc o udział w zbiegowisku. Akt oskarżenia nie zarzuca mu ani zamordowania, ani udziału w morderstwie.

Tyle można wywnioskować z konkluzji jednego i drugiego aktu oskarżenia. Ale całokształt obrazu daje nam uzasadnienie obu aktów.

Przedewszystkiem mamy w nim ożreczenie biegłego lekarza, który stwierdza, iż uderzenie, zadane kamieniem, było bezwzględnie śmiertelne i żaden zabieg lekarski nie zdołałby uratować życia ś. p. Waclawskiego. W ten sposób kamień rzucony przy zbiegu ulic Zawalnej, Trockiej i W. Pohulanki, trafiając w głowę śmiertelnie rannego Waclawskiego i zadając mu powtórna ranę, już o jego losach przesądzić nie mógł. Tylko dzięki temu uniknął Wulfin oskarżenia z art. 470.

A teraz, co mówią akty oskarżenia o całokształcie przebiegu zajścia?

Przedewszystkiem oba akty stwierdzają, iż stroną napastującą była młodzież żydowska, która uformowała swój pochód za pochodem młodzieży polskiej i usiłowała tą ostatnią zaatakować, nawet wówczas, gdy studenci Polacy od-

bywali więc na podwórzu uniwersyteckim.

Tłum młodzieży żydowskiej, jak to stwierdza akt oskarżenia, usiłował wdrzeć się na podwórze, przyczem wspierały go liczne rzesze żydowskiej gawiedzi ulicznej. Było to dnia 9 listopada.

Tegoż dnia bojówek żydowskie dokonały szeregu napadów na pojedynczych studentów Polaków, bijąc i kalecząc kilka osób.

Ujęci przez policję bojówek tłumaczyli się, iż ma to być odwet za rękome pobicie dwóch studentów żydowskich, ale, z aktu oskarżenia całkiem wyraźnie widać, iż żadne takie pobicie w dniu 9 listopada nie miało miejsca.

Co się tyczy dnia następnego, to z aktu oskarżenia widać, iż żydowskie organizacje czyniły przygotowania do ewentualnych zajęć. Akt oskarżenia wyraźnie mówi o zbiorce bojówek żydowskich przy ul. Ludwisarskiej, skąd Żydzi pochodem udali się do zakładu fizyki.

Wreszcie, co najważniejsze, napad, w którego wyniku padł ugodzony kamieniem ś. p. Waclawski, był uczyniony z zasadki, w której zaciąga się bojówek żydowska, a wśród bojówek znajdowali się oskarżeni Załkind i Oguz.

Również zajście przy ul. Trockiej nie było spontanicznym. I tam, zanim nadjechała dorożka wioząca ś. p. Waclawskiego, zgromadził się tłum żydowski, który już uprzednio dokonał kilku napadów, a na widok dorożki posypały się nie tylko kamienie, ale także i strzały.

Akt oskarżenia wymienia świadków, którzy twierdzą, iż strzelał także i Wulfin. Jedynie dzięki przytomności umysłu eskortującego kolegę studenta Wyszomirskiego, który oddał kilka strzałów na postrach, udało się dorożce wymknąć z rak rozjuszonego tłumu. Po tym fakcie bojówek, a w ich liczbie także i Wulfin, dokonali znowu napadu na trzech studentów Polaków, których nazwisk niestety nie ustalono.

Dopiero wówczas zjawiała się na miejscu wypadku policja, której udało się rozproszyc tłum, a Wulfin został ujęty w chwili, gdy usiłował zbiec.

Tyle akt oskarżenia. Niewątpliwie przewód sądowy, a przedewszystkiem zeznania świadków oskarżenia, rzuci jeszcze bardziej jaskrawy snop światła na tę ponurą tragedję, która na długi czas wzburyła umysły nie tylko młodego pokolenia, lecz i całego społeczeństwa polskiego.

O stopniu zainteresowania procesem świadczy fakt, iż już w przeddzień trudno było o karty wstępu. Sala wypełniona po brzegi, przy stoliku prasowym nie tylko przedstawiciele prasy miejscowej, ale i zamiejscowej.

Oskarża podprokurator Janowicz, obronę wnoszą aż czterech adwokatów: Czernichow i Petrusiewicz z Wilna, Śmiarowski i Margolis z Warszawy. W komplecie sędziowskim zasiadają: prezes Brzozowski i sędziowie Szpakowski i Bobrowski.

Ze strony oskarżenia wezwano 14 świadków. Obrona ze swej strony zgłosiła około 40 nazwisk świadków odwoławczych, wśród których widnieją nazwiska wybitnych działaczy żydowskich Wygodzkiego i Wajnrajcha, którzy mają za zadanie odmalować „tło polityczne“ zajęć listopadowych. P. K.

Powst. i Wojaków por. Kismanowski, przedstawiciele Hallerczyków major Rost i p. Oldziejowski, przedstaw. Zw. Podof. Rez. Z. Z. p. Senfleben i t. d. Obszerne sprawozdanie z działalności Związku, przedłożył sekretarz p. Primke. Wynika z tego sprawozdania, że praca Związku minęła pod znakiem ciężkiego położenia gospodarczego, które dotyka także i Związek. Mimo takich przeszkód, zdziałano wiele w kierunku zaprawienia się w strzelaniu, karność, poczucia przestrzegania idei. Organizacja powołana do obrony Wielkopolski przed upadkiem szczególnie moralnym, na skutek nędzy materialnej, nie doznaje dziwnym sposobem poparcia u władz. Związek brał czynny udział we wszelkich obchodach i uroczystościach narodowych i katolickich, na zebraniach wygłaszano referaty, odczyty, w czem przodowała placówka w Jarocinie. Poraz pierwszy też odbyło się strzelanie Legionu Wielkopolskiego przyczem pierwszą nagrodę zdobył Tow. na Wildzie, dalej w Wielichowie i Ostrowie.

Z sprawozdania skarbnika p. Binkowskiego wynikało, iż dochody i rozchody balansowały się w sumie 2271,52 zł. Saldo na rok bież. wynosi 132,52 zł. Bardzo serdecznie powitano przybyłego na salę prezesa Zw. Powst. i Wojaków dr. St. Celichowskiego.

Po referatach potoczyła się obszerne, lecz rzeczowa dyskusja w której członkowie poruszali różne zagadnienia natury organizacyjnej.

Specjalne sprawozdanie przedłożył komendant Związku kpt. Karlewicz, omawiający sprawę przepisowego umundurowania, musztry, ćwiczeń wojskowych, strzelania amatorskiego, indywidualnego i t. p. Przewidziane są też ćwiczenia polowe połączone z terenoznawstwem, służbą łączności i t. d. Na wniosek komisji rewizyjnej w osobie p. Kuty, udzielono zarządowi jednomyślnego pokwitowania.

Osobno poruszył prezes Zw. Powst. i Wojaków dr. St. Celichowski sprawę t. zw. „Zw. Powstań Narodowych“, który, gdy sprawa nie szła, przemałował swój szyld na „Zw. Weteranów“ a teraz stara się wszelkimi sposobami ściągnąć członków do siebie. „Sanacyjny“ ten Związek opowiada naiwnym, że kto doń wstąpi, ten być może pewien, że — otrzyma rentę. Jest to najzwyczajsze lapichłopstwo, bo żadne towarzystwo nie może ustalać rent. Poza tem Związek ten, przy werbowaniu członków posługuje się twierdzeniem, że do Zw. Weteranów należą także dr. Celichowski, senator dr. Meissner, pułk. Thiel i t. d. co jest wierutnem kłamstwem. Mówca wskazał też na ciekawe ustosunkowanie się władz do organizacji, która przecież pracuje ideowo, gotowa zawsze stanąć w obronie państwa i narodu. Dla takiej potężnej organizacji o tak szlachetnych celach winno znaleźć się ze strony władz centralnych — jeśli już nie poparcie, to conajmniej uznanie, a wszakże — czyni się nam raczej tylko utrudnienia.

W dalszym ciągu dokonano szeregu poprawek w związkowym statucie, dalej omówiono sprawę okręgów i dokonano uzupełniających wyborów, w wyniku których weszli do zarządu pp.: Primke (ponownie), St. Mizerski i Kulta. Po wnioskach i wolnych głosach zakończono obrady odśpiewaniem „Roty“.

Wielkie zebranie Obozu Wielkiej Polski

W niedzielę w południe odbyło się w Poznaniu w sali kino-teatru „Apollo“ zebranie programowe Obozu Wielkiej Polski. Zebranie zostało zorganizowane przez Grodzki i Powiatowy Wydział O. W. P. m. Poznania, gromadząc przeszło 1200 osób, w tem przeszło 1000 Młodych.

Po raporcie organizacyjnym, który składał p. F. Budniak, zagaił zebranie członek Komitetu O. W. P., Dzielnicy Zachodniej p. red. Roman Fengler, wy-

jaśniając, że Obóz Wielkiej Polski będzie co miesiąc urządzał specjalne zebrania programowe dla członków swoich i sympatyków.

Na pierwszym zebraniu z cyklu programowych mówił poseł Młodych m. Poznania p. red. Ryszard Piestrzyński, analizując kierunki nowoczesnych ruchów narodowych, ich cechy charakterystyczne i dążenia. W Polsce odpowiednikiem nowoczesnych ruchów narodowych, ogarniających obecnie wszystkie państwa naszego kontynentu, jest Obóz Wielkiej Polski.

Ciekawe wywody mówcy słuchacze przerywali rzesistami oklaskami. Imponujące zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Tego samego dnia popołudniu odbywała się w Poznaniu odprawa kierowników placówek O. W. P. z Poznania i powiatu poznańskiego. Na zebraniu było 68 osób, reprezentujących 46 placówek Obozu Wielkiej Polski.

Skazanie oszczerców „sanacyjnych“

Kaliski sąd okręgowy pod przewodnictwem sędziego Kaczkowskiego oraz sędziów Zaranka i Dreschera rozpatrywał sprawę z oskarżenia prywatnego ks. Jana Wągrowskiego, proboszcza w Tokarach, pow. tureckiego, przeciw pp. W. Bobrowskiemu, administratorowi majątku Głuchów, pow. tureckiego i dyr. gimnazjum w Turku, redaktorowi „sanacyjnego“ „Echa Tureckiego“, Mazurowi.

Pociągnięci oni zostali do odpowiedzialności za to, że w jednym z numerów „Echa Tureckiego“ zniesławili ks. Wągrowskiego. Oskarżeni przez swoich świadków pragnęli przeprowadzić dowód prawdy. Tymczasem ks. Wągrowski, który osobiście bronił swej sprawy, udowodnił bezpodstawną czynność w rozstrzygnięciu, że szczerem żalem zaznaczając, że w katolickiej Polsce Polacy-katolicy starają się zniesławiać godność księdza.

Sąd uznał pp. Bobrowskiego i Mazurę winnych głoszenia nieprawdliwych i oszczerczych wiadomości i skazał autora paszkwili, Bobrowskiego, na 40 zł grzywny lub 4 dni aresztu, zaś Mazurę na 20 zł grzywny lub dwa dni aresztu.

Nieuzasadnione pretensje

(KAP.) „Zwiastun Ewangeliczny“ (nr. 16) donosi, że w Warszawie w dniach 5—7 b. m. obradował synod pastorów zboru ewangelicko-augsburskiego. Głównym tematem obrad synodu był projekt statutu, regulujący stosunek między państwem a zborom. Największą dyskusję, a nawet „oburzenie“ wśród pastorów wywołało kwestjonowanie przez Kościół katolicki tytułów duchowieństwa katolickiego dla pastorów, jak „ksiądz“, „biskup“. Synod zaakceptował projekt statutu, „obstając kategorycznie przy tytule biskupa a nawet za cenę rozbitcia pertraktacji z rządem“.

Tytułów powyższych nie żądali dla siebie pp. pastory za czasów okupacji rosyjskiej i niemieckiej, zadowolając się w zupełności tytułami pastorów i superintendentów.

Kursy dla bezbożników w Polsce

(KAP.) Wkońcu marca, jak donosi „Wolnomyśliciel“ odbyły się w Warszawie specjalne kursy dla bezbożników. Kierownikami kursów byli pp. Henryk Wroński (właściwie Teofil Jaśkiewicz urzędnik min. spraw zagr. oraz Romuald Minkiewicz.

Jest rzeczą zastanawiającą, że organizatorem akcji skierowanej przeciwko religji, jest urzędnik państwowy. Rezultatem tej akcji są tego rodzaju objawy jak działalność „klubów wolnomyślicieli“, zwrócona swem ostrzem nie tylko przeciw religji ale i przeciw państwu, co potwierdziły ostatnie aresztowania wśród członków tych klubów za uprawianie szpiegostwa w armji.

Walny Zjazd

Zw. Tow. Uczestników Powstania Wlkp.

W sali lokalu „Boulevard“ toczyły się w sobotę 16 bm. obrady walnego zjazdu delegatów Zw. Tow. Uczestników Powst. Wielkopolskiego. Na ważne te obrady przybyli delegaci z wszystkich zakątków Wielkopolski. Delegatów i gości powitał prez. Związku, senator dr. Czesław Meissner, poczem wskazując na ciężkie chwile, jakie przechodzi cały naród, podkreślił hart ducha organizacyjnego, jaki panuje w szeregach powstańców.

Zarząd całą pracę swą skierował w kierunku zespolenia wszystkich, wyrobienia ducha organizacyjnego, narodowego i katolickiego i — przyznać trzeba — że praca ta, owocnie wydała plony. Pracuje się też gorliwie nad wyrobieniem sprawności fizycznej, przez stałe ćwiczenia. Związek zespolił się silnie — mówi p. senator — z pokrew-

nymi organizacjami w Legionie Wielkopolskim do którego przynależą Powstańcy i Wojacy, Uczestnicy Powstania, Hallerczycy, Zw. Podof. Rez. Z. Z. Dowborczycy i t. d. W bardzo żywym kontakcie pozostaje Związek także z Sokolstwem. Wszelkie dążenia rozbitcia tej jedności przez pewne elementy nie odniosły i nie odniosą nigdy skutku. Nawet takie przynęty, jak „damy renty tym, którzy przystąpią do Zw. Weteranów“ i t. p. nic tu nie pomogą, bo jest to zwykłe tylko nabieranie ludzi.

Sekretarz Związku p. Primke przeczytał protokół z ostatniego zjazdu, poczem dalsze przewodnictwo oddano w ręce dzielnicowego prezesa Sokolstwa p. A. Wolskiego. Sekretarzował p. Cwojdzinski. Poza tem przy stole prezydjalnym zasiadli: gen. sekretarz

KUPON PREMJOWY

(Wyciąć i nalepić na pocztówkę.)

Administrację „Kurjera Poznańskiego“ proszę o przesłanie za zaliczką pocztową drugiego tomu książki Marjana Seydy p. t.

„Polska na przelomie dziejów“ za cenę 18 zł.

Imię i nazwisko _____

Miejscowość i poczta _____

Powiat, woj. _____

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wielka fabryka fałszywych 100 złotych w rękach policji

Aresztowanie 5 członków szajki w Poznaniu przy pomocy policji kaliskiej — 60.000 złotych w fałszywych banknotach 100-złotowych

Policja wpadła w tych dniach na ślad olbrzymiego fałszerstwa banknotów 100 złotych. Zlikwidowano całą szajkę fałszerzy, złożoną z 5 osób. Podrabiaczy pieniędzy osadzono już w poznańskim więzieniu sądowym przy ul. Młyńskiej.

Podczas rewizji domowej znaleziono doskonale pod względem technicznym urządzone warsztaty tajnej mennicy. Skonfiskowano maszyny drukarskie, piły, farby, aparaty fotograficzne i inne przybory, służące do wyrobienia fałszywych banknotów 100 złotych. Znaleziono przytem całe pliki gotowych już do rozpowszechniania fałszywków 100-złotówek na ogólną sumę 60 tys. zł.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa fałszerze nie przystąpili jeszcze do rozpowszechniania pieniędzy. Urządzenie tajnych warsztatów mennicznych składało się z wielu przyrządów, które w ciężkich skrzyniach przewieziono do dyspozycji władz śledczych.

W tej sprawie otrzymaliśmy od naszego korespondenta kaliskiego (mk.) następujący telefonogram:

Kaliski Wydział Śledczy otrzymał przed kilku dniami pofużną wiadomość

że w Poznaniu są wyrabiane fałszywe banknoty 100-złotowe i że jedna z osób należących do tej szajki ma przyjechać do Kalisza z pewną sumą fałszywych pieniędzy celem puszczania ich tutaj w ruch.

Istotnie, po dłuższej obserwacji stwierdzono, że dnia 14 bm. przyjechała pewna kobieta, jak się później okazało, jedna z współniczek fałszerzy. Kobieta tę zatrzymano na ulicy marsz. Piłsudskiego. Okazała się nią Adamską Anna, zamieszkała w Poznaniu przy ul. Strzeleckiej 9.

Delegowano następnie jednego z funkcjonariuszy kaliskiego Wydziału śledczego do Poznania, gdzie po całym szeregu rewizji wykryto fabrykę 100-złotowych banknotów w mieszkaniu Adamskiego Leona (Strzelecka 9) znaleziono 2 banknoty. W mieszkaniu zaś Antczaka Zygmunta (Mostowa 15) ujęto sprawcę fałszywków Wincentego Fiedlera.

Znaleziono przy nim teczkę, w której znajdowało się 280 sztuk fałszywych 100-złotówek.

W mieszkaniu Żurka Józefa (Małeckiego 28) znaleziono 308 sztuk fałszywków.

Wstrząsające samobójstwo w doróżce samochodowej

W drodze na dworzec w Poznaniu pasażer doróżki nr. 52. odbiera sobie życie

W nocy na niedzielę około godziny 2 do doróżki samochodowej nr. 52 przybył pewien osobnik i zażądał zawiezienia na dworzec. Kierowca samochodu spełnił polecenie nieznanego. Na Kaponierze mniej więcej szofer usłyszał trzask czy huk strzału, nie zwrócił jednak na ten szczegół większej uwagi i jechał dalej. Gdy przyjechał na dworzec i otworzył drzwi, pasażer nie wysiadł. W pierwszej chwili szofer sądził, że pasażer jest może nietrzeźwy wobec czego poprosił kolegów, by mu pomogli go wysadzić. Okazało się jednak, że tajemniczy pasażer broczył we krwi, a w pobliżu leżał rewolwer.

Przerażony szofer wszczął alarm. Zbiegli się szoferzy i przybył policjant, a po chwili z komisariatu dworcowego zawezwano pogotowie ratunkowe, które w przeciągu 4 minut przybyło na miejsce. Przybyły lekarz stwierdził,

że gon już nastąpił i to wskutek postępu rewolwerowego w usta. Zwiłki przewieziono do zakładu medycyny sądowej.

W czasie poszukiwań ustalono, nazwisko zmarłego, które brzmi Marcin Brenenstühl, zam. przy ul. Mostowej 37. Przy samobójcy znaleziono bilet kolejowy do Mosiny.

Zmarły liczył lat 27 i był z zawodu mechanikiem pocztowo-telegraficznym, zatrudnionym w charakterze montera w Urzędzie Pocztowym. Pochodził z Małopolski. Wschodniej z Belzca. W czasie badania stwierdzono, że śmierć nastąpiła natychmiast po strale a więc w czasie jazdy w pobliżu Kaponierzy. Co było przyczyną rozpaczliwego kroku, niewiadomo.

Wstrząsający ten wypadek wywołał na dworcu ogólne poruszenie i wielkie zbiegowisko. (k)

K. H. Rostworowski w Poznaniu

Laureat tegorocznej nagrody Państwowej, największy poeta i pisarz doby obecnej Karol Hubert Rostworowski, przybył dziś do Poznania. Wielki dramaturg pragnie wziąć osobisty udział w ostatnich próbach swej najnowszej sztuki „U mety”, które się odbywają pod kierunkiem reżyserskim dyr. Szczurkiewicza. Prapremjera „U mety” wyznaczona jest na czwartek 21 kwietnia.

Z Tow. Polsko-Angielskiego

Na dzisiejszym zebraniu, które odbędzie się o godz. 20 w sali Zakładu Mikrobiologii (Waty Wazów 25), wygłosi p. dr. Arend odczyt angielski n. t. „Bernard Shaw i jego „Candida”. Jak wiadomo w najbliższy czwartek, dn. 21 bm. słynny zespół „The English Players” odegra tę znakomitą sztukę w Teatrze Nowym. Na dzisiejszym zebraniu będzie jeden z dyrektorów tego zespołu, dr. Frank Reynolds, który również będzie przemawiał.

Z sodalicyj Pań Miejskich

Sodalicyja Pań Miejskich pod wezwaniem N. P. N. Marji Panny donosi swym członkom, że zebranie plenarne odbędzie się we wtorek dnia 19 bm. o godz. 16 i pół tym razem wyjątko-

wo na sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1.

KALENDARZYK

Poniedziałek, 18 kwietnia.
Słońce: wschód 5,50 — zachód 18,56 — długość dnia 14 godzin 6 min.
Księżyc: wschód 15,47 — zachód 3,52 — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.
Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 1 st. C., pochmurno, cisza, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 749 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 9 st. C., najniższa — 2 st. C.

Przewidywania pogody na wtorek: Przy zmiennej zachmurzeniu nadal chłodno. W nocy bardzo zimno.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodn. w Poznaniu:
Wczoraj + 2,10 m., dziś + 2,14 m.
Kal. rzk.: Apoloniusz — jutro Tymon.
Kal. słow.: Gościślaw — jutro Władimir.

Zebrania

Dziś o 19 Sodalicyja Pań Konfekcyjnych (sekcja euchar.), w kaplicy sodalicyjnej;
o 19 Sodalicyja Panien Urzędniczek — zebranie instrukcyjne w ognisku na Piekarach 2;
o 19,30 Kolo Absolwentek VI szkoły wydziałowej, w auli ul. Różana;
o 20 Narodowa Org. Kobiet (Wilda), u p. Kasprzakowej, ul. Kilińskiego 15;
o 20 Z. P. R. Sekcja krawiecka, w sali nr. 20 w Domu Rzemieślniczym;
o 20 Kat. Tow. Rzemieślników Polskich, w Domu Król. Jadwigi.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ulicy Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18.
Wilda: Apteka „Pod Koroną”, Górna Wilda nr 61.
Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraszewskiego 12.
Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego, nar. ul. Strusia.
W innych dzielnicach miasta pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — W środę, 13 b. m. odbyła się uroczysta promocja na doktora nauk prawnych pp. Marji Brokówny z Ocięża w wojew. poznańskim i Kazimierza Palacza z Chabna w ziemi kijowskiej.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Posiedzenie Rady miejskiej** odbędzie się w środę, 20 bm. o godz. 18,30. Na porządku obrad m. in. uchwalenie dodatkowych kredytów dla budowy Palmiarni, uchwalenie dodatkowych kredytów dla budowy Miejskiej Szkoły Handlowej i Sierocińca.

— **Walne zebranie Ligi Morskiej i Kolonjalnej, Oddział Pozn.**, odbędzie się w środę, dnia 20 bm. o godz. 20 w gmachu Izby Przemysłowo-Handlowej przy ul. Mickiewicza. Porządek obrad obejmujący: wybór przyzjym, referat p. dyr. Mańkowskiego na temat: „Niemieckie imperjum kolonjalne (powstanie, rozwój i sytuacja dzisiejsza)”, sprawozdania z działalności zarządu, uchwalenie absolutorjum, wybór zarządu oddziału i kom. rewizyjnej, wybór delegatów oddziału na walny zjazd L. M. i K. i na zjazd delegatów okręgu, wolne wnioski. W obradach walnego zgromadzenia mogą brać udział z prawem głosu tylko ci członkowie oddziału, którzy posiadają legitymację, stwierdzającą, że nie zalegają z opłatami członkowskimi ponad trzy miesiące. — Walne zgromadzenie członków oddziału ważne jest bez względu na ilość obecnych członków.

— **Ze Stow. Elektryków Polskich, Oddział w Poznaniu.** Zebranie odczytowe odbędzie się 21 bm. o godz. 20 na salce pokazowej firmy Philips, pasaż Apollo, na którym będzie mówił p. inżynier Gustaw Hornziel z Warszawy na temat „Akumulatory żelazoniklowe”. Wstęp dla członków i sympatyków bezpłatny.

— **Ze Stow. Kupców Chrześcijań.** — Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 21 bm. o godz. 8 wieczorem na sali posiedzeń w Domu Kupiectwa Polskiego, ul. Zwierzyniecka 12. I ptr. Na porządku obrad referat p. Leszka Gustowskiego na temat: „Zagadnienie współpracy Gdańska i Gdyni”.

— **Z Kola Katechetycznego w Poznaniu.** Zebranie miesięczne we wtorek, 19 bm. o godz. 17 w Państw. Seminarium Nauczycielskim Męskim w Poznaniu (ul. Fr. Ratajczaka 30). Wykład na temat: „Makryna Mieczysławska w świetle najnowszych badań”.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. gimn. „Sokol” Poznań — Św. Łazarz** podaje do wiadomości, że zdjęcia z obchodu 30-lecia są do nabycia w sekretarjacie gniazda, ul. Marsz. Focha 83 u dh. Dołatkowskiego w poniedziałki i czwartki od godz. 20—21.

WYSTAWY

— **Wystawa przeciwalkoholowa** otwarta będzie w dniach 3 do 8 maja w sali Domu Katolickiego na Śródcie, później zaś na Jeżycach i w Śródmieściu. — Już dziś zwracamy uwagę wychowawców oraz młodzieży na tę pouczającą imprezę. Wstępne wynosi dla dorosłych tylko 20 gr. dla młodzieży 10 gr.

KOMUNIKATY RÓZNE

— **Nalepki 3 Maja są już do nabycia.** W poznańskich księgarniach i składach papieru oraz w biurze T. C. L., św. Marcin 37, są do nabycia nalepki 3 Maja po 10 gr za sztukę. Spodziewać się należy, że społeczeństwo skorzysta z tego i już zawczasu zaopatry się w nalepki dla udekorowania gmachów i pomieszczeń w dzień 3 Maja.

— **Nakazy płatnicze na państwowy podatek przemysłowy (obrotowy)** za rok 1931 od przedsiębiorstw nieobowiązanych do składania sprawozdań publicznych, zajęć przemysłowych i samodzielnich zajęć zawodowych, rozesłano 15 bm. Równocześnie zostały wyłożone do wglądu w Urzędzie Skarbowym, ul. Golebia 1, oraz w Magistracie, ul. Sieroca, listy imienne płatników, z oznaczeniem kwot ustalonego obrotu i przypadającego podatku.

— **Podwicezorek wiosenny** sekcji misyjnej Sodalicyj Pań Miejskich pod wezw. Niepokal. Pocz. N. M. P. udał się w śmieńcie. Produkcje artystyczne, przyjmowane owacyjnie przez liczne zebranych gości, wytwarzały atmosferę miłą i serdeczną. Zarząd składa serdeczne podziękowanie wszystkim wykonawcom programu artystycznego oraz łaskawym ofiarodawcom, jak wszystkim, którzy w jakiej-

Ludzie, cierpiący na zaparcie stolca i związane z tem przekręcenie organów podbrzusza, uderzenia do głowy bóle głowy i bicie serca, jak również z cierpieniami błony śluzowej kiszki, na rozpadliny odbytu, hemoroidy i fistuły, piją po ćwierć szklanki naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa” zrana i na wieczór. nw 9953

kolwiek mierze przyczynili się do usświetlenia podwieczorku.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W ubiegłą sobotę** urządził Związek Pań Domu święconkę w żeńskiej Szkole Przemysłowo-Handlowej dla najbardziej potrzebujących parafian dzielnicy Św. Łazarskiej. — Do zebranych przemówiła w serdecznych słowach p. Madurowiczówna, życząc im lepszej, jaśniejszej przyszłości. Po przemówieniu obdarzono hojnie 30 rodzin kielbasą, masłem, słoniną, cukrem, mąką, kawą i odzieżą — Tow. Pań Miłosierdzia Św. Wincentego a Paulo dzielnicy Św. Łazarskiej składa gorące podziękowanie wszystkim Paniom które wzięły udział w podniosłej uroczystości i serdeczne „Bóg zapłać” przełożonej p. dr. Słowiczyńskiej za udzielenie sali. (k.)

— **Wystawa motyli i innych owadów**, mieszcząca się w auli państw. gimnazjum przyrodniczego im. Bergera przy ul. Strzeleckiej 4, trwa dotąd i będzie czynna do środy, t. j. 20 bm. włącznie. — Od tygodnia zauważyć można na ulicach długie szeregi młodzieży szkolnej, dążące w godzinach przedpołudniowych w stronę ul. Strzeleckiej, by podziwiać piękną pracę p. Isaakowej, a w powrotnej drodze z ożywionego wyrazu twarzy można wynioskować, że ciekawe te przyrodnicze eksponaty zachwycają naszą młodzież i z dniem każdym powiększają zastępy zwiedzających. W niedzielę przychodzą dorobki i dzieci szkolne pojedynczo. Z ostatnich kilku dni zapewne skorzystają te zakłady naukowe, których kierownicy nie zdążyli jeszcze wysłać na wystawę swych wychowanków, oraz osoby prywatne, interesujące się nauką owadoznawstwa i w ogóle pięknem przyrody. — Wystawa przedłużona nie będzie. Otwarcie codzień od godz. 9—14 i od 15—18.

— **Z targu.** Dnia 18. b. m. na placu Sapiżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; masła mleczarskiego 3,20—3,40 zł; twarogu 0,60—0,80 zł; mendel jaj 0,90—1,00 zł; litr śmietany 1,60—1,80 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,40 do 1,60 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,00 do 1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 0,90—1,40 zł; smalcu 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; kaczka 3,00 do 5 zł; gęś 7—11 zł; para gołębi 1,20 do 1,50 zł; królik 1,30—1,60 zł; bażant 4,50 zł; za ryby: 1 kilogram karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 3,20—3,40 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karaś 2,00—2,80 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 4,00—4,60 zł; 1 kg. leśszca 2,40 zł; 1 kg. sumy 2,40 zł; 1 kg. szczypana 2,80—3,20 zł; za ryby śnieży 60—80 gr; mniej płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 60—70 gr; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 15—30 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukwi 20 groszy; seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; porę 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kilogram jabłek 1,00 do 1,60 złotych; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybow suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg. świeżych śledzi 0,80—0,90 zł; 1 kg. rabarberu 0,80 do 1,20 zł; 1 pęczek rzodkiewek 10—20 gr; główka zielonej sałaty 20—25 gr — Targ mało ożywiony. Dowozy niewielkie. Ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Baczność przed oszustami!** W Poznaniu grasuje obecnie oszust, który zbiera składki rzekomo na kościół na Wolińcu, przedstawiając drukowaną odezwę z drukowanym również podpisem nie żyjącego już dziś ks. dziekana Sznarbachowskiego. Podobno swego czasu zbierano na ten cel składki po pismach i oszust widocznie zdobył przypadkiem drukowaną odblitek odezwy, zaopatrując ją w wafliwą pieczętatkę. Brak upoważnienia ze strony władz kościelnych tłumaczy czelnie, iż jest „organistą”, więc to powinno wystarczyć, legitymacji również pokazać nie chce. Ostrzega się latwowiernych, aby osobom nie posiadającym wiarogodnego upoważnienia władz i nie chcącym się legitymować pieniędzy nie dawali a pisma, także prowincjonalne, uprasza się o uprzedzenie swoich czytelników, ponieważ oszust zapewne zechce przewędrować cały kraj. (z.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadek z powózką konną.** Na Starym Rynku u wylotu ul. Wronieckiej, powózka konna, która jechał p. Jerzy Stawicki (ul. Marsz. Focha 85) najechała 75-letnią p. Juljanę Dobrowolską (św. Marcin 18). Wskutek najechania p. Dobrowolska odniosła wstrząs mózgu i okaleczenia na prawej ręce. Ofiarę wypadku przewieziono do szpitala miejskiego. (k.)

— **Cyklista najechał chłopca.** P. Marja Koprowiakowa (ul. Poznańska 52) doniosła policji, że podczas przechadzki z dziećmi na chodniku najechał jej 5-letniego synka Bogusława cyklista Witold Perek (Poznańska 44). Mały Boguś odniósł pokaleczenia czoła. (k.)

— **Skutki dziecięcej swawoli.** Na ul. Gnieźnieńskiej na Głównej samochod ciężarowy majetności Wierzenia najechał 4-letniego Kazimierza Schoeneicha (ul. Gnieźnieńska 61) i złamał mu lewą nogę. Chłopca odstawiono do szpitala św. Józefa. Mały Kazio uwiesił się w samochodzie podczas postoju, a gdy auto ruszyło wypadł pod pojazd i został najechany. (k.)

— **Pod kołami samochodu.** Na ulicy św. Rocha samochód P. Z. 11 156 najechał 5-letnią Janinę Przybylską (ul. św. Rocha 1). Z powodu pokaleczeń na twarzy kierowca samochodu przewiózł dziewczynkę do szpitala Przemienienia Pańskiego. (k.)

KRONIKA SADOWA

— **Specjalista od kaucyj.** Właściciel składnicy materjałów budowlanych przy Tamie Garbarskiej, p. Wojciech S., postanowił zarobić na „kaucjach”. Przyjmuje

tedy kierownika z kaucją 3 tys. złotych, dalej robotnika Jana Szymczaka po złożeniu 500 złotych i robotnika Pawła Lewandowskiego, który złożył 200 złotych. Ale „interes” tak czy tak jakoś nie szedł i ludzie, wążąc w tem nieczystą sprawę, domagali się zwrotu włożonych do przedsiębiorstwa pieniędzy. Kierownik p. Dobroń zdołał uratować tylko 20 zł. Szymczak zaś 250 złotych. Ostatecznie sprawa oparła się o sąd. Pan przedsiębiorca S. zasądzony został za przekroczenie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z maja 1927 r. na 100 zł grzywny i 14 dni więzienia, oraz na ponoszenie kosztów — Karę więzienia sąd odroczył na 3 lata z tem jednak, że p. S. w ciągu pół roku zwrócić musi poszkodowanym razem 3420 zł. (z.)

— **Defraudant z „Partii Pracy”.** Stefan Stawski, z pod Urbanowa, był skarbnikiem „Partii Pracy”. Na tem stanowisku dopuścił się sprzeniewierzenia 160 zł. Za gotówkę tę miał nabyć podarki świąteczne dla biednych członków „Partii Pracy”. Poza tem Stawski sprzeniewierzył także pieniądze, odebrane z Kasy Chorych dla niejakiego Stanisława Adamczyka — Sąd wymierzył mu karę więzienia przez 4 miesiące. (z.)

Ks. dziekan Kazimierz Szrejbrowski, proboszcz parafji gostyńskiej, zamianowany został, jak to donosiliśmy, kanonikiem poznańskiej kapituły metropolitalnej.

Nasi korespondenci donoszą

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Z Bractwa Kurkowego.) W Strzelnicy odbyło się roczne walne zebranie Bractwa Kurkowego, które zajął prezes p. Zygmunt Sowiński. Na przewodniczącego walnego zebrania powołano p. Józefa Zakrzewskiego, na sekretarza Jana Bilskiego, ławnikami zostali pp. Nowak i Gust. Obszerne sprawozdanie z działalności Bractwa wygłosił sekretarz Cerekwicki. Sprawy kasowe przedstawił skarbnik p. Perlikiewicz. Na wniosek p. Koniecznego udzielono zarządowi jednogłośnie pokwitowania. Tegoroczny budżet uchwalono w wysokości 9000 zł. Nowy zarząd tworzą pp.: prezes — Zygmunt Sowiński, wiceprezes — dyr. Nowak, sekretarz — Cerekwicki, skarbnik — Cieśliewicz. Do rady zawiadawczej wybrani zostali pp. Cerekwicki, Cieśliewicz, Dybizański, Gawałkiewicz, Galantowicz, Gust, Konieczny, Nowak, Perlikiewicz, Różycki, Streich i Zieleziński. Następnie uchwalono program dorocznego strzelania kurkowego, które odbędzie się 16 i 22 maja br. (br.)

— **Koźmin.** (Ze Stow. Pań Miłosierdzia.) Walne zebranie Stow. Pań Miłosierdzia św. Winc. a Paulo odbyło się przy bardzo licznej liczbie członków i gości. Zebranie zajął prezydentka Stow. p. dr. Wyszyńska i po powitaniu gości oddała przewodnictwo w ręce patrona stowarzyszenia, ks. prob. Flacha; pióro prowadziła p. J. Olejnikówna. Sekretarka p. M. Rybakowska odczytała sprawozdanie z działalności całorocznej, które wykazało, że stowarzyszenie w roku ubiegłym pomnożyło swą pracę charytatywną i mimo kryzysu wspomagało stale i wszechstronnie biednych. Według sprawozdania skarbniczki p. St. Jaworowiczowej ofiarność obywateli miasta i powiatu mimo ciężkich czasów nie była mniejsza, jak w latach ubiegłych, tak, że biedni mogli otrzymywać zasiłki stale i w ilości wystarczającej. Po udzieleniu skarbnicze absolutorjum przewodniczący ks. prob. Flach oddał głos p. Lossowowej z Grabonoga, która mówiła na temat: „Chleba naszego powszedniego daj nam dzisiaj”. Aktualny ten referat wywołał wielkie zainteresowanie, to też wyłoniła się dyskusja bardzo ożywiona. Po przeczytaniu ustaw stowarzyszenia przystąpiono do zapisywania nowych członków i modlitwą zakończono zebranie.

— **Ostrów.** (Pomyślny rozwój Kasy Pożyczkowej.) 60-te roczne walne zgromadzenie Kasy Pożyczkowej w Ostrowie odbyło się wtulejszym Domu Katolickim przy licznej liczbie członków. Zebranie zajął długoletni prezes rady nadzorczej, znany działacz społeczny, aptekarz p. Walenty Mierzejewski. P. Mierzejew-

ski w obszernym sprawozdaniu wykazał, że majątek własny w stosunku do wkładów przedstawia się jak 1 do 2, to jest korzystniej, jak w czasach przedwojennych, co daje pełną rękojmię, iż powierzone depozyty są dostatecznie zabezpieczone. W imieniu zarządu referował p. dyrektor Skrzetuski o działalności Kasy Pożyczkowej, podkreślając, że mimo ogólnego kryzysu gospodarczego osiągnięto poważny obrót przeszło 26 000 000 zł. a obroty bilansowe przeszło 1 700 000 zł. Obroty te oraz wielka liczba członków, których koniec roku wykazuje 2 978, świadczą o rozwoju i pewności spółdzielni. Następnie udzielono jednogłośnie tak radzie nadzorczej jak zarządowi absolutorjum. Z czystego zysku uchwalono 7 proc. dywidendy a resztę przelano do rezerwy. Ustupających członków rady nadzorczej pp. Lasotę, Bilińskiego i Sikorę wybrano na dalsze trzy lata ponownie. Obrady stały na wysokim poziomie rzeczowym. Po wyczerpaniu porządku obrad p. Mierzejewski, zegnając zebranych w nadziei, że w obecnym roku Kasa Pożyczkowa wykaże jeszcze żywotniejszą współpracę ze swymi członkami, solwuje zebranie tej zasłużonej i popularnej instytucji. (Or.)

— **Śrem.** (Nowe przedsiębiorstwa.) W ostatnim czasie otwarte zostały następujące sklepy: M. Nowaka — skład kwiatów i nasion przy ul. Kościuszki; E. Trezcki — skład żelaza przy ul. Mostowej; K. Kocówny — kwaciarnia przy ul. Mostowej; tamże otwarta została jadalnia i kawiarnia „Adria”. Przenieśli piekarnię: Łukaszczyk na ul. Kościuszki, Fórmanek na ul. Mostową; Szczepaniak drogerję na ul. Mostową.

— (Z Młodego Przemysłu.) Na pierwszym poświęconym zebraniu Towarzystwa przy udziale 40 członków, referat pod tyt. „Zagadnienie gospodarcze” wygłosił p. Chudoba St. P. prezes Nowak omówił szereg spraw organizacyjnych.

— (Z Sokoła.) Zebrania Sokoła cieszą się dużym udziałem członków i sympatyków. Towarzystwo rozwija się pomyślnie dzięki staraniom prezesa p. Frackowiaka. Towarzystwo niedawno wystąpiło z pięknym przedstawieniem. Na ostatnim zebraniu referował druh Naskręt. (c)

— **Zerków.** (Kradzieże.) W majątności Chrzan włamano się do mieszkanca urzędnika gospodarczego p. Wrzesińskiego i skradziono z kuchni wszelkie naczynia kuchenne. Złodziej weszli oknem w nocy na 13³⁰ bm. i uszli niepoznani tą samą drogą. Też nocy skradziono wдове p. Krawczykowej w Chrzanie 12 kur.

Tragiczny wypadek na stawie w Inowrocławiu

Inowrocław, 16. 4. 32. W piątek, w godzinach wieczornych, miasto nasze zostało poruszone wieścią, że na stawku solankowym tonie kilku ludzi.

Jak się okazało, wydarzył się wypadek, który pociągnął za sobą śmierć dwu pracowników zakładów miejskich. Jedynie dzięki energicznej akcji ratunkowej, zdołano uratować od śmierci kilka dalszych ofiar tragicznego wypadku.

W godzinach popołudniowych przyszli do kawiarni nad stawkiem trzej pracownicy zakładów miejskich, monter Jan Mikołajczak, Jan Gorzelańczyk i Wacław Nowakowski, którzy po krótkim pobycie w kawiarni, wykupili bilety na przejażdżkę łodzią i wyruszyli na staw.

Właściciel kawiarni wystąpił do nich około godz. 5 drugą łódź, w której znajdowali się 2 jego synowie, Marjan i 13-letni Józef. Kiedy łodzie spotkały się, rozpoczęła się dyskusja nad powrotem. W trakcie tego łódź, w której znajdowali się robotnicy, przechyliła się i wszyscy trzej znaleźli się w wodzie.

Młodzi Baranowscy nie tracąc przytomności, rozpoczęli akcję ratunkową. Jako pierwszy uczeplił się łodzi Baranowski, Wacław Nowakowski, który przy ich pomocy dostał się do środka.

Tymczasem z bliżej nieznanych powodów łódź wyrzuciła się i 3 ludzi poczęło tonąć. Na pomoc wyruszył w jednej łodzi Baranowski — ojciec, któ-

ry wyciągnął 2 synów i niejaki Damażyn, który wyratował Wysockiego.

Po godzinnych poszukiwaniach wydobyto zwłoki 2 pozostałych, które przewieziono do kostnicy.

Nad trumną ś. p. Józefa Golcza

W ub. tygodniu w grobie rodzinnym w Ciążeniu, dawniej rezydencji arcybiskupów, w powiecie słupieckim złożone zostały śmiertelne szczątki ś. p. Józefa Golcza wśród licznie zebranego ziemiaństwa i ludności wiejskiej. Nad grobem przemówił imieniem Stronnictwa Narodowego poseł Ziemi kaliskiej i łęczyckiej, prof. Stefan Dąbrowski.

Syn Józefa i Praksedy z Lubieńskich, ś. p. Józef Golcz urodził się w r. 1864 w Wielkopolsce i tu pobierał nauki. Po ukończeniu gimnazjum Marji Magdaleny, przebywał na studiach uniwersyteckich, które przerwał, by zająć się pracą w rodzinnych stronach, na ziemi w Ratyniu, jednym z majątków rodziny Golczów. Przez szereg lat był ś. p. Golcz prezesem związku Ziemiań, prowadził kółka rolnicze, organizował strażę ogniową i przez swą działalność społeczną i narodową zyskał powszechne zaufanie. W r. 1905 ś. p. Golcz wziął czynny udział w ruchu oświatowym, narażając się rządowi rosyjskiemu. W czasie wielkiej wojny szedł po linii politycznej Obozu Narodowego, który największe niebezpieczeństwo upatrywał w zwycięstwie Niemiec, a po wojnie był czynnym zawsze członkiem Stronnictwa Narodowego, które widziało go na posterunku zawsze nieustraszonego i ofiarowego. Po zamachu majowym, kiedy większość ziemiaństwa, uwiedziona złudnymi obietnicami korzyści materialnych przez twórców zamachu, odstąpiła od polityki Stronnictwa Narodowego, ś. p. J. Golcz wytrwał w swych przekonaniach i wziął czynniejszy, niż kiedykolwiek, udział w walce o praworządność i moralne podstawy życia publicznego, mimo trudności, jakie stawały tej działalności władze administracyjne. Jasne spojrzenie, jakim spoglądał na świat i ludzi — mówił poseł S. Dąbrowski — wielka odwaga cywilna, cnota tak rzadka w społeczeństwie polskim, prawdocharakteru, entuzjazm i dar zjednywania sobie serc młodych i starszych, zwłaszcza wśród ludu, sprawiły, że ś. p. Józef Golcz w tych ciężkich i ponurych latach, jakie przeżywa Polska, stanął nie tylko na czele Stronnictwa Narodowego, ale stał się również gorliwym przyjacielem i propagatorem idei Obozu Wielkiej Polski.

Młodemu pokoleniu był przykładem nieugiętego charakteru w walce o lepszą przyszłość Polski. Swem życiem dowiódł, że można wytrwać na stanowisku mimo burz i nawałnic. I dlatego imię Jego trwale będzie zapisane w sercach bojowników idei narodowej. (sr.)

Z Koła

Kłopoty z bezrobotnymi — W żydowskiej oficynie — Anomalje kolskie — Wizytacja szkoły — Adventowicz gra jutro

W ubiegłym tygodniu doszło tutaj do zajścia z bezrobotnymi, zatrudnionymi przy spianiu wału. Bezrobotni odmówili przyjęcia wypłaty, którą uskutecznił powiatowy komitet niesienia pomocy bezrobotnym, częściowo gotówką, częściowo węglem. Wobec groźnej postawy bezrobotnych, zaszła potrzeba zwrócenia się z prośbą o interwencję do policji, która usunęła ich z gmachu magistratu, gdzie dokonywano wypłaty. Wkońcu doszło do porozumienia i bezrobotni przyjęli wypłatę.

Po dwutygodniowej przerwie ukazał się 11 kolejny numer tygodnika „Gazeta Kolska”. Przerwa była spowodowana, jak wyjaśnia wydawnictwo „zmianą drukarni”. Istotnie obecnie czasopismo to drukuje się w żydowskiej drukarni. Nowy numer nie nowego nie przynosi i nadal ukazuje się na 4 stronach mimo kilkakrotnych zapewnień powiększenia objętości.

W niedzielę odbyło się walne zebranie kolskiego Towarzystwa Wioślarskiego. Stary zarząd z rejentem Rakowskim na czele ustąpił, wobec czego wybrano na prezesa sędziego Paszkowskiego, prezesa „Strzelca”, któremu pozostawiono wolną rękę w tworzeniu zarządu i reorganizacji towarzystwa według jego wniosku.

Wniosek pana Paszkowskiego poci-

ga na skomersowaniu organizacji, istniejących na terenie Koła w jedno towarzystwo. Znaczy to, że mają się złączyć w całość organizacje o najrozmaitszych celach i dążeniach. O co w istocie chodzi p. P., wiadomo tylko wtajemniczonym. Chodzi poprostu o to, aby gdzieś ulokować dobrze i ciepło „Strzelca”. Społeczeństwo kolskie ma straszny żal do tych ludzi, którzy pozwolili się steroryzować i dopuścili do tego rodzaju anomalji, która odstraszy niewątpliwie wiele inteligencji, skupiającej się dotąd w jedynym klubie sportowym w Kole.

Dziwić się należy staremu zarządowi i członkom towarzystwa, którzy dopuścili do takiego stanu rzeczy i oddali ster organizacji w ręce człowieka, który w Kole niczem się nie zasłużył, a w życiu K. T. W. nigdy czynnego udziału nie brał.

Jesteśmy przekonani, że inne organizacje nie pozwolą się chwycić na tę wędkę i nie pójdą na lep fantastycznych eksperymentów.

W dn. od 9 do 11 b. m. wizytował tutejsze gimnazjum Tow. „Oświata” wizytator p. Szymanowski.

W dn. 19 b. m. w teatrze miejskim wystąpi Karol Adventowicz wraz ze swym zespołem w sztuce „Drugie imię miłości”. (kk.)

Strajk protestacyjny w rolnictwie

W województwie poznańskim w 300 majątkach strajkuje 16.000 robotników

Na dzień dzisiejszy zapowiadany był od dawna protestacyjny strajk robotników rolnych. Zjednoczenie Zawodowe Polskie Robotników Rolnych i Leśnych w Poznaniu wydało dla swych członków instrukcje, wzywające ich do strajku rolnego w dniu dzisiejszym (18 kwietnia). Strajk ma trwać tylko jeden dzień, a jutro robotnicy rolni przystąpić mają do normalnej pracy. Strajk ma być protestem przeciw ostatnim obniżkom kontraktowym, pogorszeniu świadczeń socjalnych w kasach chorych, jak i niemożności leczenia utrzymywanych przez ubezpieczonych członków rodzin, oraz ma być protestem przeciw złemu traktowaniu warstw pracujących na roli. Również socjalistyczne związki klasowe wezwały swych członków do strajku. Należy nadmienić, że strajk ma charakter demonstracyjny i obejmuje tylko robotników wykonujących ta-

kie czynności, których przerwanie względnie odłożenie nie powoduje poważniejszych szkód.

Pod żadnym warunkiem nie dopuszcza się do tak zwanego strajku czarnego. W wezwaniach do strajkujących jest wyraźnie powiedziane, że dojarze i dojarki mają wykonywać swoje czynności, a formalnie i pasterze powinni odpisać inwentarz. Strajk istotnie rozpoczął się w różnych miejscowościach.

Według informacji ze źródeł urzędowych, strajkiem objęte są wszystkie powiaty za wyjątkiem czarnkowskiego. Na terenie województwa poznańskiego strajkują robotnicy w około 300 majątkach w liczbie około 16 tys., co stanowi — według dotychczasowych obliczeń oficjalnych — około 15 procent ogółu robotników rolnych. Przebieg strajku jest spokojny. (k)

SPORT Piłkarskie boje

Sześć meczów w jednym dniu. — Przegląd na „Warty” w Siedlcach.

Siedlce „22 p. p.” i „Warta” 3:2 (1:1). Można mecz ten nazwać właściwie walką dwóch poznańskich zespołów, bowiem gracze „22 p. p.” w 90 proc. pochodzą z Wielkopolski. Goście byli znacznie lepsi technicznie i taktycznie, pozwolili sobie jednak w pierwszych dwudziestu minutach narzucić system gry gospodarzy. Dopiero po tym czasie „Warta” się otrząsnęła, ujmując inicjatywę, lecz na krótko przed przerwą znów do głosu doszli gospodarze. Użytkownicy oni też prowadzenie do strzału Rusinką i dopiero w niepełną 15 min. później wyrównuje „Warta” przez Kryszkiewicza. Następną bramkę uzyskują gospodarze około 20 min. drugiej części gry przez Bilewicz, a w pół minuty później „Warta” wyrównuje i tym razem znów przez Kryszkiewicza. Na dziesięć minut przed końcem zdobywa Bilewicz zwycięski punkt. W „Warcie” zawiódł nieco Fontowicz, który mógł obronić dwie bramki. Słaby był Nowacki na lewym skrzydle, oraz Prosiński na prawym łączniku, do bry natomiast zdobywcą obu bramek, Kryszkiewicz, który grał na lewym łączniku. U gospodarzy na wyróżnienie zasługują Bilewicz, środkowy napastnik, oraz Rusinek, lewy łącznik. Publiczności zebrało się jak na Siedlce bardzo dużo, bowiem aż 2500 osób. Pogoda dopisała. Boisko było dobre, a sędzia p. Krukowski — bez zarzutu. (Tel. wł.)

Kraków „Legja” i „Wisła” 1:0 (0:0). Pomimo chłodnej i deszczowej pogody zebrało się około 2500 osób. Niespodziewana porażkę ponieśli gospodarze, którzy wystąpili w zmienionym składzie, a mianowicie z Nawarrą z BBSV, Latusińskim ze Śląska w ataku, z rezerwowym Trojanem na prawej pomocy i Oleksikiem (zamiast Pychowskiego) w obronie oraz z Adamowskim w bramce. Gra była naogół wyrównana, tylko gospodarze zaprzęśli się w tym okresie szereg sytuacji podbramkowych a zwłaszcza niedysponowany Kisieliński. „Legja” gra natomiast taktycznie lepiej, przyczem szeregiem indywidualnych wybiegów popisuje się u niej Nawrot i Wypijewski. Pod koniec pierwszej części Nawrot ma okazję zdobycia bramki, piłka jednak przechodzi obok słupka. Po zmianie stron u gospodarzy znów przemęczenie, a zwłaszcza u Kisielińskiego, fizycznie widocznie niedysponowanego i Nawarry, który również stale teraz zawodzi. Mimo ambitnej gry braci Kotlarzyków oraz dobrze pilnowanego Balcera wysiłki gospodarzy pozostały do końca bez rezultatu. Goście natomiast w czasie jednego z ładnych i niebezpiecznych ataków uzyskują przez Nawrot, wykorzystującego podania Rajdka, zwycięską bramkę, odnosząc jako lepsza w tym dniu drużyna zasłużony sukces. Wyróżnili się w „Legji” skrzydłowi Rajdek i Wypijewski oraz najlepszy w ataku Nawrot. W pomocy dobry był Cebulak, a w obronie Ziemiak — tym razem lepszy od Martyny. „Wisła” jako całość zawiódła. Pierwszy występ kilkakrotnego mistrza Polski rozczarował jego zwolenników. Sędziował p. Kurzweil. (Tel. wł.)

Wielkie Hajduki „Ruch” i „Cracovia” 1:1 (0:1). Zawody zgromadziły 2500 osób i przyniosły niesłuszny wynik, gdyż „Cracovia” była gorzej od gospodarzy o całą klasę, „Ruch” musiał walczyć nie tylko z przeciwnikiem, ale też i z nieprawopodobnym pechem. Ponadto goście zachęcającą wynikiem nadzwyczaj szczęśliwej grze swego bramkarza Otfimowskiego, który stanowiąc przeszkodę nie do przebycia „Cracovia” wystąpiła w pełnym składzie bez Kossoka, ale z Pakajem z „Lechii” łwowskiej w obronie, Kossok bowiem ma otrzymać zwolnienie dopiero w bieżącym tygodniu; „Ruch” — z Peterkiem, pełniącym służbę w Warszawie. Za wyjątkiem pierwszych trzech minut, w których przeważała „Cracovia” przez cały mecz, górą był „Ruch”, przyczem zaznaczyć należy, że właśnie w okresie największej jego przewagi „Cracovia” uzyskała prowadzenie przez Zielińskiego. Po przerwie wyrównał Sobota. Gra chwilami przybierała bardzo ostre formy, przyczem kontuzjowano Lasotę i Pakaja tak, że „Cracovia” przez pewien czas walczyła w dziesiątkę. Sędziował p. Stronczek. (Tel. wł. — ek)

Łódź „L. K. S.” i „Garbarnia” 1:1 (0:1). Obie drużyny wystąpiły w najsilniejszych składach, przyczem goście imponowali pięknym startem w polu i opanowaniem piłki, nie umieli jednak wykorzystać swej przewagi cyfrowo, wskutek bardzo dobrej gry Goleckiego. Gospodarze dostosowali się tylko w pierwszym kwadransie do poziomu „Garbarni”, poczem operowali własnym systemem. Prowadzenie uzyskują goście już w 9 min. ze strzału Pazurka, który bardzo przytomnie wykorzystał nieporozumienie w obronie „L. K. S.”. Wyrównanie uzyskali gospodarze przez Herbsteichę w 27 min. po przerwie. Sędziował słabo p. Mosiński z Warszawy. Durka obchodził swój trzeci setny mecz. (Tel. wł. wk.)

Warszawa „Czarni” i „Warszawianka” 1:0 (0:0). Gra należała do najsłabszych jakie widziano ostatnio w Warszawie. Fatalne wrażenie sprawiła „Warszawianka”, która w drugiej połowie przez Zwierza bramką samobójczą zdobyła dwa punkty dla przeciwnika. Za brutalną grę

został usunięty z boiska na pięć minut przed końcem meczu Zwierz. (Tel. wł.)

Łódź „Pogoń” i „Polonia” 3:1 (1:0). Pierwsze 20 minut nie przynosi niczyjej przewagi. Następnie przez krótki okres energicznie atakuje „Polonia”, przyczem Łańko często strzela bardzo celnie, lecz doskonały Albański wytapuje wszystkie piłki. Jedyną bramkę w pierwszej połowie uzyskał Szwajcar. W tej części do szło też do bardzo niemiłego incydentu, bowiem Pazurek spoliczkował Zimmera, za co został usunięty z boiska. Po pauzie inicjatywę ujmują gospodarze i przeważają nad zdekompletowaną drużyną warszawską. Bramki w tej części uzyskali Łagodny i Szwajcar. Widzów — 4000 osób. Sędzia p. Lieberman. (Tel. wł. — ts.)

Tabela spotkań ligowych przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1 „Legja” 6 p. (3:7:1), 2 „L. K. S.” 3 p. (2:5:2), 3 „Garbarnia” 3 p. (2:5:3), 4 „Ruch” 3 p. (3:6:4), 5 „Cracovia” 3 p. (3:5:5), 6 „Pogoń” 2 p. (2:4:2), 7 „22 p. p.” 2 p. (2:4:6), 8 „Polonia” 2 p. (2:2:4), 9 „Czarni” 2 p. (2:1:4), 10 „Warta” 2 p. (3:6:7), 11 „Wisła” 0 p. (1:0:1), 12 „Warszawianka” 0 p. (3:3:9).

Automobilizm

W wyścigu o wielką nagrodę Monaco na trasie 318 klm. zwyciężył po nadzwyczaj interesującym przebiegu i zaciętej walce Nuvolari na „Alfa Romeo” w czasie 3 g. 32:25, 2. Caracciola na „Alfa Romeo” 3 g. 34:28, 3. Faggioli na „Maseratti” 3 g. 34:43. Faworyt i zeszlorzony zwycięzca Chiron wjechał w 27 okrążeniu na balustradę i musiał się wycofać, sam jednak nie odnosząc szwanku. (Tel. wł.)

Kolarstwo

Otwarcie sezonu Pozn. Okr. Zw. Kol. rozpoczęło się zbiórka oraz mszą św. we farze. Następnie w sali p. Jarockiej odbył się posiedzenie, na którym prezes P. O. Z. K. p. inż. Kurzewski omówił pokrótce obecny stan poznańskiego kolarstwa. Po dyskusji uchwalono rezolucję, aby wreszcie energicznie starania o budowę toru w Poznaniu. Następnie odbyła się defilada kolarzy po ulicach miasta z udziałem przeszło 100 rowerzystów klubów poznańskich i zamiejscowych. Popołudniu urządzono wyścig kwalifikacyjny do P. O. S. Wśród zawodników stowarzyszonych wyścig ten na trójkącie szos przy ulicy Grunwaldzkiej, przy udziale 40 startujących przyniósł zwycięstwo Jusiovi (Sokół) 36:22, 4, 2. Skowroński (HCP) o gumę, 3. Stoiński (HCP) 36:23, 4. Spychalski (S) 37:00, 5. Burtan (PTCM). Ogółem ukończyło bieg 34 zawodników, z których wszyscy osiągnęli wymagany czas t. zn. 1 godz. (na 20 klm.). W wyścigu kwalifikacyjnym dla niestowarzyszonych brało udział 14 zawodników i wszyscy ukończyli bieg w przepisowym czasie. Wyniki były następujące: 1. Kościelnik 43:00, 2. Galasiński 43:00, 2, 3. Długi 43:00, 8, 4. Nowak 44:41, 5. Warchołek 45:11. Stan trójkąta, zwłaszcza po ostatnich deszczach, jest oplakany i nie nadaje się do podobnych imprez. Publiczności zebrało się sporo. (Wz)

Lekka atletyka

W biegu na przelaj „L. K. S.” w Łodzi, w którym 19 startowało, a 18 dotarło do mety, zwyciężył Puchalski (Leg.) w czasie 16:50, 4, 2. Starosta (Zjedn.) 17:11, 3, 3. Polak (LKS). (Tel. wł. — wk.)

W biegu na przelaj w Warszawie na trasie 2500 m. do którego stanęło 300 zawodników zwyciężył Kuznicki (AZS) w czasie 8:38, 2. Maszewski (Pol.) 8:47, 3. Jaworski (AZS.) 8:48, 2. 4. Milcz, 5. Ociepko, 6. Adamczyk, 7. Pruszkowski, 8. Kostrzewski. Drużynowo pierwszy „AZS.” 562 pkt., 2. „Orzeł” 498 pkt. (Tel. wł. — ts.)

Bieg na przelaj pań w stolicy unieważniono wskutek zmiany trasy przez wszystkie zawodniczki, co niezbyt pochlebnie świadczy o organizatorach. (Tel. wł. — ts.)

W biegu na przelaj we Lwowie na trasie 5000 m. przy 45 startujących zwyciężył Sawaryn (Pog.) w czasie 24:20, 2. Jaworski (Pog.) 24:22. W biegu junjorskim na 3500 m. przy 22 startujących zwyciężył Demkowski (Tur.). Drużynowo: 1. „Pogoń”, 2. „Lechia”. (Tel. wł.)

Wewnętrzne zawody Sokola przyniosły następujące wyniki: 100 m — 1. Adamkiewicz 11,7, 2. Jachczyk, 3. Górski; 400 m: 1. Jakubowski 57,9, 2. Górski, 3. Sikorski; 800 m: 1. Jakubowski 2:11, 2. Skoblewski, 3. Fl. Kubicki; 4x100 m: 1. Śródmieście 48,2 (w składzie Kryś, Dudziak, Gancarz i Eggert), 2. Jeżyce; oszczep: 1. Tilgner 40,78, Aniola (Zabikowo) 36,63, 3. Chmielewski 36,10; kulka: 1. Orłowski 10,735, 2. Banaszak 10,49, 3. Kupś 9,665; dysk: 1. Banaszak 31,99, 2. Orłowski 30,84, 3. Gancarz 30,525; skok w wyż: 1. Tilgner 1,56, 2. Kaczala 1,52, 3. Br. Czaja 1,52; skok w dal: 1. Orłowski 6,15, 2. Tilgner 6,05, 3. Jachczyk 5,79; tyczka: 1. Chalupka 2,60, 2. Kubiak, 3. Orłowski.

Motocyklizm

W wyścigach o wielką nagrodę Europy na autodromie w Rzymie w kategorii 500 cm pierwsze miejsce i najlepszy czas uzyskał Taruffi na „Norton” 1 g. 19:52 (przeciętna szybkość 144,408 klm. na godz.). W kategorii 350 cm pierwszy był również Ceani na „Jonhgi” 1 g. 27:36 (134,063 klm.). Trasa w obu kategoriach wynosiła 196,650 klm. razem 60 okrążeń. W kategorii 175 cm na trasie 163,975 klm. (50 okrążeń) pierwsze miejsce zajął Bassieri na „Benelli”. (Tel. wł.)

Wyścig na jednym kilometrze zorganizowany przez „Unję” na szosie kórnickiej pod Środą, przy udziale 12 startujących przyniósł mimo rozmokej szosy i silnego wiatru dwa wyniki lepsze od dotychczasowych rekordów. Szczegółowe rezultaty były następujące: kat. 250 ccm. — 1. Weyl (Rudge) przeciętna 107,5 klm. godz. (rek.), 2. Kiepiński (A. J. S.) 96,3; kat. 350 ccm — Czerniak (Raleigh) 105,6; kat. 500 ccm — Nagengast (Rudge) 133,03; kat. motocykli z przyczepkami: 1. Nagengast (Rudge 550 ccm) 100,7 (rek.), 2. Malcherek (Indian 600) 85,7, Nowaczyk (Royal Enfield), który osiągnął w jedną stronę z wiatrem 110,4, z powodu defektu musiał się wycofać. (Wz)

Pięściarstwo

„Warta” i „Policyjny K. S.” z Katowic 11:3. Goście byli przemęczeni sobotnimi walkami w Inowrocławiu, nie mogli zatem w całej pełni wykazać swych walorów, a przedewszystkiem znanej u Ślązaków agresywności. Naogół zaprezentowali się oni jako dobry materiał na pięściarzy, wymagający gruntownego szlif technicznego. Wyróżniali się wśród nich Nowakowski, Cichy i bardzo obiecujący Makosz. Nie walczył niestety Wystrach z powodu — braku rywala. Trudno nie wyrazić tu zdziwienia, że kierownictwo sekcji pięściarskiej „Warty”, które zapowiadało w reklamach start Wystracha, pozwoliło na wyjazd w sobotę wieczorem jego przeciwnika, Zwierzynskiego do Inowrocławia. Występował on tam w ringu, a w Poznaniu nie przybył na mecz. Wyrażamy przekonanie, że zarząd zbada gruntownie całą sprawę i przykładnie ukarze winnych. Również pod względem organizacyjnym całość poważnie szwankowała, a zwłaszcza rażąco brak punktualności. — Z pięściarzy „Warty” na wyróżnienie zasługuje poprawiający się stale Rogalski, który ma świetne dane i przy dalszej, a sumiennej pracy może liczyć na poważne sukcesy. Ładnie walczył też Sipiński (niepotrzebnie jedynie zaczął w drugim kole lekceważyć przeciwnika, co jest niedopuszczalne). Majchrzycki poprawia się powoli, ale z każdym meczem (należy tylko panować nad nerwami w ringu) a Arski nie miał pola do popisu. Specjalnie słaby jest Polus i nie widać u niego żadnej poprawy, a raczej raz prymitywnością swych technik, co z tytułem mistrza Polski fatalnie się kłóci. — Techniczne rezultaty (od muszej do średniej) były następujące: Rogalski (W) mając we wszystkich starciach zdecydowaną przewagę pokonał wysoko Leszczyńskiego (P); — Polus (W) bił wciąż niemal naoslep i uzyskał bardzo nieprzekonywujące zwycięstwo nad Nowakowskim (P); — Forlański I (W) walczył z Cichym (P) zawodnikiem bardzo szybkim i najlepszym technikiem wśród gości, który zwłaszcza w pierwszym starciu czysto punktował. For. uzyskał później zdecydowaną przewagę, jednak wciąż ograniczał się do zadawania pojedynczych ciosów, co wpływało niewątpliwie ze zbytnej pewności siebie. Miał on wszakże też walkę bezapelacyjnie wygraną, a dano mu remis. Takie orzeczenia osiągają raczej odwrotny skutek i wystawiają smutne świadectwo sędziom. Sipiński (W) walcząc z Kernerem (P) z furją rozpoczął atak, lecz tej energii starczyło mu nie na długo. Kerner uciekał przed przeciwnikiem na deskę i nabrał dopiero odwagi, gdy w drugim starciu celnym podbrodkowym powalił na moment rywala; wygrał wysoko Sipiński. W półśrodkiej Arski (W) wygrał przez poddanie się w pierwszym starciu Gruski (P), który po silnym choć niewidocznym ciosie był oszołomiony i wciąż padał, aż wreszcie pozwolił się wycylić. W średniej Majchrzycki (W) miał po raz pierwszy od dłuższego czasu poważniejszego przeciwnika, co prawda surowego, lecz o silnym ciosie; musiał też wykazać swą umiejętności i pokonał po pięknej walce Makosza (P) na pkt. Sędziowali na pkt. pp. Kocur, Ermannowicz i Iwański. — W walkach nadprogramowych w papierowej Olszańki (W) pokonał swego kolegę klubowego Dutkiewicza oraz w półśrodkiej Forlański II — Matuszewskiego.

Zawody warszawskiej „Polonii” z udziałem pięściarzy z Łodzi, Wilna i Warszawy przyniosły następujące wyniki: w muszej Pasturczak (Pol) mając przewagę w pierwszym dwóch starciach pokonał na punkty Rotholza (Gwiazda). W kogucie Kaźmiercki (Pol) po wyrównanej walce w 1 st. oraz przewadze w 2 i 3 — pokonał na punkty Leszczyńskiego (IKP); Małecki (Pol) wygrał na punkty z Mrozowskim (Leg) atakując przez wszystkie trzy starcia i tym zapewnił sobie wygraną z lepszym techn. przeciwnikiem; W piórkowej Zbierski (Pol) odniósł zasłużone zwycięstwo nad Taborkiem (IKP); W lekkiej Pernak (Pol) pokonał Kopockiego (Wil.) przez poddanie się w 3 kole; W półśredniej Ozarek (Ymca) pokonał Klimaszewskiego (Pol) po nieładnej walce; W średniej Karpiński (CWS) zwyciężył z trudem Stahla (IKP); pierwsze starcie było wyrównane, a drugie i trzecie należy do Karpińskiego, który rozkręcił przeciwnikowi nos i oko, lecz mimo to Łodzianin stawiał mu opór i zmusił do wielkiego wysiłku; W półśredniej Mizerski (Pol) remisował z Klodasem (IKP); wyższy Kl. operując lewym prostym nie dopuścił przeciwnika do siebie; Mizerski dostał napomnienie za niski cios, a Klodas — za przetrzymywanie. (Tel. wł. — ts.)

WKS „Wawel” i „Naprzód” Lipiny 10:4. Obie drużyny walczyły w rezerwowym składzie. Mecz odbył się w Krakowie. „Zjednoczeni” i „Warszawianka” 6:4. Z wyników na wzmiankę zasługuje zwycię-

stwo „asa” gospodarzy Cyrana (Z) przez k. o. nad Olejnikami. (Tel. wł. — wk.)

„Sokół” II Poznań i „Polonia” Leszno 11:5. Zawody rozegrane w Lesznie wywołały pod koniec niebywałą awanturę, która niepochlebnie świadczy o wyrobieniu sportowca obecnej na sali publiczności. Zwolennicy miejscowych rozdziażeń porażką „Polonii” z „Olimpią”, niezadowoleni ze słusznego rzeczeń sędziego zaatakowali czynnie p. Kolańskiego, którego musieli chronić kilku żołnierzy. Poszczególne walki dały następujące wyniki: w muszej — Wojciechowski (S) remisował z Szymankiewiczem (P), w kog. — Wojnowski (S) pokonał przez k. o. w drugim starciu Borowiaka (P), w piórkowej Maciejewski (S) zwyciężył na pkt. Jankowski (P) i Lada (S) — Olmarskiego (P), w lekkiej — Wolny (S) zwyciężył przez poddanie się w pierwszym starciu Wojciechowski (P) natomiast Dankowski (S) przegrał do Błaszczyka (P), w półśr. Urbaniak (S) remisował z Pawlakiem (P) i w średniej Domiechowski (S) remisował z Szulczyńskim (P).

Piłka nożna

O mistrzostwo kl. A. P. Z. O. P. N. Poznań „Sparta” i „Liga” 3:1 (2:0). Zasłużone zwycięstwo odniosła poprawiająca się z każdym meczem „Sparta”. Do przerwy była ona bezwzględnie lepszą, a po zmianie stron ograniczyła się do defensywy, zwłaszcza w ostatnich 20 min. „Liga” początkowo grała bardzo chaotycznie i nerwowo, a dopiero po zmianie stron opamiętała się. Jedyną bramkę zdobył dla niej w zamieszaniu Nowicki. Sędziował p. Nawrocki.

„Warta” i „Stella” 3:1 (2:0). Wynik odpowiadał przebiegowi meczu. Obie strony nie wykorzystwały szeregu sytuacji podbramkowych, „Zieloni” mieli naogół przewagę, zwłaszcza w pierwszej części. „Stella” zawiódła w pomocy i częściowo w ataku, który wykazał brak zrozumienia się specjalnie trójki środkowej. Gra była naogół szybka i ostra, zwłaszcza ze strony gości, choć nie brutalna. W „Warcie” występował Kniola, który i tym razem poza kilku strzałami nic nie pokazał; na środku pomocy był Ofierzyński. Na kilka minut przed końcem sędzia p. Koperski usunął z boiska najlepszego zawodnika gości w ataku Zamiarę za umyślne kopnięcie leżącego na ziemi przeciwnika. Krótko przed gwizdkiem Wojciechowski upadając wychwycił sobie rękę. Bramki uzyskali dla zwycięzców: Kniola, Gaszkowski i Ofierzyński; — dla gości Szymański.

„Legja” i „Sokół” 2:1 (1:1). Z trudem wywalczono zwycięstwo mistrza PZOPN, który zawiódł w ataku. Najlepszy w nim Mazgaj był mało wykorzystywany. Na środku pomocy u gospodarzy, wystąpił znów po długiej przerwie Głowacz, który spisał się bez zarzutu; „Legja” miała stale przewagę, lecz goście bronili się przez długi czas z powodzeniem, a zwycięski punkt padł z karnego. Bramk. strzelili: dla „Legji” Mazgaj i Błaszczewicz, dla gości — Muszkieta. Sędziował p. Kryszak. (5m)

Rawicz „R. K. S.” i „Ostrovia” 1:1 (0:0). Gra naogół niezbyt ciekawa. Obustronnie zawiódł linje napadu Gospodarze górowali ambicją, a goście taktycznie i technicznie. Sędziował p. Leracz (Tel. wł.)

Leszno „Olimpia” i „Polonia” 7:2 (5:0). Zasłużone zwycięstwo gości, a wynik najzupełniej odpowiadał przebiegowi meczu. „Polonia” tym razem grała bardzo słabo i ustępowała „Olimpii” pod każdym względem. Bramki uzyskali dla zwycięzców Wiese 3, Przybyłowicz 2, Mikolajewski i Sybilski po jednej, dla pokonanych w 60 min. Horowski II, oraz na krótko przed końcem gry — Józefowicz (Tel. wł.)

Tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1 „Liga” 8 p. (5:16:8); 2 „Olimpia” 7 p. (5:18:10); 3 „Warta” 7 p. (5:12:7); 4 „Legja” 7 p. (5:7:5); 5 „Stella” 5 p. (5:11:9); 6 „Sparta” 4 p. (5:8:9); 7 „Polonia” 4 p. (5:12:15); 8 „Ostrovia” 4 p. (5:6:13); 9 „R. K. S.” 2 p. (5:6:11); 10 „Sokół” 2 p. (5:7:16).

Wyniki zagraniczne. Spotkania między państwowe: Amsterdam: Holandia i Belgja 2:1. Inne wyniki: Paryż: „F. C. Sochau” i „Corinthians” 4:0 (1:0); niespodziewanie wysoka porażka słynnych dotąd amatorów angielskich. Berlin: „Tennis Borussia” i „Minerva” 2:2; wynikiem tym zwycięzcy zapewnili sobie mistrzostwo okręgu brandenburskiego. Monachjum: „Wormatia” i „Eintracht” Frankfurt 5:3; największa niespodzianka Niemiec Południowych. 1FC. Norymbergja” i „Muenchen 1860” 3:1. „Bayern” i „Sp. Vgg. Fuerth” 2:0. Wrocław: „Breslauer SC.” i „VfB Liegnitz” 5:4. O mistrzostwo Śląska; Berlin: „Hertha SC.” i „Stett. SC.” 5:0. Spotkanie towarzyskie. (Tel. wł.)

W spotkaniu międzypaństwowym w rugby Francja pokonała Niemcy w Frankfurcie n/M. 20:4. (Tel. wł.)

O mistrzostwo kl. B PZOPN. „Pogoń” i „Polonia” (Główna) 2:1; „Polonia” (Poznań) i „Unja” (Poznań) 2:0 (1:0); „Cybina” i „Blask” 3:0 (1:0); „Maraton” i „Pononania” 4:2 (2:1); „Pentatlon” i „Korona” 4:2; „HCP” i „Wiktorja” (Poznań) 8:1; „Legja” Ib i „Liga” Ib 3:2; „Olimpia” Ib i „Warta” II 3:2; „Ostr. Kl. Sp.” i „RKS” II 3:0 (wskutek nieprzybycia przeciwnika); „Sokół” Ib (Leszno) i „Sokół” Rawicz 0:0.

Różne

W Łodzi odbyło się walne roczne zebrań Pol. Zw. Dziennikarzy Sportowych, na którym nowe władze wybrane zostały w następującym składzie: prezes — dr Mielch, wiceprezesi — Kozielski Wł. i Junosza-Dąbrowski, sekretarz — Mosin, skarbnik — Szańczaj. (Tel. wł. — wk.)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Jarmarki na wełnę

Konsumcja wełny w Polsce, aczkolwiek w porównaniu z krajami zachodnimi nieznaczna (około 0,86 kg. na głowę ludności), przekracza jednak kilkakrotnie rozmiary produkcji krajowej, co wywołuje dość poważny import produkcji zagranicznej. Stosunek produkcji krajowej do importu wynosi około 16 proc., stąd widać, że produkcja wełny krajowej ma przed sobą duże możliwości. W dodatku, ujemną stroną importu wełny do Polski jest to, że nie przychodzi ona w formie surowca, lecz przeważnie jako półfabrykat, oraz, że nie pochodzi bezpośrednio z krajów produkcji, a w 90 proc. z krajów, zajmujących się pośrednictwem handlowym.

Z drugiej strony hodowla owiec w Polsce ma swoją ustaloną tradycję w przeszłości i były okresy, gdy wyroby z wełny polskiej przewyższały swoją jakością podobną produkcję angielską i francuską. Zbyt wełny utrudnia jednak brać całego szeregu czynników pomocniczych jak składów i sortowni, ustalenia warunków finansowania itp.

Zagadnienie to w tym zakresie znajdzie rozwiązanie na nadchodzących Targach Poznańskich, które przy pomocy rządu, banków państwowych oraz związków hodowców organizują Targi wełniane, na które zjadą się kupcy i delegaci przemysłu. Targi Poznańskie posiadają odpowiednio suche hale i fachowców branży wełnianej; zapewniona jest najdalej idąca pomoc kolei i bezpłatne magazynowanie. Bank Rolny w porozumieniu z min. spraw wojskowych przeznaczy na cele finansowania zakupu specjalne fundusze, wreszcie Targi za zajęcie się sprzedażą policzą sobie minimalny procent, pobierany jedynie po skutecznieniu sprzedaży.

Sprawa zbytu wełny napotykała na trudności ze względu na podwójne oprocentowanie zaliczek wypłacanych przez min. spraw wojskowych na poczet zleceń danych przemysłowi włókienniczemu. Mianowicie zaliczka była oprocentowana do czasu dostawy a zabezpieczenie zaliczki w postaci gwarancji bankowej również oczywiście było oprocentowane. Stąd koszt zakupu był znaczny. Obecnie sprawa wchodzi na inne tory, które zmniejszą dla przemysłu koszt finansowania zakupu, uruchamiając zarazem gotówkowe transakcje dla hodowcy.

Jarmarki będą się odbywały perjo-dycznie. Targi Poznańskie będą przyjmowały jedynie wełnę stemplowaną jako wełnę krajową przez związki hodowców przy Izbach rolniczych. Skądinąd czynnik rządowy uznają jedynie jako zakup wełny krajowej wełnę opatrzoną stemplem Targów Wełnianych w Poznaniu. W ten sposób nastąpi pewna normalizacja i centralizacja sprzedaży wełny, prowadząc do wprowadzenia notowań giełdowych na rozmaite gatunki wełny.

Dzięki stworzeniu sprawnego aparatu handlowego, zbyt wełny wchodzi na drogę dawno oczekiwanej racjonalizacji.

Krótkie informacje gospodarcze

— Węgierski Bank Narodowy obniżył stopę dyskontową z 7 proc. na 6. Zniżka ta obowiązuje od 18 bm.

— Gubernatorzy 12 stanów U. S. A. złożyli prezydentowi Hooverowi wniosek w sprawie natychmiastowego wprowadzenia cła na miedź.

Z ZAGRANICZNY

(z) **Częściowe moratorium dla rolników w Finlandji.** Rząd złożył w parlamencie projekt ustawy o częściowym moratorium dla rolników, które obowiązywałoby do 1 kwietnia 1933 r. Związek Izby handlowych wyraził poparcie, iż parlament powinien odrzucić projekt ustawy.

(z) **Szlaki morskie pustoszeją.** W tych dniach obradowała w Londynie konferencja przedstawicieli najgłośniejszych angielskich, amerykańskich i europejskich linii okrętowych. Statystyka 17 najgłośniejszych linii okrętowych, utrzymujących żeglugę poprzez Atlantyk, wykazuje, że w r. 1930 ogólna liczba pasażerów wyniosła 1.002.353 osób, zaś w roku 1931 spadła do 685.248 osób. Spadek więc wynosi przeszło 30 proc. W roku bieżącym, jak dotąd, sytuacja nie uległa poprawie. Celem konferencji jest m. in. usunięcie wzajemnej konkurencji. Zamierzone jest wycofanie szeregu większych okrętów z ruchu transoceanicznego na linii Europa — Nowy York i użycie ich bądź na innych drogach, bądź też dla wycieczkowych okólnych podróży morskich.

Innsbruck

Flasko, jakiego zasnął plan bloku państw naddunajskich, wysunięty przez Tardieu'go, nie oznacza ostatecznego pogrzebania pomysłów, zmierzających ku zrzeszeniu wspomnianych organizmów państwowych. Dowodem żywotności tej idei jest fakt, iż one-gdaj zebrała się w Innsbrucku konferencja regionalna międzynarodowej izby handlowej, poświęcona „wyrównaniu istniejących różnic w zapatrywaniach i rzuceniu konkretnych projektów układu państw naddunajskich”.

Jak dowiadujemy się z programu konferencji innsbruckiej, z którego zacierpnieliśmy powyższy cytat, ramy jej zamykają się w 3-ch punktach: pierwszy — jakie państwa mają wejść do projektowanego układu, drugi — jaki to ma być rodzaj układu i, trzeci — jaki będzie stosunek państw zawierających układ do państw trzecich.

Nad powyższymi kwestiami debata-tować będzie konferencja innsbrucka, w skład której wejdą delegacje: francuska, niemiecka, włoska, angielska i polska z jednej strony, zaś delegacje 5-ciu państw naddunajskich i Bułgarii z drugiej strony. Konferencji przewodniczyć będzie znany przemysłowiec francuski, prezes kartelu węglowego, p. de Peyrimhoff.

Rzucą się w oczy, że do dyskusji nad „kwestją naddunajską” dopuszczono — wbrew precedensowi londyńskiemu — Polskę, którą, jak wiadomo, dotychczas w kwestji tej głosu nie zabierała. Poczytać to należy za wielką zasługę polskiego „komisarza administracyjnego” przy M. I. H. w Paryżu, p. Janusza Żółtowskiego, który zdołał pokonać silny opór ze strony nieprzychylnych nam czynników.

Jeśli chodzi o horoskopy, to trudno konferencji wróżyć wspaniałych rezultatów. W zbyt świeżej pamięci pozostaje bezowocność rządowych narad

w Londynie. Natomiast na korzyść obrad innsbruckich przemawia okoliczność, iż toczyć się będą między przedstawicielami życia gospodarczego, a więc ludźmi prywatnymi. To też atmosfera szczeroci sprzyjać będzie dążnościom, zmierzającym ku wygładzeniu nierówności, na jakie projekt Tardieu'go od razu się natknął.

Rzecz jlnna, że wspomniane nierówności są bardzo znaczne. Chcąc zdefiniować najprościej „kwestję naddunajską” należałoby powiedzieć, co następuje:

Fatalna sytuacja Węgier, Rumunii i Jugosławii tłumaczy się niemożnością zbytu nadwyżki zbożowej. Kryzys trzech tych państw udzielił się Austrii i Czechosłowacji, głównym ich dostawcom przemysłowym. Naturalnie najprostszym rozwiązaniem byłoby, gdyby dwa ostatnie państwa mogły wchłonąć całkowity eksport zbożowy (i hodowlany) Węgier, Jugosławii i Rumunii. To jednak jest niemożliwe, gdyż Austria i Czechosłowacja mogą sprowadzić najwyżej jedną czwartą eksportu zbożowego państw dunajskich. Nawet gdyby dodać Francję i Włochy, to wspólnie z Austrią i Czechosłowacją nie wchłonęłyby one całkowitej nadwyżki zboża dunajskiego. Problem rozwiązałoby jedynie przystąpienie Niemiec do układu.

Ale Niemcy wstrzymują się od akcesu. Łatwo to zrozumiałe: plany Francji są dla ich imperjalistycznej, „anschlussowej” polityki — czemś nie do przyjęcia. Zresztą i Włochy nie zbyt się kwapią do akcji ratunkowej, której powodzenie wzmocniłoby wpływ Francji w Europie południowo-wschodniej...

Poprostu: węzeł gordyjski! Jest wątpliwe, by przedstawicielom kół gospodarczych, zebranych w Innsbrucku, udało się węzeł ten rozwiązać.

KRONIKA GOSPODARCZA

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIMI

(t) **Przyznanie Międzynarodowym Targom w Poznaniu ulg w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych.** W Dzienniku Ustaw R. P. z dnia 14. b. m. ogłoszone zostało rozporządzenie ministra przemysłu i handlu z 6 kwietnia b. r. o przyznaniu Międzynarodowym Targom, mającym się odbyć w Poznaniu w czasie od 1 do 8 maja b. r. włącznie ulg w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych. Rozporządzenie postanawia, że publikacja albo jawne stosowanie wynalazku lub wzoru, wystawionych na Międzynarodowych Targach w Poznaniu, nie będzie przeszkodą do uzyskania patentu lub zarejestrowania wzoru, o ile nastąpiły po wystawieniu, zgłoszenie zaś wynalazku lub wzoru w Urzędzie Patentowym R. P. nastąpiło przed upływem 6 miesięcy od daty wystawienia. Pod temi samymi warunkami nie będzie przeszkodą do uzyskania patentu lub zarejestrowania wzoru ani samo wystawienie wynalazku lub wzoru na Międzynarodowych Targach w Poznaniu, ani inne zgłoszenie, dokonane w Urzędzie Patentowym R. P. po dacie wystawienia. Zgłoszenie w Urzędzie Patentowym R. P. znaku towarowego, umieszczone przedtem na towarze, wystawionym na Międzynarodowych Targach w Poznaniu, będzie korzystało z prawa pierwszeństwa przez 6-miesięczny okres czasu, rozpoczynający się od daty wystawienia. Rozporządzenie powyższe weszło w życie z dniem ogłoszenia.

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ochrona odszkodowania ogniowego od zajęcia przez wierzycieli.** Z dniem 12. b. m. weszła w życie ustawa z 17. III. 1932 r. (Dz. Ust. Nr. 30), zmieniająca pewne artykuły rozporządzenia Prezydenta R. P. o przymusie ubezpieczenia od ognia (z 27. V. 1927 r.) Myślą przewodnią tych zmian jest zabezpieczenie sumy odszkodowania ogniowego od zajęcia przez wierzycieli ubezpieczonego, o ile tenże udowodni, iż sumę tę w całości przeznacza na odbudowę i naprawienie poniesionych szkód i strat.

Zmieniony art. 39 przewiduje, że o ile właściciel budowli zgłosi inspektorowi powiatowemu, iż odszkodowanie ma być użyte na odbudowę, a jednocześnie osoby posiadające prawa rzeczowe do nieruchomości nie godzą się na jednorazową wypłatę odszkodowania — to wypłaca się je w miarę odbudowy w trzech ratach. Do powyższego artykułu dodano nowe ustępy o następującej treści: Suma odszkodowania, wypłacanego w ratach, nie podlega sądowemu ani administracyjnemu zajęciu, a zajęcia już dokonane i egzekucje stają się bezskuteczne. Wierzytelność natomiast może być dochodzona na tem odszkodowaniu w wypadku, gdy właściciel nie przeprowadzi odbudowy w ciągu 2 lat od daty wypłacenia pierwszej raty. O ile odbu-

dowa jest niemożliwa lub właściciel nie zamierza jej dokonać, a wierzyciele zgłoszą swoje prawa — odszkodowanie pogorzelowo wypłaca się wówczas z uwzględnieniem wpisów hipotecznych. To samo dotyczy wypadku o ile odbudowa nie zostanie dokonana w ciągu 2 lat od wypłacenia pierwszej raty. W końcu ustawa zastrzega, że postanowienia te nie naruszają odmiennych przepisów prawnych, wydanych w tym względzie dla instytucji publicznego kredytu.

Z KRAJU

(k) **Zjazd Samorządu Gospodarczego.** Donosiliśmy już w sobotę o zjeździe samorządu gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej. Zgromadzi on w Warszawie w dniu 26 bm. przedstawiciele Izby przemysłowo-handlowych, izb rolniczych i izb rzemieślniczych — zajmie się aktualnymi zagadnieniami gospodarczymi oraz sprawami stanowiącymi przedmiot wspólnych zainteresowań specjalnych dla przemysłu, handlu i rzemiosła, a także zagadnieniami dotyczącymi samorządu gospodarczego w Polsce w szczególności. Referat o zadaniach i wytycznych państwowej polityki gospodarczej wygłosi p. prezes Cz. Klarner. Kilka referatów poświęconych będzie kompetencji, zadaniom i organizacji samorządu gospodarczego. Poza tem zjazd zajmie się ustaleniem metod uzgodnienia stanowiska poszczególnych działów życia gospodarczego w odniesieniu do takich problemów, jak organizacja handlu artykułami rolniczymi, preferencji dla krajowych surowców i polityki handlu zagranicznego. Na otwarciu zjazdu samorządu gospodarczego obecny będzie p. Prezydent Rzeczypospolitej.

(k) **„Lubań - Wronki” Przemysł Ziemia-czany S. A. w Lubaniu.** Walne zgromadzenie akcjonariuszów Spółki odbyło się dnia 16 kwietnia rb. w lokalu własnym w Lubaniu, pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej p. St. Suryna. Sprawozdanie z przebiegu kampanji za rok 1930/31 przedstawił zebrany członek zarządu p. W. Bielicki, zaznaczając, że zakłady Sp. przerabiały surowiec na podstawie układu z Rolniczą Spółdzielnią Ziemiańczaną w Poznaniu, której członkowie dostarczyli ogółem 1 459 888 q ziemiaków. Dobrze zorganizowana dostawa surowca umożliwiła w kampanji jesiennej zatrudnienie w pełni wszystkich krochmalni Spółki, jak również podjęta została produkcja płatków ziemiańczanych w rozmiarach zwykłych. Wiosenna kampanja natomiast zawiodła z powodu słabszej podaży ziemiaków fabrycznych. spowodowanej obfitą dostawą w jesieni i związanej z tem zwężką cen ziemiaków jadalnych na potrzeby krajowe i dla eksportu. Wyzyskanie jednak warsztatów pracy jesienią i działów przetwórczych syropiarni i dekstryniarni latem, obniżyło koszty ogólne i fabrykacyjne do stopnia, który dał spółce możność ulokowania na

Rejestrowy zastaw drzewa

Co mówi ustawa z dnia 14 kwietnia 1932 r.

W Dzienniku Ustaw R. P. nr. 31 z dnia 14 b. m. ogłoszona została ustawa z dnia 14 marca b. r. o rejestrowym zastawie drzewnym. Ustawa postanawia, że na drewnie (drzewie ściętym) nieobrobionem i obrobionem (materiałach tartych, ciosanych i lupanych, dyktach, fornierach i t. p.) można ustanowić rejestrowe prawo zastawu.

Rejestrowe prawo zastawu na drewnie ustanawiać mogą osoby fizyczne i prawne, prowadzące gospodarstwo leśne, tudzież wpisani do rejestru handlowego kupcy (handlujący), trudniący się przemysłem, lub hurtowym handlem drzewem. Rejestrowy zastaw drzewny może być ustanowiony na rzecz skarbu państwa, państwowych instytucji kredytowych, przedsiębiorstw państwowych wydzielonych z administracji państwowej, kupców zarejestrowanych, jakoteż na rzecz innych instytucji kredytowych, które oznaczy minister skarbu. Postanowienie o wpisie do rejestru handlowego nie ma zastosowania do firm zagranicznych, nie posiadających w Państwie Polskiem oddziałów, podlegających obowiązkowi wpisu do rejestru handlowego.

Przedmiotem rejestrowego zastawu może być drewno, będące własnością zastawcy i znajdujące się na nieruchomości, bądź stanowiącej własność zastawcy, bądź przez niego wynajętej, wdzierżawionej lub użytkowanej z innego tytułu prawnego. Jeżeli drewno znajduje się na nieruchomości, nie będącej własnością zastawcy, winien on uzyskać zgodę właściciela na ustanowienie rejestrowego prawa zastawu, o ile zastaw rejestrowy ma być skutecznym także wobec właśc. nieruchomości odnośn. od służącego mu z ustawy prawa zastawu (przyw.) dla wierzytelności z tytułu zaległego czynszu lub innych wierzytelności ze stosunku najmu, dzierżawy lub innego tytułu prawnego użytkowania. Zgoda winna być wyrażona na piśmie w formie aktu urzędowego lub prywatnego z notarialnie lub sądowo uwierzytelnionym podpisem właściciela. Jeżeli nieruchomości związana jest węzeł substytucji powierniczej (ordynacja, fideikomis), wówczas wystarczy zgoda jej posiadacza.

Rejestrowy zastaw drzewny prowadzi sąd grodzki, właściwy dla miejsca położenia gospodarstwa leśnego, lub przedsiębiorstwa przemysłowego.

Ustawa zawiera szereg postanowień szczegółowych, dotyczących założenia rejestru zastawowego, skutków prawnych zastawu, nadzoru nad przedmiotem zastawu, egzekucji w drodze sprzedaży zastawionego drewna, odstąpienia zarejestrowanego prawa zastawu, terminu wygaśnięcia prawa zastawu, kar za przekroczenie postanowień tej ustawy i t. p. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca b. r.

rynkach zagranicznych około 16.000 t. produktów ziemniaczanych. Zbyt maki ziemniaczanej w kraju, wskutek ograniczenia produkcji w przemyśle włókienniczym, uległ znacznemu zmniejszeniu. Cena syropu i cukru gronowego, częściowo ochroniona przez kartel, utrzymała się, jednak spadek konsumcji (ca 30 proc. w stosunku do ub. r. i 50 proc. w stosunku do r. 27/28) jak również powstanie nowych fabryk, ograniczyło możliwość zarobkowania do minimum. — Przedłożony przez dyrektora p. A. Marcinkowskiego bilans z rachunkiem zysków i strat na dzień 31. 7. 1931 r. zamyka się po stronie aktywów i pasywów sumą 18.164.568,65 zł. plus pozycji dłużnicy z poręczenia wekslowego 1.968.000 zł. Rachunek zysków i strat zamyka się kwotą 2.492.026,19 zł. Bilans zatwierdzono i udzielono absolutorjum Zarządowi i radzie nadzorczej. Stratę wykazaną uchwalono odpisać z rezerwy. Zarząd Spółki spoczywa w rękach p. W. Bielickiego.

(k) **Kwalifikowany eksport maki.** Ministerstwo skarbu wydało do granicznych urzędów celnych polecenie stosowania kar na młyny eksportujące, które deklarują na zasadzie zaświadczeń wywozowych towar, nie odpowiadający przepisom o zawartości popiołu (0,80 proc. i 2,2 proc.) Kara ta wynosi dziesięciokrotną wysokość przewidzianego zwrotu cła. (1)

Losowanie książeczek P. K. O.
W dniu 15 bm. odbyło się losowanie książeczek na premjowe wkłady oszczędnościowe. Premje padły na następujące numery: 4518 6329 7111 7674 7948 8401 8916 10619 11115 11218 12345 13933 13074 13753 13819 15434 19898 20667 23081 23147 25389 25842 27176 27868 28527 29927 29233 29364 30518 30891 30916 31318 31671 32239 33846 34975 41221 43488.

Gdy poeci kandydują jako posłowie

Jedno z pism berlińskich podało następujący dobry kawał W. Hebry ze współzawodnictwa wyborczego dwu głośnych pisarzy francuskich.

Było to w roku 1841 Aleksander Dumas ojciec kandydował jako poseł do parlamentu z okręgu wyborczego paryskiego. I wtedy to Dumas wystosował następujące orędzie do wyborców:

„Do Robotników mego okręgu! Postawiłem kandydaturę swoją do parlamentu. Proszę o Wasze głosy. Posłuchajcie więc, dlaczego apeluję do Was o głosy Wasze: Sześć lat uczyłem się w szkole wyższej, cztery lata byłem pomocnikiem u notariusza, 7 lat urzędnikiem, od 20 lat pracuję literacko. W tych 20 latach pracowałem dzień przy dniu po 10 godzin dziennie, czyli że do tej chwili razem wzięwszy, pracowałem 73 000 godzin. W tych 20 latach napisałem 400 książek i 35 dramatów. Z obrotu finansowego tych 400 książek, których nakład wynosił przeciętnie 7 000 egzemplarzy, po przeciętnej cenie 5 franków, zarobili: zecerzy 264 000 fr., drukarze 525 000, piapiernicy 683 000, introligatorzy 120 000, nakładcy, komisjonerzy i księgarze 5 000 000, poczta 100 000, czytelnicy i wypożyczalnia książek 4 580 000, rysownicy 28 000. — Jeśli więc ustalimy przeciętny zarobek na wysokości 3 fr., oraz 300 dni pracy w roku, natenczas przekonamy się, że książki moje zapewniły byt materialny 1 692 osobom przez okrągłe 20 lat.

Moje 35 dramatów, granych przeciętnie po 100 razy, dały w wyniku sumę 6 milionów 360 000 fr. Z sumy tej otrzymali: dyrektorzy teatrów 1 400 000, aktorzy 1 250 000, dekoratorzy 210 000, garderobiane 149 000, właściciele teatrów i sal 700 000, drukarze za druk biletów teatralnych 60 000, muzycy 157 000, podatek dla ubogich 630 000, rozlepiacze afiszów 80 000, statysci 350 000, stróża i straż ogniowa 70 000, handlarze drzewa 70 000, krawcy 50 000, handlarze oliwy 525 000, uprzęta 10 000, bileterzy i urzędnicy 140 000, maszyniści 180 000, fryzjerzy i fryzjerki 93 000. A więc dramaty moje żywiły w ciągu 10 lat w Paryżu 347 osób, na prowincji 1 041 osób, dochodzą fiakrzy i klakierzy 70, czyli ogółem 1 458 osób.

A zatem książki moje i moje dramaty, dały zajęcie i zarobek przeciętnie 2 160 osobom.

Aleksander Dumas.

Przypadek chciał, że kontrkandydatem w tym samym okręgu wyborczym był drugi popularny pisarz Paweł de Kock. W odpowiedzi na orędzie Dumasa, Kock wystąpił ze swoim orędziem mocno polemicznie-ironizującym, które opiewa:

„Do fotelu deputowanego mam prawo o wiele większe niż Aleksander Dumas. Chwali się on, że wydawcy, handlarze itd. itd. zarobili dzięki niemu 12 milionów. Co to jest? Bagatelka! Głupstwo, zero!

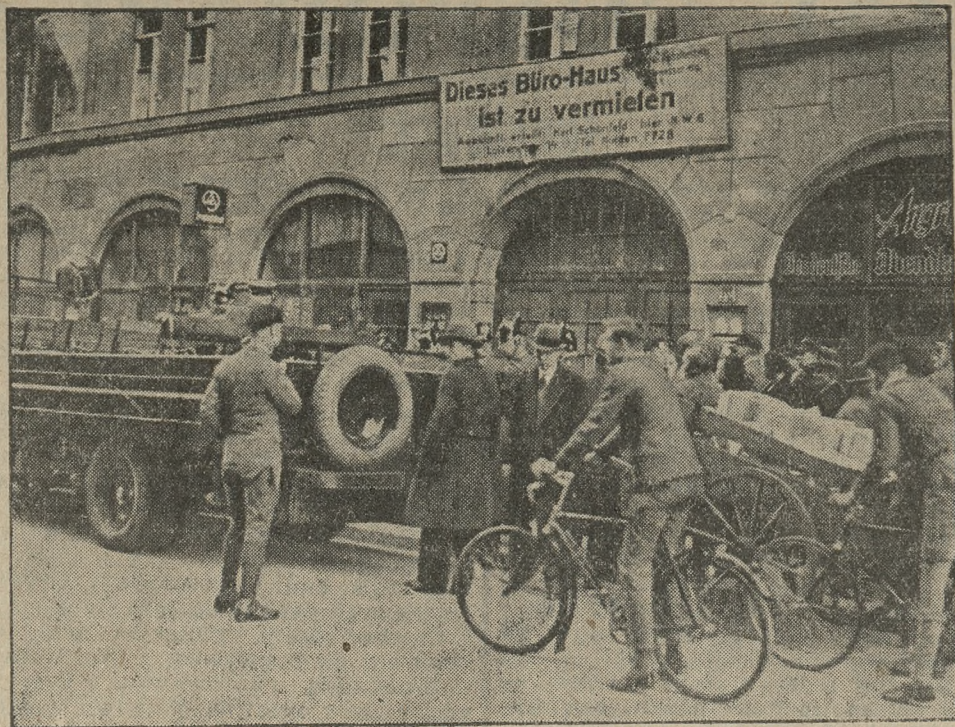
Ja w ciągu 20 lat napisałem 63 powieści. I nie dopuszczę się przesady, jeśli każdą z nich ocenię na milion fr. przeciętnie. Suma zatem: 63 milionów.

A teraz przedkładam inne, dodatkowe obciążenie. Przedkładam je Wam z pełnym zaufaniem do Waszego osądu.

Mieszkam na bulwarze Saint-Martin na niskim parterze. Codziennie przedpołudniem siedzę w oknie od godziny 10 do 11, by przyglądać się przeciągającym tędy handlarzom wódki. Cała Francja wie o tem. Żaden podróżny, przyjechawszy do Paryża, nie zapomina odwiedzić bulwaru St.-Martin, by zobaczyć osobiście Paul de Kock'a w oknie swego domku. Każdy z tych podróżnych, rzecz oczywista, przebywa drogę na bulwar omnibusem, co kosztuje 6 sous. Ujrzawszy mnie, wsiada z powrotem do omnibusu i płaci znowu 6 sous. Od 20 lat zatem 20 000 podróżnych płaci dzień przy dniu swe 12 sous za przejazd omnibusem, czyli że właściciele omnibusów zarabiają dzięki temu ogółem 4 800 000.

Do tej sumy nie wliczam księżniczek rosyjskich, które, by mnie zobaczyć, nie cofają się przed większym wydatkiem na dorożkę.

Ale to jeszcze nie wszystko. Niezliczona ilość kobiet prosiła mnie o moją podobiznę. Z tego powodu zakupiłem dotychczas około 3 000 fotografii swoich. Inne kobiety, jeszcze więcej szalone entuzjastki, mych powieści, prosiły mnie o autogramy. Za autogramy te w hotelu „Bullion“ płacono po 250 fr., a trzeba wiedzieć, że dotychczas wydałem już conajmniej 6 000 autogramów. Wylizcie, proszę, jak olbrzymie sumy wprawiliem w ruch

Likwidacja oddziałów szturmowych w Niemczech. Scena zajęcia przez policję kwatery głównej S-A w Berlinie przy ul. Hedemann.

tym jednym drobnym moim podpisem. Do tej sumy nie doliczam nawet pokaznych pieniędzy, które wypłacono dotychczas za pamiątkowe moje loki.

I jeszcze jedno bardzo ważne: Nie żywię nietylko dużej gromady zecerów i dorożkarzy, lecz żywię nadto ducha i serce trzech lub czterech milionów Francuzów i Francuzek, którzy z dzieł moich czerpią najdroższe i najwspanialsze wrażenia i poglądy psychologiczne i literackie.

A więc kochani Obywatele, liczę na Was, że wybieriecie mnie do izby deputowanych.

Można sobie wyobrazić, jakie huraganie śmiechu i wesołości wywołały oba te orędzia kandydackie najpopularniejszych autorów. Mimo to żaden z nich nie został wybrany do izby deputowanych. (Kw.)

Mąż za 10 rubli

W małym miasteczku pod Moskwą zdarzył się fakt, który mógłby uchodzić za żart prima aprilisowy, gdyby nie był rzeczywistością. Pewni małżonkowie, nazwiskiem Karawajowie, pracowali w fabryce. Oboje liczyli około 30 lat i mieli troje dzieci.

Kiedyś w nieobecności męża przyszła do Karawajowej nauczycielka szkoły ludowej i skarżyła się na swą gorzką dolę w porównaniu z robotnicami fabrycznymi. Robotnice fabryczne spotykają się z towarzyszami i mają szansę wyjścia z małżeństwem, gdy tymczasem ona, jako nauczycielka nie ma możności zawarcia szerokiej znajomości, by sobie wybrać według upodobania męża. Gotowa jest zapłacić nawet pokązaną sumę, gdyby jej ktoś zarekomendował porządnego człowieka, który zgodziłby się poślubić ją.

Wieczorem Karawajowie powzięli następujący plan. Zdecydowali się rozwieść na przeciąg dwóch tygodni, by mąż mógł poślubić nauczycielkę. Karawajowa przedstawiła swego męża jako kawalera i gdy ten zaproponował nauczycielce małżeństwo, ta ostatnia zapłaciła rzetelnie swatce 10 rubli.

Po dwóch tygodniach Karawajowa zażądała od męża powrotu, stosownie do umowy, lecz spotkała ją nieoczekiwany zawód. Mąż bowiem odmówił, oświadczając, że nowa żona jest daleko lepsza, przytem dobrze gotuje i, zdecydował się nie porzucać jej.

Karawajowa zwróciła się do sądu ze skargą na męża za niedotrzymanie umowy i żądała unieważnienia drugiego małżeństwa. Sąd jednak skargę jej uchylił.

Walka mrówek z przyrodą

Do najbardziej interesujących okazów świata zwierzęcego należy niewątpliwie mrówka, której poczynania celowością swoją w zdumienie wprowadza człowieka. Wiadomo, że niektóre gatunki mrówek uprawiają rolnictwo, a nawet, że tak powiem, hodowlę zwierząt domowych. Mrówka żniwująca w stanie Teksas, w Ameryce, usuwa ze swej roli wszystkie inne rośliny prócz właściwej rośliny hodowlanej. Świeżo podają z Ameryki wiadomość o innej odmianie mrówki, zachodzącej w wschodnich stanach Ameryki Północnej (Formica exsectoides), która w podobny sposób prowadzi walkę z wszelką roślinnością w promieniu swego gniazda, która jej z tych czy innych powodów przeszkadza. Postępowanie tych mrówek jest tem więcej zastanawiające, ponieważ same nie należą do gatunku roślinożerczych, lecz żywią się miodem mszycy, którą hodują.

Formica exsectoides buduje swoje gniazda na polankach leśnych. Gdzie wolnych od drzew miejsc w lesie niema, mrówki w krótkim czasie wyteplają wszelką roślinność w promieniu a żdo 10 m. wokół Ognia ich padają drzewa aż do wieku 15 lat.

Pnie wykazują tuż nad ziemią miejsca nadgryzione, które udaremniają dopływ soków do pnia i gałęzi. Prawdopodobnie pewną rolę odgrywa tu także kwas mrówczany.

Mimo obszernych badań naukowych nie zdołano dotąd stwierdzić przyczyny tego zjawiska. Przypuszcza się, że mrówki tępią okoliczne drzewa dla tego, żeby nie rzuciły cienia na ich gniazdo.

Spustoszenia, jakie mrówki te wyrządzają w lasach, są bardzo poważne, gdyż kolonie ich obejmują nieraz do tysiąca gniazd i więcej. W i P.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Żydzi nie dopuszczają do pracy chrześcijan

Przy ul. Nalewki 2 a (Pasaż Simonsa), mieści się fabryka wyrobów szmuklerskich p. f. „Bachrach i Miński”. Przed kilku dniami firma obniżyła zarobki o 20 proc., wobec czego zastrajkowało 25 robotników. Po przeprowadzeniu pertraktacji między robotnikami i związkiem pracowników dzianych (Szczęśliwa 11) właściciele firmy cofnęli obniżkę, lecz postanowili prowadzić pracę na 2 zmiany, oraz przyjąć jeszcze 5 szmuklerzy — chrześcijan. Nie zgodzili się na to dotychczasowi robotnicy i przystąpili znowu do strajku.

Gdy robotnicy chrześcijanie podążali do pracy, na ulicy wynikła awantura, przytem ze strony terrorystów padły 3 strzały z rewolweru w górę. Wypadku z ludźmi nie było. Policja sporządziła protokół. Sprawy zbiegły. Strajk trwa. Terrorysty grożą zemstą. Fabryka jest pod dozorem policji.

Koncert „Revellersów”

Dobry Bóg, tworząc człowieka, wiał rubinów, złota, pereł, rosy niebiańskiej i bieli obłoków, zmieszał razem, i z tego tworzywa uczynił najsobotniejszy instrument organizmu jego — gorące, wrażliwe i zacne, serce ludzkie.

I dziś w czasach, w których o uśmiechy niełatwo, prawdziwą biesiadą dla tego człowieczego serca są momenty, radość i uśmiech wesela niosące ze sobą w dani.

Takich momentów szereg cały przyniósł nam wieczór sobotni, wypełniony koncertem Revellersów polskich w kinoteatrze „Słońce”.

Śnuła się piosnka za piosnką, napozór prosta, napozór cicha, a jednak sięgająca w głąb wrażliwej jaźni, kazała zapomnieć o szarżynie i twardości pracowitego dnia, przemówiła najczulszą mową do duszy i porwała urokiem prawdziwego piękna.

Za tę biesiadę dla serca i duszy należy się Revellersom serdeczne podziękowanie, i życzenie, by w projektowanym tournée po Polsce, wszędzie zapalali uśmiechy radości i wszędzie nieśli ze sobą subtelny, wnikliwy czar śpiewanego słowa.

Mając w pamięci przeszłoroczne występy przemilęgo zespołu, skonstatować trzeba wybitne, już naprawdę mistrzowskie i nadzwyczajnie precyzyjne, jak gdyby niewidzialną więzłą związane zbiorowe brzmienie świadczące o ciągłej, widocznej, w każdej śpiewanej sekundzie, pracy nad doprowadzeniem do ideału zespołowej, a przecież jak z jednej piersi pochodzącej, wokalne produkcji.

I to, stworzone przez Stwórcę z drogocенności, serce ludzkie, wielkie, zbiorowe serce widowni żywej, trafione czarem wyśpiewanego serca śpiewaków, reagowało żywo, szczerze, dając wyraz w aplauzie i prośbami o bisy.

Współpracująca w artystycznej biesiadzie młoda utalentowana primaballerina p. Przewłocka wniosła wszystkie uroki, jakie w choreograficzny popis włożył może młodość.

Miejmy nadzieję, że z młodej, żywej roślinki tanecznej rozwinie się kiedyś wielobarwny kwiat.

Ufamy, że koncertanci nie odmówią ogólnemu życzeniu i dadzą się jeszcze nieraz słyszeć i podziwiać na scenach poznańskich.

B. PIOTROWSKI.

TEATRY

Z Teatru Polskiego

Ustępująca wkrótce, w pełni sukcesu, farsa „Omal nie noc poślubna”, ukaże się jeszcze dziś i jutro. Gra artystów umiejętnie podkreśla walory tej milej krotchwilii.

W czwartek, 21 bm, Poznań stanie się ośrodkiem kulturalnego życia. Polski, dzięki wielkiemu wydarzeniu artystycznemu, jakie zgotuje nam Teatr Polski, występując z prapremjerą niegranej dotąd nigdzie sztuki laureata państwowej nagrody, Karola Huberta Rostworowskiego „U mety”. Irzecia część wielkiej trylogii, rozpoczętej nagrodzoną w tym roku „Niespodzianką”, poprzez dziwnie mocną i wyrazistą „Przewodzkę”, prowadzi nas do „Mety” w jakiej rozstrzygną się losy bohatera obu poprzednich części trylogii. Wyreżyserowana przez dyr. Szczurkiewicza z pietyzmem i wnikliwością w intencje autora, sztuka już na próbach wywiera potężne wrażenie. Ostatnimi próbami kieruje osobiście autor, który przybył do Poznania.

Z Teatru Nowego

Dzisiaj, oraz we wtorek i środę ostatnie trzy razy przepiękna sztuka M. Pagnola „Marius” najgłośniejsza nowość współczesna. Na ostatnich przedstawieniach tej czarującej sztuki publiczność poznańska, zapelniająca szczerze widownię, reagowała niezwykle silnie, przyjmując owacyjnie każdy akt tego fenomenalnego widowiska.

„The English Players”. — Nagłośniejszy zespół artystyczny Anglii — wystąpi gościnnie w czwartek, dnia 21 bm, z komedią B. Shaw'a p. t. „Candida”. Światowej sławy artyści wśród których spotykamy nazwiska takie, jak słynny reżyser Stirling, najgłośniejsza angielska artystka Małgorzata Vaughan, Frank Reynolds, Monica Desney — posiadający najwyższe odznaczenia niemal wszystkich krajów — odbywają obecnie tournée po całej Europie, budząc powszechny zachwyt mistrzowską grą. Występ angielskich artystów stał się największą sensacją dnia. Jest to pierwsza gościna angielskiego teatru w Polsce. Znakomici goście zabawią w naszym mieście tylko jeden dzień.

„Karjera gwiazdy filmowej” nowość najbardziej wziętego autora polskiego Antoniego Marczyńskiego, wejdzie na repertuar w piątek, dnia 22 bm.

Teatr Wielki

Pożegnalny występ W. Wermińskiej

Dziś teatr nieczynny. We wtorek i w środę ostatnie dwa przedstawienia przekomicznej operetki „Królowa kina”, w której triumfują niepodzielnie ulubieńcy Poznania pp. J. Fontanów, an, J. Sendecki i król polskich komików Wł. Bratkiewicz, odtwarzający główne role tego największego sukcesu operetkowego w bież. sezonie. Cały zespół z pp. Luczakówną, Trojanowską, Wiśniewskim i Szpingierem na czele, oraz efektowne tańce baletu i solistów przyczyniają się do olbrzymiego powodzenia „Królowej kina”. Orkiestra pod batutą kapelmistrza Bol. Tyllji.

W czwartek pożegnalne przedstawienie światowej sławy polskiej śpiewaczki Wandy Wermińskiej, która stworzy tytułową rolę, dającą wielkie pole do popisu tak wokalnemu, jak i aktorskiemu w operze Halevy'ego „Zydówka”. Partnerem artystki w roli kardynała, będzie znakomity bas Opery pozn. p. Hugon Zathay, który w partii tej święcił prawdziwe triumfy na największych scenach zagranicznych. W innych rolach pp. H. Dziewińska, W. Łuczyński, młody tenor debiutujący w roli Eleazara, St. Roy i A. Warcholewski. Orkiestra w pełnym składzie pod wytrawną batutą dyr. Z Wojciechowskiego.

Najbliższą premjerą operetkową (w sobotę) będzie wesoly utwór polskiego cenionego kompozytora prof. Swierzyńskiego p. t. „Czar munduru”. Próby, pod pomyslową reżyserją J. Sendeckiego są już na ukończeniu.

Jutro koncert Państwowego Konserwatorium

Jutro we wtorek odbędzie się w Auli Uniwersyteckiej o godzinie 20 oczekiwany z powszechnym zainteresowaniem koncert symfoniczny Państwowego Konserwatorium. Szczególnie piękny i wartościowy program zawiera arcydzieła mistrzów muzyki klasycznej, mianowicie: Mozarta uwerturę do op. „Wesele Figara”, Haydna „Symfonię Es-dur” koncert wiolonczelowy (solista p. Konstanty Borzyk) oraz Beethovena przepiękną „Symfonię A-dur (VII). Orkiestra pod dyktando p. Zygmunta Latoszewskiego, dyrygenta miejskich koncertów symfonicznych. Bilety wcześniej nabyć można w kancelarii Państwa, Konserwatorium (ul. Wrocławska nr. 16) oraz w dzień koncertu przy kasie wieczornej w Auli Uniwersytetu.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

Z ŻYCIA HARCERZY

20-lecie Harcerstwa poznańskiego

Prace przygotowawcze do Złotu 20-lecia, który — jak już donosiliśmy — odbędzie się w dniach 14, 15 i 16 maja w Poznaniu, na Dębinie — są w pełnym biegu.

Wydział złotowy komendy chorągwi z harcmistrzem prof. Jasińskim na czele, pracuje od szeregu tygodni nad dokładnym ułożeniem programu złotowego i pokazów na stadionie miejskim.

W ubiegły piątek odbyła się pierwsza odprawa komendy złotu. Odprawę zajął i przewodniczył jej komendant chorągwi pozn. i jednocześnie komendant złotu harcmistrz prof. Czarniecki, przedstawiając na wstępie odprawę regulaminu złotu. Po omówieniu szeregu prac programowych, przydzielono poszczególnym instruktorom funkcje złotowe.

Dodać należy, że utworzył się również komitet honorowy złotu 20-lecia, złożony z najwybitniejszych przedstawicieli władz urzędów i społeczeństwa. Przewodnictwo nad komitetem wykonawczym objął wiceprezydent m. Poznania dr. Kiedacz, oraz wiceprzewodniczący Z. O. Włkp. harcmistrz inż. Grzymałowski.

Stwierdzić należy, że mimo dużych trudności finansowych, znaczna część drużyn zgłosiła już swój udział w zlocie. Drużyny pozamiejscowe, przyjeżdżające na złot, korzystają zniżek kolejowych Okręgowego Urzędu W. F. i P. W. Poza tym wydział gospodarczy złotu, którym kieruje harcmistrz S. Wietrzykowski, zapatrzy drużyny za minimalną opłatą, w słomę, drzewo, oraz artykuły żywnościowe.

Z życia towarzystw

Z Tow. Przemysłowców w Miejskiej Górce. W niedzielę ubiegłą odbyło się zebranie Tow. na którym p. Górczak, prezes Związku Tow. Przemysłowych i Rzemieślniczych wygłosił obszerny referat, przedstawiając obecną groźbę położenia gospodarczego w Polsce oraz przebieg prac Sejmowych z

Polskie wytwórnie umieszczają na swoich wyrobach zawsze swoją firmę.

Żądajcie przy kupnie tylko wyrobów z etykietami wytwórni, gwarantującymi wyrób krajowy.

Związek Obrony Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ul. Rzeczypospolitej 1.

zw 13 523/4

diedziny gospodarczej w ostatnim czasie. Referat przyjęto burzą oklasków.

W zebraniu wzięli też udział jako goście członkowie Kat. Tow. Robotników Polskich, których zebranie odbyło się poprzednio. Po przemówieniu p. Górczaka zabierało głos kilku członków Tow. Przem. Przebieg zebrania był poważny i rzeczowy. Nastroj panował serdeczny.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Wtorek, dnia 19 kwietnia 1932 r.
Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa); godz. 11.58 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 15.25 (W); godz. 16.20 (W); godz. 16.40 płyty; godz. 16.55 komunikat propagandowy ex-re tegor. Targów Poznańskich; godz. 17.05 „Więści z frontu”; godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 19.15 lekcja jęz. włoskiego; godz. 19.30 świat książek; godz. 19.45 (W); godz. 20.00 (W); godz. 20.15 koncert muzyki lekkiej; wyk.: Orkiestra 58 p. p. pod batutą kpt. Maksymiliana Chmielewicz. Ernestyna Andrzejewska (sopran). Kajetan Kopczyński (baryton); godz. 22.00 komunikaty sport i pol.; godz. 22.15 (W); godz. 22.45 (W); godz. 22.50 muzyka taneczna z „Cukierni Nowej”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10, 13.35 i 14.45 płyty; godz. 15.25 odczyt maturalny pt. „Reformy Wielkiego Sejmu” — prof. H. Mościcki; godz. 15.45 kom. Centr. Biura Hydr. dla żegluga i rybaków; godz. 15.50 program dla dzieci młodszych: „Listy od dzieci” omówi p. Wanda Tatarakiewicz, 2) transmisja ze Lwowa obrazka pt. „Kwiecień — paż królowy Wiosny” — Stanisławy Daszyńskiej; godz. 16.20 odczyt maturalny pt. „Napoleon” — prof. Janusz Iwaszkiewicz; godz. 16.40 płyty; godz. 17.10 „Mieszkanie wielkomiejskie a ogrody działkowe” — p. Chmielewska; godz. 17.35 koncert ork. Filharm. Warsz. pod dyr. Emila Młynarskiego; godz. 19.15 „Książka rolnicza” — inż. Wład Sawicki; godz. 19.30 wiadomości sportowe; godz. 19.35 płyty; godz. 19.45 prasowy dziennik radjowy; godz. 20.00 feljton pt. „Cztery wiosny” — wygl. p. Marja Szpyrkówna; godz. 20.15 koncert wieczorny w wyk. ork. P. R. pod dyr. J. Ozimńskiego, Adam Dobosz (tenor); godzina 21.30 słuchowisko pt. „Lutniarz z Cremony” — p/g Coppé; godz. 22.00 skrzynka

pocztowa techniczna; godz. 22.15 recital skrzypcowy Edwarda Zathureczky; godz. 23.00 muzyka taneczna

Programy zagraniczne. Huzen (187 m) 20.40 k. cert; **Paryż** (1724 m) 20.45 koncert; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 20.00 tr. koncertu z Bremy, następnie tr. z Hamburga i Berlina. **Motala** (1438 m) i **Sztokholm** (435 m) 20.00 pieśni angielskie; **Budapeszt** (550 m) 19.30 „Holender tużąc” op Wagnera; **Wiedeń** (516 m) 20.20 serenada Brahmsa, następnie pieśni Schuberta; **Praga** (488 m) 19.20 muzyka lekka.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młodzieży Obywatelskiej — Poznań-Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek 18 bm o godzinie 20 w salce przy Al. Marcinkowskiego 26. Na porządku obrad wykład

— **Klub Inteligatorów.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się 19 bm o godzinie 19 w sali p. Bejerowej przy pl. Bernardyńskim 2. Odczyt wygłosi p. prof. Władysław Grabowski n. t. „Unica i kodeksy miniaturowe”.

— **Tow. Młodych Przemysłowców (wydział krawiecki).** Zebranie 19 bm o godzinie 20 w salce Kola Seniorów. Al. Marcinkowskiego 26, podwórze, drugie wejście, II ptr

— **Baczność Hallerczycy!** Nadzwyczajne walne zebranie placówki Poznań Związku Hallerczyków odbędzie się w środę, 20 bm o godz. 19.30 w lokalu zebrani przy ul. św. Marcina 65

— **Związek Pracowników Kupieckich (Oddział w Poznaniu).** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 20 bm o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zaony:

Marjan Jakubowski, 9 mies 6 dni. Barbara Boelanówna, służąca, 71 l. Roman Durczyński, rzeźnik, 33 l. Stefania Rutterówna, studentka, 29 l. Marja Kłosiówna, uczennica szkolna 8 l. Pelagja Janiakówna, fryzjerka, 24 l. Jerzy Dobraszkiewicz, 19 dni. Andrzej Fulmer, 2 i pół godz. Józef Kurowski, piekarz, 83 l. Marja Walczewska, z domu Raciborska, wdowa, 54 l. Michał Jabłoński, ku-

piec, 36 l. Kazimiera Bramańska, uczennica szkolna, 8 l. Antoni Miskurka, stolarz, 65 l. Helena Oroszowa z domu Waligórska, emerytka, 40 l. Marja Weissowa, z domu Matysiakówna, Władysław Buczyński, kupiec samodzieln. 61 l. Franciszek Ignacy Zagner właśc. realności, 58 l. Selma Stock, z domu Dunkhorstówna, 35 l. Einma Tessner, z domu Kieferówna 65 l. Stefan Nowicki emeryt nauczyciel szkoły powsz 35 l. Jan Mazurek student, 28 l. Katarzyna Deierling, z domu Górniaczyk, wdowa, 72 l. Stanisława Szukalska 5 minut, Józef Porzegowski, robotnik, 21 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Ksan — Wyrzyk, 5 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 142 zł

Na kaplice św. Antoniego w Nazarecie: Za pośrednictwem p. Bartkowiak, 10 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 181 zł.

Na Tow. pomocy dla uboższej inteligencji: Kl VII, Gimnazjum Zamyskiej zamiast kwiatów na trumnie koleżanki śp. M. Matuszewskiej 10 zł — Razem z poprzednio pokwitowanymi 77 zł.

SKRZYNIKA DO LISTÓW

— **Fr. 65 I. Ch.** Wobec majątku niema żadnych praw. Jeżeli jednak majątek jest równocześnie związkiem wspierania ubogich to z tego tytułu musi dać utrzymanie Informacje we właściwym starostwie. (aK)

— **Abonent P. W.** W magistracie. (K)

— **Abonent K. I.** W kalendarzyku wydania codziennego podajemy czasopoznańskie — Pozn. Okr. Związek Krótkofalowców; adres: Poznań, pl. Wolności 11. (K)

— **H. Z. 23** Oczywiście musi. (K)

— **H. S. Ostrów.** Zapłaciła Pani więcej, niż się należało, ale uczyniła to Pani dobrowolnie, więc nikt się temu sprzeciwić nie może. Przeciw wymiarowi podatku radzimy wnieść sprzeciw; naszym zdaniem powinno być 8 proc. (K)

— **T. A. 100.** Nie znamy ani osoby, ani adresu. (K)

— **M. Z. ul. Niegolewskich.** Mieszkanie podlega ustawie o ochronie lokatorów. Po upływie roku może Pan tak postąpić, jednak kwoty „nadpłaconej” nie może Pan się domagać. Zresztą uważamy że umowy powinny być dotrzymywane. (K)

— **Abonent 17.** Widocznie w kontrakcie przewidziano, iż po trzech latach umowa ma ważność nadal z wzajemnym wypowiedzeniem. (K)

— **Lwów 100.** Nie może Pani jednostronnie obniżyć czynszu, również gospodarz nie może bez słusznego powodu cofnąć zezwolenia na odnajem lokali. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K)

— **Stary abonent 200.** Samochód nie ma nic wspólnego z mieszkaniem. Sprawa, naszym zdaniem, nie nadaje się do wdrażania procesu, bo jest zgóry przegrany. (K)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W nocy, dnia 14 kwietnia b. r., po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, zmarła tragiczną śmiercią ukochana ma, niezastąpiona i nieodżałowana matka, s. p.

Helena Oroszowa

w wieku 40 lat, b. urzędniczka Ministerstwa i Dyrekcji P. i T. w Warszawie, — osierocając przedwcześnie zrozpaczonego

syna.

Wyprowadzenie zwłok nastąpi z kostnicy Szpitala Miejskiego (ul. Szkolna) na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej w poniedziałek, 18 kwietnia, o godz. 5 po poł. zw 14319

Przewielebnemu Ks. Dziekanowi Dr. Wawrzyniakowi, Wielebnym Ks. Proboszczowi Leitgeberowi oraz Księżom parafii św. Marcina, Wpianu Dyrektorowi Prof. Karolowi Zydrum Maszkowskiemu, Wpianom Profesorom, Uczennicom i Uczniom Państw. Szkoły Sztuk Zdobniczych. Krewnym, Przyjaciolom i Znajomym za okazane współczucie, liczne wieńce oraz udział w pogrzebie s. p.

Stefanji Rutterówny

składa na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

Rodzina Rutterów.

W kwietniu 1932.

zw 14317

W poniedziałek, dnia 18 kwietnia 1932 roku, o godzinie 7 40 rano, zasnęła w Bogu, po krótkich i bardzo ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza mamusia i jedyna córka, s. p.

Stefanija z Tockich Marchowska

w 38 roku życia, o czem zawiadamiają

w najcięższym smutku pogrążeni

mąż, dzieci i rodzina.

Eksportacja zwłok z domu żałoby odbędzie się w czwartek 21-go b. m., o godzinie 9.30, do kościoła parafialnego, skąd po odprawieniu nabożeństwa żałobnego nastąpi złożenie zwłok na cmentarzu.

Bytyn, dnia 18. 4. 1932.

zw 14322

Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę memu najdroższemu mężowi, s. p.

Kazimierzowi Weinerowi

em, naczelnikowi Wielkopolskiej Izby Skarbowej

a przedewszystkiem Przewielebnym Księżom JWPP. Kolegom. Doktorom Graffsteinowi, Skrzydlewskiemu i Spychale za gorliwą i sumienną opiekę Kołchanowskiemu za trudy różnych spraw, chórowi za pożegnanie śpiewem Zmarłego oraz za przesłane wyrazy współczucia, składam tą drogą serdeczne

Bóg zapłać!

Stroskana żona Stanisława Marja Józefa Weiner i dzieci. Poznań Wyspiańskiego 2. II. zw 14 323

Wielebnemu Duchowieństwu, J. O. ks. Czartoryskiemu Administracji Dóbr Konarszewskich Personelow. Wjóstwa oraz p. p. Soltysom. Przełożonym obsz. dworskich Dyrekcji i działów szkolnej Przyjaciolom Kolegom! Znajomym za oddanie ostatniej przysługi oraz za okazane współczucie w ciężkim bólu jaki nas dotknął z powodu zgonu męża i ojca s. p.

Antoniego Heinkiego

składamy serdeczne

podziękowanie.

Zona z dziećmi.

Konarszewo, dnia 17 4. 32.

zw 14 324

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Inteligentna
rukarni Toruńskiej
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

Lokale

handlowe Ratajczaka 16 (przy Apollo) wynajmie zaraz
H. GEGIELSKI Sp. Akc. Inform: G. Wilda 152 tel. 70-56.
zw 14272

WALNE ZGROMADZENIE

członków podpisanej Spółdzielni odbędzie się 2 kwietnia 1932 r., o godzinie 7.30 wieczorem, w lokalu Restauracji Zamkowej, Św. Marcin 40.

PORZĄDEK OBRAD:

1. Zagajenie.
 2. Odczytanie protokołu z odbytej rewizji związkowej w roku 1931.
 3. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej z czynności za rok 1931.
 4. Przyjęcie bilansu i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 5. Podział czystego zysku.
 6. Ustalenie najwyższego kredytu dla jednego członka.
 7. Ustalenie granicy dla depozytów.
 8. Ustalenie granicy dla pożyczek bankowych.
 9. Przyjęcie nowego statutu.
 10. Przyjęcie nowego regulaminu dla Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.
 11. Wybór 3 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
 12. Wnioski bez uchwał.
- Bank Spółdzielczy Młodych Przemysłowców z odpow. ogr. w Poznaniu.
Rada Nadzorcza: Wł. Zakrzewski, prezes.
zw 14316

UCHWAŁA. W sprawie postępowania upadłościowego nad majątkiem **Kazimierza Jarcichskiego w Poznaniu**, ul. Grudzieniec 11, na wniosek zawiadowców masy upadłościowej zwołuje się zebranie wierzycieli na dzień 30 kwietnia 1932 r. godz. 11, w gmachu tutejszego Sądu, pokój 29, celem powzięcia uchwały, czy przedsiębiorstwo upadłego dłużnika ma być prowadzone w dalszym ciągu na rachunek masy upadłościowej oraz celem zbadania dodatkowo zgłoszonych wierzycielności. Poznań, 11 kwietnia 1932 r. **nw 9695**
Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 19 b. m., o godz. 10 przed południem, sprzedawać będą w dalszym ciągu najwięcej dającym za gotówkę w firmie „Express”, Małe Garbary 5: **większą ilość zabawek.** **nw 9696**
Dawid, kom. sądowy, Poznań, Śniadeckich 26.

DZIS OTWARCIE CUKIERNI - KAWIARNI w PAWILONIE SZKLANYM W PARKU WILSONA
NISKIE CENY! (PRZY WODOTRYSKU) KONCERTY!
WYBORNE LODY - PIECZYWO - NAPOJE!
O LASKAWE POPARCIE UPRASZA
BOGUSŁAW PAWLARCZYK
WŁAŚCICIEL.
zw 14 318

30 tysięcy

poszukuję na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu, wartości 100 tysięcy, na 13 do 140/0. Oferty „Par“, Poznań Aleje Marcinkowskiego 11 pod 54.381 Pw 13 061-54.381

Smalec

krajowy, czysto wieprzowy
I. gat. z 2. — za kg.

M. Masłowski,
Warszawa,
Nowy Świat 26.
np 9 934

Najwytworniejsza i najmodniejsza RESTAURACJA

w gmachu Polonia przy ul. Grunwaldzkiej 18

poleca swą wyborową kuchnię pod fachowem kierownictwem mistrza sztuki kulinarnej byłego pracownika pierwszorzędnych firm warszawskich.
Codziennie koncert artystyczny.
Pokoje klubowe dla towarzyszów do dyspozycji
zw 14 318

2 fotele skórzane

z bocznymi niskimi oparciami kupię i proszę o adres i cenę Kurjer Poznański zw 14 321

MŁYN

wodno-motorowy w Czarnowie, powiatu toruńskiego łącznie z 40 morgami roli i łąk do sprzedania. Oferty nadsyłać do Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu toruńskiego w Toruniu. dw 3247

Dzielnego technika budowlanego

kierownika robót, obeznanego w kalkulacji, doskonałego żelbetnika, posiadającego dłuższą praktykę, poszukuję do Bydgoszczy. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencji pod zw 14320 do Kurjera Poznańskiego.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311)

1 t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Najszczęśliwsze

losy poleca Kędzióra kolektura. Poznań, Sieroca 5/6. zw 47 926

Majątki gospodarstwa

kamienice sprzedaje, wydzierżawia Rutkowski Grobla 29. zw 49 434

Drzewka

parkowe ozdobne wyjątkowo tanio sprzedaje Szkoła Uniwersytecka na Solacu (końcowy przystanek 9). zw 49 161

Części samochodowe

Studebacker, Berliet majtaniej Poznań, Jeżycka 52. telefon 79-99 zw 49 867

Autobus

36 miejsc po gruntownym remoncie mało używany tanio na dogodnych warunkach na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 49 233

Pianino

przedam, Poplinska 13 m. 20 zw 48 945

Motor

na gaz ssany, 40 koni mocy, w dobrym stanie można obejrzeć, stałe w biegu sprzedam Urbanski Pleszew młyn motorowy. nw 9 913

Nowy

Dom Komisyowy, Woźna 16, sprzedaje i kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty. Pw 12 221-14.45

Dom

z piekarnią w pełnym biegu z całym urządzeniem tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 48 995

Majątek

ca 430 morgów pierwszorzędne położenie prima budynki i inwentarz, 4 km od miasta zamienie na kamienicę w Poznaniu z dopłatą do 80 tys. zł lub sprzedam. Pośrednicy wykluczeni, Łaskawe ogłoszenia Kurjer Poznański zw 49 996

Kamienicę

z piekarnią, 3 składy tanio sprzedam; wpłaty 30 000,— W. Śmiśniewicz, Środa, zw 48 988

Nie kupuj mebli

zanim zwiedzisz Centralę mebli Swarzędz gdzie tam najlepsze ceny. Pw 11 260/1-45.6870

Torebki damskie

0.95; 1.—; 1.50; 3.—; 4.50; Bagdad zł 13.75; Parasole 3.90; 4.50; 5.50; 7.—; Ceny o 50 % obniżone. W. Czyszy Szkoła, na 11 plac Wolności 5 Pracownia własna. Pw 11 788 12.116

Kilka parcel

bardzo ładnie położonych w samym Zęrzcu, autobusem 5 minut od Poznania korzystnie zaraz na sprzedaż. Poznański Dom Komisyowy, Dominikańska 3, tel. 24-42. Pw 13 062-16.5

Koc

siedz. skórzane w bardzo dobrym stanie, platforma nośn. 50-60 ctn sprzedaje korzystnie Mielczarski, Buk. zw 49 882

Kupuje

używane meble i sprzedaje, Piekary 5. zw 47 936

Gramofony — tanio

Płyty — od 150 zł po cenę zmniejsz. F. Baloń Woźna 12 Pw 12 012-14.63

W. Groszkiewicz

Poznań, ulica Wrocławska 3, tel. 22-55 hurt. detal. Polecam po znacznie zmniejszonych cenach: Pirany i kapy woalowe, tytułowe nowoczesne upięcie z lambrakinem filit. Koldry na puchu wełnie i waciu własnej fabrykacji. Za gotówkę 10 procent rabatu. Pw 12 013-14.84

Antyki

po znacznie zmniejszonych cenach, wielki wybór oraz mebli zwykłych Pocztowa 22. Pw 13 020-54.862

Skład żelaza

i materiałów budowlanych stary, dobrze zaprowadzony, powiatowego miasta rynku, zamienie na dom, inne przedsiębiorstwo skład lub sprzedam. wpłaty ca. 18 tys. reszta dwie równe raty powód stosunki rodzinne. Oferty Kurjer Poznański zw 49 816

Reumatycznie chorym sprzedam

aparaturę elektryczną do nasświetlania — tylko 50 zł. Oferty Kurjer Poznański zw 49 877

Płaszcz

wiosenny rypsowy prawie nowy tanio sprzedam, Młyńska 4 m. 3 zw 49 843

Dom

wilkkę 6 ubikacyj sprzedam, Puszczkowsko Zalesie 2. zw 49 835

Pianino

na sprzedaż, Wierzbicice 6, m. 6 zw 49 815

Skład

kolonialny dobrze zaprowadzony, marmel, towar i mieszkanie, 2 pokoje kuchnia korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zw 49 792

Zamienie

Fiat 501 i motocykl 3 konny z przyczepką Borówkę, Rakoniewice, pow. Wolsztyn. zw 49 853

Jaja wylęgowe

Karmazynów Plymouthroks. — kaczek Pekin, ceny zmniejszone. Sterczała, Poznań, Mickiewicza 33, Izba Rolnicza. zw 49 880

Do

przedania aparat „Wohmuta“ do elektryzowania okazyjnie. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 49 873

Dobrze

zaprowadzony skład kolonialno-spożywczy, sprzedaję wyrob. tyt. piwa i spirytusu każ. z dobrym obrotem z mieszkaniem w Król. Hucie z powodu objęcia innego obiektu zaraz do sprzedania. Potrzebne 10-12.000 złotych. Oferty kierować Kurjer Pozn. zw 49 916

Lekka

bryczka i półszerek tanio na sprzedaż. Ostrówek 6. zw 49 903

Kiosk

na rozbiórke tanio. Św. Czesława 19 a. m. 2. zw 49 882 3

Smalcu

3 000 centnarów po 1.60 kg cała partje sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 49 837.6

„Centrala mebli“

Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich Wielki wybór. Pw 11 251/2-30.35/2

Sypialnie

sprzedaje najkorzystniej Stolarnia Rybaki 15 nw 8 857/8

Cukiernię - kawiarnię

sprzedam z całym tem urządzeniem mieście prowincjonalnym Oferty Kurjer Pozn. zw 49 447/8

Gospodarstwa kamienice, domy

sprzedaje, wydzierżawiam również takich poszukuje (powielonych nie przyjmuję) Otręba Jarocin, Kilińskiego 2. zw 48 286

Dom

z ogrodem w Mosinie, Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 49 803/4

Skład

cuklerków 7.5x4.5. Dzierżawa 100 zł. Adres Kurjer Pozn. zw 50 073

Wózek

ładny, granatowy „Brennabor“, nowoczesny, cena 150. Restauracja Wrocławska 13. zw 50 078

Kolonjalke

w centrum sprzedam od zaraz. Adres Kurjer Pozn. zw 50 015

Wózek

dziecięcy, korzystnie. Półwiejska 32 mieszkanie 10. zw 50 032

Łóżecko

żelazne oraz pieśka (charta angielskiego) sprzedam. Granicza 3, m. 5. zw 50 055

Maszynę

damska sprzedam Wieżowa 9, mieszkanie 4 zw 50 054

Puszczkowsko

4 morgi z domkiem ogrodem itd. na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zw 49 982

Ford

2 karetki, 2 i 4 drzwiowe i 1 karetka dwuosobowa do oddania, roczniki 1930 i 1931. Tel. 52 82. zw 49 985

Skład

3 pokoje kuchnia sprzedam. — Zgłoszenia Wierzbicice 43, Straszowska. zw 50 004

Ogród

owocowo-warzowny, dobra lokata kapitału. 6.000 mirkw. lub częściowo przyszłość śliczna okolica. Poznań sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zw 49 931

Wózek

dziecięcy sprzedam Kamińska, Śródmieście 1. I. lewo. zw 50 103

Skład

papierni i księgarznie w Wielkopolsce, mieście prowincjonalnym, gdzie Seminarjum, szkoły zawodowe i powszechne, liczna klientela sprzedam bardzo korzystnie. Tania dzierżawa, ładne mieszkanie. Oferty Kurjer Pozn. zw 50 113

Szafa

do rzeczy na sprzedaż. Małe Garbary 7a mieszkanie 1. zw 50 121

Rower

przedam, Wojciechowska, Rybaki 22a. zw 50 134

Maszynę

damska dobra tanio, sprzedam. — Wolnica 4/5 mieszkanie 8. zw 50 136

Sprzedam

wydzierżawie domek pod Poznaniem 3 pokoje zabudowania 2.000 mtr. opłotowane. Tamże kury Lechorny Minorki Zielononózki Staroleka. Salmonowiczowa. zw 50 132/3

Kilka

morgów ziemi, maszynowe zabudowania, przedmieście Poznania wpłaty 8.000 sprzedam, Baumgartner, plac Sapieżński 2a zw 50 152/3

Fortepian

tanio sprzedam, Szańska 26, mieszkanie 6. zw 49 952

Parcelę

na długozetnie splaty Poznaniu Antoninku, Lawicy, Puszczkowsko etc. Kredyt budowlany „De-Ka-Ha“ Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 13 Pw 13 060-54.379

Kapelusze modne

najtaniej sprzedaje Pietrzykowski, Wielka 8. Pw 13 057-13.109

Parcela

1 000 mkw., obok przystanku tramwajowego (Grunwaldzka) — korzystnie do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zw 50 100

Skład kolonialny

dobrze prosperujący i mieszkanie urządzeniem i towarem lub bez towaru. Poznań na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zw 50 101

Domek

II piętrowy procentujący się (Debiec) 28 000 12 000 amortyzacji Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 50 042

Bilard

aparaturę do piwa wielkie stoły repozytorie stoły składowe, bufet restauracyjny tanio sprzedam Dąbrowskiego 96, stolarnia. zw 50 024

Wyprawy — tanio

Prezenty — korzystnie kupuje się tylko wprost Wroniecka 24, Hurtownia Porcelany (porcelany) Zwrotnica. zw 50 180

Sypialnia 350

biały marmur, jadalnia debowa 450, pokój męski 350. Dąbrowskiego 96 Stolarnia. zw 50 025

Skład

cuklerków powodu wyjazdu tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zw 50 035

Lis

i łączuszki do lorgnon. Długa 14 mieszkanie 5. zw 50 039

Gitare

włoska, mandoline 40 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 50 020

Willka

piętrowa ogródkiem kilka mieszkań 30 000 15 amortyzacji (Górczyzna). Oferty Kurjer Poznański zw 50 043

Mała limuzyna

w dobrym stanie na sprzedaż. — Adres wskaze Kurjer Poznański zw 50 057

Ślubne

obraczki para 16 zł 30 zł 48 zł i droższe Zamówienia pocztą. Własna pracownia. Chwiłkowski, św. Marcin 40. zw 50 061

Dom

2 morgi ogrodu sprzedam według umowy na odpowiedni znaczek. — Spieszne zgłoszenia Marcin Koniechny Szamoty Wysockiego 6. zw 49 966

Motocykl

350 cm³ w dobrym stanie tanio sprzedam Skośna 17 (naprzeciw Zamku) „Primarus“ zw 49 983

Pianino

Sommerfelda okazynie do sprzedania. Lerman, Św. Wojciech 30, II. p. zw 49 986

Gospodarstwo

100 morg przy Poznaniu sprzedaż 45 000, wpłaty 25 000 dom 4 pokoje. Malecki, Poznań, Rybaki 20a. zw 49 991

Meble

kilka ładnych dobrych sypialni, jadalni bardzo tanio. „Dom Mebli“, Woźna 12 zw 49 994

Parcelkę

frontową dogodnie sprzedam, Michel Mostowa 5 a. zw 50 083

Dywan perski

3 1/2 x 4 m sprzedam tanio, Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 50 133

„Gestetner“

powielacz sprzedam tanio, Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 50 140

Motocykl

ośmiokonny „D. K. W.“ w dobrym stanie sprzedam, Grotzgera 3, informacje portier. zw 50 149

Kilim

2x3, ręczna praca bardzo ładny wzór korzystnie Dom Komisyowy Dominikańska 3. Pw 13 063-16.6

Lustra

primo większe i mniejsze, białka amerykańskie, siodło niemieckie i rosyjskie, maszyny do szycia damskie krawieckie kanyony różne obrazy, lampa elektryczna 6-cio i 4-ro ramienna oraz inne lampy, garderobianka, nowoczesne stojaki do kwiatów stojak do kwiatów, reźba włoska, mostek perski, klejcznik plusz czerwony i dużo różnych innych przedmiotów odda korzystnie Poznański Dom Komisyowy, Dominikańska 3. Pw 13 064-16.7

5 KUFNA

Kupię wille Solacu Oferty Kurjer Poznański zw 49 186

Samochody

stare, używane wybrakowane skupuje także prowincji, Kraków, Poznań Jeżycka 27, tel. 78 49. zw 49 256

Drogerje

mniejsza w Poznaniu kupię, Łaskawe oferty z podaniem ceny upraszam do Kurjera Poznańskiego pod dwp 3350

Kupuje

srebro jak i złote srebrne monety na cele przemysłowe. Wincenty Płonka Zagórze nr. 6. Pw 13 042-15.10

Siodło

meskie używane kupię za podaniem ceny Leitgeber Poznań, Naramowicka 25 telefon 50 81. zw 49 833

Lexicon

Dom
maszynowy w rynku. I piętro. skład. 10 ubikacji nadających się na każde przedsiębiorstwo. cena 32 000 zł. wpłaty 10 000 zł zaraz do objęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 48 997

Dachy! Dachy!
okrywa i naprawia wszelkiego rodzaju Walenty Miadoczek, św. Marcin 54 telefon 27 35. zdw 49 791

Kamienica
centrum. Poznań. dochód roczny 17 676.12. cena 136.000. wpłata 70.000. reszta dwudziestokilkuletnia amortyzacja. mieszkanie czteropokojowe wolne. Informacje administrator Dutkiewicz - Poznań Chwałczewo 70. zdw 48 891

Kamienice
dochód 15 tysięcy. z obszernym placem korzystnie sprzedawca właściciel. Oferty Kurjer Poznański rw 5 855

Kamienica
przy Marszałka Focha. dochód roczny 24.000 zł. wpłata 80.000 zł. Cena 150.000 zł sprzedawca natychmiast Centrala Handlowa. Poznań ul. 27 Grudnia 5. tel. 37 20. zdw 49 967

Kamienice
komfortowa dochód roczny 19 500 hipoteka amortyzacyjna 70.000. wpłaty 50 000 sprzedawca Popielski. Piekary 18. I. zdw 50 087

Kamienice
komfortowa. skład. dochód 25.000 sprzedawca 185.000. Czarnecki Marcina 62. II. tel. 31 08. zdw 50 151

7 PIENIADZ

Pożyczki
1 500-2 000 zł poszukuje, dam pewną gwarancję (dom) i stałe zajęcie Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 746

Prośba
Kto wspaniałomyślny pożyczki inteligentnej biednej wdowie. znajdującej się w bardzo przykrym położeniu 150 zł. Zapewnienie b. dobre pianino. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 878

3 000 złotych
na I. hipotekę gospodarstwa 90 morg poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 849

30 000 zł
na I. hipotekę dla młyna i 250 morg gospodarstwa poszukiwane Oferty pod 2966 do Biura Orgoszeń Kosmos. Zwierzyniecka 6. nr 9950

Poszukuje
5 000 - 6 000 zł na I. hipotekę w Poznaniu poszukuje. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 013

12 tysięcy
poszukuje na I. hipotekę kamienicy w Poznaniu Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 062

Pożyczki
10-15 000 na hipotekę pierwsza lokata poszukuje. Spłata w czterech latach Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 353

2 000 zł
pod zastaw srebra poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 139

8 DO WYNAJĘCIA

3 pokojowe
mieszkanie, słoneczne, wprost gospodarza od maja. Grodziska 11 zdw 49 270

5
pokojowe mieszkanie nowoczesne ogrzewanie. Stroma 27. zdw 49 938

Wytwórnice
otkienków. Stroma 27. zdw 49 939

4 pokojowe
przynależności I. piętro 8 minut Stary Rynek. czynsz dwuletni - stopięćdziesiąt miesięcznie. wynajmie gospodarza. Pośrednictwo wykluczone. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 945

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia od gospodarza do wynajęcia dla urzędnika Wysocki. Główna ul. Sucha 4 a. zdw 49 856

Pokój
kuchnia, wolne od pierwszego maja. Sucha 4. Główna. zdw 50 077

Ubikacje
przemysłowo handlowe. warsztat Woźna 18. zdw 49 937

Pokój
z kuchnią wynajęcia 1. 5. 32. - Zabikowo. Kościuski 58. rw 5 347

Kino
w większym powiatowym mieście nowoczesnie urządzone do wynajęcia zaraz, gotówka potrzebna 3.500 zł Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 913

Lokale odpowiednio na mleczarnię
(gdzie znajdowała się mleczarnia) wraz z mieszkaniem zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Bobkiewicz. Jutrosin. pow. Rawicz. zdw 49 915

Mieszkanie
dwupokojowe dzierżawa dwuletnia gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 089

Dwa
pokoje kuchnia ogród. Adres Kurjer Pozn. zdw 50 147

4 pokojowe
mieszkanie z komfortem na Łazarzu do wynajęcia Zgłoszenia: Plac Działowy 6. m. 5. zdw 49 879

Pokój
kuchnia, wolne Zabikowo blisko dworca dzierżawa 35 zł miesięcz. nie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 104

Mieszkanie
4 pokojowe z ogrodem wprost od gospodarza natychmiast do oddania. roczna dzierżawa zgóry 1.800 zł Zgłoszenia I. Roesler. Bóznicza 15. rw 5 353

Mieszkania
zaraz do wynajęcia czynsz zgóry Łazarz Aleja Hetmańska 1 przy ogródkach działkowych. zdw 50 014

Pokój
samotnej osobie najchętniej krawcowej wynajmie gospodarz Wierzbicice 2 zdw 50 051

Mieszkanie
7 pokojowe. komfort, częściowo umeblowane. Młyńska 9. I. prawo. narożnik Placu Nowomiejskiego. zdw 50 126

Mieszkanie
4 pokojowe komf. I. piętro meblami blisko Starego Rynku tanio oddam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 096

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuje
zaraz mieszkania 1-4 front nie wyżej II. piętra św. Marcin lub pobliz. Dzierżawa zgóry Spieszne oferty Kurjer Pozn. zdw 48 949

Mieszkania
lub dwóch pokoi i kuchni od gospodarza poszukuje zaraz H. Cezelski Sp. Akc. Górna Wilda 152 zdw 48 918

Cztery pokoje
z wygodami poszukuje. Zgłoszenia z warunkami do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 011

3 pokojowego
mieszkania poszukuje urzędnik bankowy od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 47 930

Dwupokojowego
kuchnia, łazienka, dwuletnia dzierżawa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 942

2-3 próżnych
pokoi ewentl. mieszkania najchętniej w willi mansardowej. okolica Mostu Teatralnego Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 841

Poszukuje
pokoiu kuchni czynsz 30 zł od gospodarza Stala posada Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 854

Stróżostwa
domu poszukuje zaraz pomocnik elektrotechniczny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 866

4 pokojowego
mieszkania poszukuje. Spieszne oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 49 921

Pokoju
z kuchnią poszukuje od 1. 5. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 002

2
osoby poszukują mieszkania. pokoju, kuchni od gospodarza Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 005

Starszy emeryt
bezdzienny poszukuje mieszkania dwupokojowego, dzierżawa 50 do 60 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 007

Poszukuje
3-4 pokoje z kuchnią od zaraz lub 1. 5. wprost od gospodarza. Czynsz za rok zgóry Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 976

3-4 pokoi
przynal. szuka urzędnik państwow. Czynsz do roku zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 978

Portjerswa
poszukuje bezdzienne małżeństwo. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 998

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
sympatyczny ewentl. dla dwóch panów Ul. Wieka 17 m. 12. zdw 50 033

Pokój
balonowy, elektryczność, niekrepujący, słoneczny, przystanek tramwajowy zaraz lub później. Stroma 6 miesz. 14 zdw 49 429

Wspólny
panience (piano). Wojciecha 3. mieszkanie 5. zdw 49 133

Pokój
mniejszy tylko pani dobrze poleconej. Piekary 7 m. 5. zdw 49 255

Pokój
dla 2 panów blisko dworca i poczty. Ul. Gąsiorowskich 10. m. 8. zdw 49 507

Pokój
1-2 panów słoneczny, elektryczność. Stroma 7 m. 5. zdw 49 941

Pokój
wspólny panu tanio Ruge. Długa 3. parter. zdw 49 943

Pokój
wynajmie Marcina 64. III. front. zdw 49 944

Pokój
umeblowany elektryczność zaraz do wynajęcia. Jeżycka 35. m. 6. zdw 49 946

Frontowy
Stranz Stolarska 2. telefon zdw 49 890

Prusa 2
pokój. m. 8. zdw 49 889

Wybickiego 2
pokój m. 6 zdw 49 891

Elegancki
dwom panom. Mickiewicza 17. m. 4. zdw 49 842

Pokój
wolny. Grunwaldzka 17 m. 4. zdw 49 828

Pokój
ładny wynajmie zaraz (obiady). Skarbowska 4 mieszkanie 14. zdw 49 826

Pokój
spokojny. Kramarska 5. II. zdw 49 822

Pokój
elektryczność tanio Rybaki 20. m. 2. zdw 49 796

Pokój
św. Marcin 13 front. m. 11 zdw 49 785

Panom
Staszica 5. II. wejście mieszkanie 17 II. ptr. zdw 49 858

Pokój
frontowy słoneczny niekrepujący wynajmie lepszymu panu zaraz. Zgłoszenia Kulejowa narożnik Marcellego Mottego 12 mieszkanie 8. III. lewo. zdw 49 852

Ratajczaka
11a. m. 77. spokojny, słoneczny, ładnie umeblowany zdw 49 936

Pokój
okolice Uniwersytetu. Skarbowska 11. mieszkanie 9. zdw 49 947

Student
prawa poszukuje współnika za pokój. Kopernika 4. m. 4. zdw 49 958

Pokój
elegancki wynajmie. Piekary 2. mieszkanie 4 zdw 49 961

Pokój
frontowy dwom panom. Wierzbicice 13. parter lewo. zdw 49 962

Pokój
jedno lub dwuosobowy. Szmarzewskiego 26a. m. 8. zdw 49 894

Dąbrowskiego 36
m. 14. czysty pokój wolny. zdw 49 899

Pokój
Pólna 16. m. 6. zdw 49 904

Pokój
czysty elektryczność tanio wynajmie. Bukowska 41. m. 4. zdw 49 906

Centrum
dwa, trzyosobowy inteligentnym dobrze umeblowany, elektryczność utrzymaniem bez. Szkoła 11. miesz. 8. zdw 49 907

Pokój
Wierzbicice 38. m. 8. zdw 49 920

80 zł
pokój z utrzymaniem Grobla 1b. m. 8. narożnik Wielkich Garbar. zdw 49 923

Pokój
wynajmie. Staszica 19. m. 10. zdw 49 924

Pokój
pokoik 1-2 panom. Łakowa 16. miesz. 5. zdw 49 932

Niekrepujący
świetłem elektrycznym. 1-2 panom. Spokojna 25 a. m. 9 (Łazarz) zdw 49 951

Pokoik
niekrepujący - Marszałka Focha 27. front. II. Sypniewska. zdw 49 954

Dwu
lub 3 osobowy pokój. Jackowskiego 13. m. 13. jw 3 002

Pokój
słoneczny. Patrona Jackowskiego 43. mieszkanie 4. jw 3 003

Dwuosobowy
frontowy, inteligentnym, utrzymaniem - bez. Ogrodowa 11 III. lewo. rw 5 349

Pokój
Długa 8. m. 11 zdw 50 110

Dobrze
umeblowany u samotnej. Piekary 8 a. m. 34. zdw 50 107

Niekrepujący
Stary Rynek 41. m. 3. zdw 50 106

Pokój
utrzymaniem - bez. Podgórna 2 a. III. prawo. zdw 50 111

Dwuosobowy
Cieszkowskiego 8. m. 9. zdw 50 112

Pokój
słoneczny. Bukowska 21. m. 8. zdw 50 124

Pokój
ładny z dobrym utrzymaniem telefonem wynajmie tanio inteligentnej osobie Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdw 50 125

Ratajczaka
10. I. pokój 1-2 osobowy. panom. zdw 49 995

3
łaczne, gabinet jadalnia, sypialka, z urządzeniem kuchni, tylko dobre sytuowanym. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 964

Dwom
do trzech osobom Matejki 39 III m. 12. Informacje Skład fryzjerski. Matejki 48/49. zdw 49 998

Pokój
Wierzbicice 40 - 9. zdw 50 017

Pokój
Ogrodowa 12 m. 7. zdw 50 016

Umeblowany
2 panom. utrzymaniem 85 zł. - Długa 12. m. 7. zdw 50 029

Korzystnie
słoneczne obiadam bez. Matejki 1 mieszkanie 4. zdw 50 031

Zaraz
słoneczny. Plac Bernardyński 1 a III zdw 50 038

Pokoik
panience wynajmie. Składowa 1. II wejście. m. 25. zdw 50 036

Pokój
Grobla 19 m. 10. zdw 50 040

Pokój
niekrepujący. Śniadeckich 17. m. 11. III zdw 50 041

Kręta
6 mieszkanie 2. zdw 50 045

Pokój
centralne, elektryczność. Poznańska 58 a. m. 6 narożnik Mickiewicza zdw 50 060

Dwuosobowy
i małejmi pokoi panience. Wąty Zygmunta Starego 6. III. lewo. zdw 50 063

Pokój
czysty światło elektryczne telefon. łazienka. Gąsiorowskich 5. m. 6. zdw 3354

Osobny
Wrocławska 20. III. lewo. zdw 49 974

Dwom
osobom. pościel pożądana. Śniadeckich 21. miesz. 7. zdw 49 975

Wynajme
Kraszewskiego 9. m. 8. zdw 49 989

Dwuosobowy
pojedynczy bez pościeli Strzelecka 11. m. 8. zdw 49 990

Dwuosobowy
utrzymaniem (bez pianino). Półwiejska 2. III. prawo. zdw 50 137

Pokój
Grobla 19 mieszkanie 8. zdw 50 084

Pokój
elektryczność biurko 1-2 panom ewentualnie obiady w lepszym domu. Maćkiewicza 31. m. 8. zdw 50 080

Umeblowany
Marcina 41 m. 10. zdw 50 079

Dwuosobowy
wolny Seweryna Mielżyńskiego 1 mieszkanie 13. zdw 50 085

Pokój
na dwie osoby do wynajęcia. - Jeżycka 43 m. 5 zdw 50 088

Pokój
Szwajcarska 16 m. 19. zdw 50 093

Dwuosobowy
Matejki 4 miesz. 7 zdw 2 997

Pokój
z telefonem, łazienka, Focha 72. mieszkanie 8. zdw 50 141

Pokój
frontowy z utrzymaniem. Romana Szymańskiego 9. m. 4. parter. zdw 50 142

2
frontowe Focha 29 I. p. lewo. zdw 50 154

Pokój
Matejki 68. m. 3. utrzymaniem bez. zdw 49 130

Pokój
z telefonem solidnemu panu w dzierżawie. Działyńskich 9. m. 8. Pw 13 069 16.11

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
niekrepującego 2 osobowego dla przyjezdnych. Zgłoszenia warunki Kurjer Pozn. zdw 49 882

Studentka
poszukuje pokoiku od 1. 5 do 30 zł. - Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 533

Próżnego
pokoiku poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 950

Pokoju
z fortepianem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 901

Student
szuka pokoju czystego, taniego. Oferty ceną Kurjer Pozn. zdw 3 004

Niekrepującego
pokoju poszukuje student śród miesiąca Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 081

Eleganckiego
niekrepującego wejściem, centrum zaraz 50 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 145

13 LOKALE

Ubikacje
warsztatowe wolne. Nowak Kościuska 4. zdw 49 343

Plac Wolności 4
wysoki parter lokal przemysłowo-handlowy do wynajęcia. Wiadomość na miejscu zdw 48 005

Rzeźnictwo
z całkowitem urządzeniem i towaram na nowicjusz na sprzedaż. 3.500 zł Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 923

Ubikacji
na pracownice obuwicza poszukuje od 1. 5 Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 955

Składu
mniejszego z mieszkaniem poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 116

Pokój
biurowy duży. Skarbowska 17 m. 4 telefon 24-47. zdw 50 009

14 DZIERŻAWY

Pewna egzystencja
ma możliwość stworzyć kupiec lub restaurator przez wydzierżawienie całego domu 29 ubikacji. w tem skład delikatesowy restauracja z ogrodem mieszkanem oraz około 20 umeblowanych pokoi tuż przy Poznaniu. Reflektanci którzy dysponują 6 000 złotych informacji udzieli Krzesiński. Poznań. Piekary 8. zdw 49 302

Małe kino
nieme lub dźwiękowe aparaty Zeiss - Ikon wytwornie urządzone. centralnie położone w wesołym mieście Pomorza z sezonem letnim i zimowym - do wydzierżawienia. - Wiadomość pod zdw 49 449 do Kurjera Pozn. zdw 49 302

Skład
w centrum wydzierżawie. Łaskawe oferty z podaniem czynszu do Kurjera Pozn. zdw 49 987

Kiosku
poszukuje dzierżawę Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 796

60 zł
miesięcznie pokój kuchnia, chlewy, stodoła, 4 morgi roli Charłtowo, p. Poznań. zdw 49 980

Ogród
1 morga oraz ubikacje warsztatowe od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia Z. Kałwiński, ul. Polna 37. II. godz. 4-5. zdw 50 006

Garażu
taniego poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 956

Skład
z mieszkaniem w rynku na drogerie, zegarmistrzostwo, skór których tutaj brak wydzierżawie zaraz Stanisław Waldowski - Klecko Rynek. nw 9960

Składu
z mieszkaniem 2-3 pokojowym z kuchnią próżnym od gospodarza poszukuje. Spieszne oferty Kurjer Pozn. zdw 49 968

15 LETNIEKA

Poszukuje
na wsi widnego pokoju z całodziennym utrzymaniem w okolicy suchej możliwie lesistej od 1-ro czerwca b. r Oferty proszę składać pod adresem Maria Dzierżawska. Poznań ulica Pocztowa 31 a. zdpw 49 819

Kto
chce leczyć się wodą, niech jedzie do Inowrocława. nw 9954

16 OJOBISTE

Paikert Bogdan
oddalił się z domu za długi jego nie odpowiadam Stanisław Antonina Paikertowie. zdw 50 034

Pianista
pierwszorzędny do zespołu 1. 5. wolny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 155

26 ROZRYWKA

Kino „Corso“
Arka Noego. zdw 49 850

Kino Aurora
Bandyta Gikar. zdw 49 703

Kino „Orzeł“
Św. Marcin 18. Karzaca Dłoń. Hoot Gibson. zdw 50 086

Miły pobyt
Paryżanka Półwiejska 30. Koncert artystyczny. zdw 50 094

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Biuralistka
krytycznym położeniu szuka zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 909

Kucharz
samotny, wszechstronnie wydoskonalony. długoletnie świadectwa. poszukuje stałej posady w majątku. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 48 994

Żelazniak
rutynowany perfekcyjnie technicznej poszukuje posady ekspedienta, magazyniera lub podróżującego. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 852

Inteligentna
panienka poszukuje posady w biurze lub ekspedycji. dobre świadectwa. wymagania skromne. Oferty Kurjer Pozn zdw 49 030

Gospośnia
samodzielną dobrze gotującą. oszczędna poszukuje posady do samotnej osoby lub do starszego małżeństwa bezdetentnego od 1-go maja. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 193

Sekretarz
advokacki z długoletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 149

Chłopiec
lat 17 poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 810

Ogrodnik
pszczałkarz kawaler lat 28 poszukuje posady do wzorowego ogrodu. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 884

TEATRY

Teatr Wielki:
Wtorek, 19. 4. — „Królowa Kina“.
Środa, 20. 4. — „Królowa Kina“.
Czwartek, 21. 4. — „Żydówka“. Występ W Werwińskiej i H. Zatheya.
Piątek, 22. 4. — „Królowa Kina“.
Sobota, 23. 4. — „Czar munduru“, premjera.
Niedziela, 24. 4. — Godz 3: „Królowa Kina“. Ceny niższe.
Niedziela, 24. 4. — Godz 8: „Czar munduru“, nowości.

Teatr Polski: Dziś — „Omali nie noc poślubna“.

Teatr Nowy: Dziś — „Marius“ („Pod złotą kotwicą“).

Wtorek, 19. 4. — „Marius“ („Pod złotą kotwicą“).

Środa, 20. 4. — „Marius“ („Pod złotą kotwicą“).

Czwartek, 21. 4. — „The english players“. Występ teatru angielskiego.

Piątek, 22. 4. — „Karjera gwiazdy filmowej“, premjera, A. Marczyńskiego.

Sobota, 23. 4. — „Karjera gwiazdy filmowej“.

DZISIAJ W KINIE

Aurora: „Bandyta Gikar“.

Apollo: „Szanghaj-Express“.

Colosseum: „Trzech djabłów z Matterhorn“.

Corso: „Jeden przeciw dziesięciu“ i „Zdobycy złota“.

Metropolis: „Oblawa w Paryżu“.

Muza: „Z raję bolszewickiego“.

Odeon: „Król Zebrałów“.

Orzeł: „Karzaca dłoń“.

Roxy: „Chcemy męża“.

Renaissance: „Bohater puśczy“ i „Djabelski wawóz“.

Sfinks: „Raj zakochanych“.

Słońce: „Liljanka chce się rozwiść“.

Tęcza: „Melodia serc“.

Uśmiech: „Jad pokusy miłosnej“.

Wilsona: „Zakazana kobieta“.

Panna
z dłuższą praktyką poszukuje posady do niemowlęcia lub strasznych dzieci w lepszym domu, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 361

Żelazniak
biegły i sumienny ekspedjent — znający język polski i niemiecki z dobrymi świadectwami poszukuje posady od zaraz lub 1. 5. 32. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 49 327

Rządca gospodarzy
kawaler, lat 30. z kilkoletnią praktyką w intensywnie zagospodarowanych majątkach poznańskiego. Ostatnio na osobnym folwarku. straciwszy z powodu zmian administracji, poszukuje posady. Poważne referencje znanych pp. Ziemiarni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 321

Rządca gospodarzy
w młodszym wieku, zamieszany w swym zawodzie całkiem oddany powierzonemu warsztatowi z dobrymi referencjami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 250

Rządca
samotny, lat 30 z praktyką w maj. buraczano - hodowlanych, obeznany w uprawie cieżkich i lekkich gleb poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 324

Gospodyni
w średnim wieku, z dobrymi poleceniami, poszukuje posady. — Kurjer Poznański zdw 49 672

Gospodyni
z dobrymi świadectwami poszukuje posady do samotnej osoby. Kurjer Poznański zdw 49 671

Pomocnik
mleczarski z długoletnią praktyką poszukuje posady 1000 zł kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 939

Panienska
z 6 kl. gimnazjalnym wykształceniem, z roczną praktyką pracy biurowej, umiająca pisać na maszynie i znajdującą się w rozpaczliwym położeniu, poszukuje jakiegokolwiek odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 875

Krawcowa
działa szuka posady w dom. — Oferty Kurjer Poznański zdw 49 896

Dziewczyna
z prowincji lat 19, pilna, uczciwa kochająca dzieci szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 865

Gospodyni
poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 840

Poszukuje
posady woźnego, portiera lub jakiegokolwiek zajęcia z kaucją 800 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 49 830

Dziewczyna
z prasowaniem sztywnej bielizny, gotowaniem, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 838

Dziewczyna
uczciwa do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 49 837

Młodszy
pomocnik handlowy (zbożowiec) z jaknajlepszymi kwalifikacjami poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 49 827

Panienska
z prowincji miła, inteligentna poszukuje posady do składu, lekkich prac domowych. Półwiejska 11. III. p. Rau. zdw 49 817

Kelner
lat 37 żonaty poszukuje posady z kaucją lub bufetu na rachunek Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 814

Kelner
z kaucją poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 49 813

Poszukuje posady
początkującej maszynistki wzgl. biuralistki. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 802

Ogrodnik - gajowy
kawaler lat 25, z kilkoletnią praktyką w ogrodach handlowych poszukuje zaraz posady w obydwu lub jednym zawodzie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 917

Młoda księżkowa
kasjerka z szkołą handlową praktyką w majątku i mynie, szuka posady. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdw 49 918

Posługaczka
poszukuje posady rano i po południu lub na cały dzień. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 795

Gospodyni - kucharka
samodzielną dobrą świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby zaraz lub od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 794

Dziewczynę
uczciwą polecić może z powodu wyjazdu, pracowała u mnie 5 lat od 1. 5. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 898

Krawcowa
przyjmie posadę w dom lub do dzieci. Mieloszykówna. Chwałkowo Kośc. 660. poczta Mchy. zdw 49 912

Kucharka
starsza, samodzielną gotowaniem czysta, sumienna z dobrymi świadectwami szuka posady zaraz lub 1. maja. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 905

Książkowa
młodsza poszukuje zaraz posady, najchętniej w majątku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 914

Dziewczyna - kucharka
starsza, z dobrym gotowaniem, do prowadzenia kuchni i wszystkich prac domowych, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 955

Starsza
szukająca przyjmie posadę w mniejszym domu z gotowaniem, lub posługi. Skromne wynagrodzenie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 109

Kucharka
z długoletnimi świadectwami, poszukuje posady od 1. maja. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 113

Służąca
szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 118

Szukam
posługi u samotnych z praniem, prasowaniem Oferty Kurjer Poznański zdw 50 119

Akuratna
młodsza praczką przyjmie samowienia. Oferty Kurjer Pozn zdw 50 120

Inteligentna
lat 25 posiadająca chlubne świadectwa, szuka posady do dzieci, umie szyc i haftować Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 000

Posługi
z gotowaniem i praniem jako przychodnią poszukuje od 1. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 001

Dziewczyna
uczciwa i pracowita poszukuje posady od pierwszego. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 005

Dziewczyna
wiejska 17 lat uczciwa i pilna poszukuje posady do dzieci i prac domowych od zaraz lub 1. 5. 1932 Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 50 010

Kucharka
z dobrem gotowaniem poszukuje posady od zaraz lub 1. 5. miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 019

Pracownik
znający wyroby kosmetyczne, mydlarskie poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 022

Sierota
miła, sympatyczna od dłuższego czasu bez pracy kochająca dzieci małym zyciem, gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 037

Początkująca
znająca wszelkie prace biurowe, pisząca na maszynie po polsku i niemiecku poszukuje posady. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 064

Praczką
poszukuje prania Oferty Kurjer Poznański zdw 50 066

Gospodyni
poszukuje posady zaraz lub 1. 5. 32 Oferty Kurjer Poznański zdw 50 068

Przedstawicielstwa
przyjmie kupiec biegle dobrze zaprowadzony lub przyjmie posadę ewentl. w biurze Oferty Kurjer Poznański zdw 50 070

IV. Prawo
za wypożyczenie notatek i pytań na krótki czas dobrze zapłace. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 099

Służąca
uczciwa poszukuje posady od 1. 5. do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 963

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady lub posługi od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 965

Uczciwa
dziewczyna długoletnie świadectwa gotowaniem poszukuje posady 1. 5. lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 977

Dziewczyna
młodsza, z religijnej rodziny poszukuje posady do dzieci lub prac domowych zaraz lub 1. 5. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 988

Starsza dziewczyna
poszukuje posady zaraz do starszych osób do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 992

Małopolanka
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje pracy od 1. maja Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 127

Dziewczyna
poszukuje posady od 1. maja do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 129

Kasjerka - księżkowa
krytycznym położeniu szuka posady miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 076

Dziewczyna
z długoletnimi świadectwami — szuka posady z gotowaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 082

Szofer - mechanik
samochodowy, pilny, trzeźwy i sumienny poszukuje posady od zaraz lub od 1. 5. br. Solidne referencje. Łaskawe oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 49 798

Krawcowa
działa poleca się poza dom i wies Oferty Kurjer Poznański zdw 49 847

Panieni
umiejące robotki i filet i wiązanie dywanów szmyrcońskich poszukują posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 859

Krawcowa
działa poszukuje stałej posady. M Gurbada. Środa Paderewskiego 7. zdw 49 846

Poszukuje
posady gospodyni lub kucharki od 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 871

Poszukuje
dla swej siostrzyczki posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 899

Służąca
cośkolwiek gotuje szuka posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 863

Française
cherche place famille catholique. Offres Kurjer Poznański zdw 49 863

Samodzielną
kucharką z doskonałym gotowaniem, prasowaniem sztywnej bielizny do wszelkiej pracy poszukuje posady 1-2 osób Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 933

Praczką
szuka prania Kokotkiewicz. Półwiejska 30. zdw 49 934

Poszukuje
posady woźnego inkasanta z kaucją do 1.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 957

Uczciwa
czysta dziewczyna szuka jakiejkolwiek posługi. Oferty Kurjer Pozn zdw 49 960

Chłopiec
lat 18 ukończył 4 klasy szkoły wydziałowej. 1 miesiąc kursu handlowego poszukuje posady Jan Łazarewicz Konarzewo. poczta Dopiewo zdw 49 811

Podróżujący
rzutki dobrze zaprowadzony na Pomorzu i w Poznańskim szuka posady, własny samochód do podróży. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 090

Szukam
posady magazyniera lub innej pracy od 1. maja. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 095

Pielęgniarka
Polka lat 23 katol. dobrze wykształcona w niemieckim, z państwowym egzaminem chciałyby wstąpić w służbę do kliniki albo prywatnie od 1. 5. 32. Najchętniej do kliniki chirurgicznej — Oferty Kurjer Poznański zdw 50 075

Uczciwa
dziewczyna szuka posady 1. 5 do wszystkiego gotowaniem. Łaskawe oferty Kurjer Poznański jw 3000

Praczką
przyjmie tania pranie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 144

Książkowa
maszynistka poszukuje posady, wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 146

Inteligentna
wdowa lat średnich, obejmie zarząd domu na probostwie lub folwarku. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 148

28 WOJNE MIEJSCA

Fryzjerka
lub fryzjerka damski, dobra siła potrzebna zaraz Warunki Piechocki. Chodzież. nw 9 927

Adwokat
i notariusz w Poznaniu poszukuje rutynowanego sekretarza od 1. maja rb Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 246

Dobrze
zaprowadzona praktyka dentystryczna z kasami w mniejszym mieście na Pomorzu zaraz do wydzierżawienia na rok dla lekarza. dentyści Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 350

8 złotych
dziennie zarabiają osoby pracujące wszędzie. Stała poboczna praca domowa korespondencyjna Przedsiębiorstwo Przemysłu krajowego Gdynia Port dw 3 111

Służący - szofer
kawaler z długoletnimi świadectwami poszukujemy Pierwszeństwo znający niemiecki Zgłoszenia z odpisami świadectw podaniem warunków pod „Zaufany“ do biura Par“ we Lwowie. Akademicka 14. Nie uwzględnione bez odpowiedzi, odpisów nie wraca się. Pw 13 000-72.15

Uczciwa
i sumienna dziewczyna do wszystkiego może się zgłosić. Chwałkowska. Marszałka Focha 78. zdw 50 102

Przedstawiciela
ruchliwego stale podróżującego, na Wielkopolskę, dysponującego kaucją (delcredere wymagane), poszukuje poważną fabryką wyrobów spożywczych. Zgłoszenia: Jarosław skrytka 31. nw 9 898

Przedstawiciel
z branży kolonialnej dobrze wprowadzony na Pomorzu na prowizję i pensje potrzebny natychmiast. Reflektujemy tylko na siły pierwszorzędne które wykaza się odpowiednimi kwalifikacjami. Oferty pod d 4230 do „Słowa Pom.“. Toruń. nw 9 933

Młoda
inteligentna Warszawianka poszukuje posady kantorowej do pralni chemicznej lub ekspedientki innej branży Adres: Warszawa Leszno 7. pralnia chemiczna H. Rycerzówna. np 8908

Służąca
młodsza gotowaniem, praniem potrzebna. Seweryna Mielżyńskiego 5. m. 5. zdw 49 940

Kucharka
z dobrem gotowaniem i pieczeniem potrzebna od 1. maja rb. L. Barciszewska Gniezno Trzeemeszka 64 zdw 49 820

Zastępcy! Zastępczynie!

Przewrót w dotychczasowym systemie pracy. 50 złotych dziennie

łatwo zarobi każdy przy naszych nowych warunkach sprzedaży i systemie pracy. Zgłoszenia osobie przyjmującej p. Zinner Jnia 19 i 20 4. Poznań. Hotel „Monopol“. nw 9955

Potrzebna
służąca. Male Garbary 7 a. Klajn zdw 49 823

Poszukuje
chłopca na posylki. Zgłaszaj się z referencjami. Masztalarska 7 a „Sokol“. zdw 49 821

Potrzebne
banie do rozpowszechnienia artykułów pierwszej potrzeby na r. ty Masztalarska 7 a „Sokol“. zdw 49 820

Fryzjerka lub fryzjer
nie niżej lat 24. dzielni w wodnej i żelazkowej zaraz ewentl. 1-go maja. Maks Hoffmann Inowrocław Królowej Jadwigi 30. zdw 49 345

10 zł
dziennie osiągną domokrażni pobocznie łatwo sprzedającym artykułom Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 867

Adresowaniem
kopert zarobić można 100-150 złotych miesięcznie — praca domowa Jan Klawczyński Warszawa. skrytka pocztowa 571. Pw 12 041-62.189

Bufetowa
na rachunek z obsługą gości. młoda, zdolna, z kaucją 100 złotych, może się zaraz zgłosić. Rawicz. Paderewskiego 36. zdw 48 314

Krawcovej
samodzielną poszukuje pracownia okryć damskich Krasieńskiego 13, parter, lewo zdw 49 897

Apteka w Poznaniu
poszukuje od czerwca rutynowanego młodszego współpracownika Referencje. wymagana pensja Kurjer Pozn. zdw 49 925

Podróżujących
wprowadzonych w przedsiębiorstwach instalacyjnych poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 50 021

Uczeń drogowy
dobrze polecony potrzebny zaraz. dw 3358

Ekspedientka
branży rzeźniczej przychodnia 3 razy tygodniowo chłopak silny, do wszelkiej pracy potrzebny zaraz. Export Bacon Rynek Wildecki. zdw 50 048

Krawiec
poza dom od zaraz. Adres Kurjer Poznański zdw 50 050

Hafciarki
i uczennice potrzebne. Działalności 2 m. 11 zdw 49 893

Dziewczyna
uczciwa do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Zgłoszenia Rybaki 15. skąd. zdw 49 922

Rzeźniczy
czeladnik samodzielny na stałą posadę potrzebny. Świadectwa Zgłoszenia Ogrodowa 1. m. 6. zdw 49 927

Szofera
wspólnika 2000, kawalera poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 953

Chłopiec
do posyłek. Skośna 17 „Primarino“. zdw 49 981

Czeladnik
krawiecki potrzebny. Mikołajczyk, Skarbowa 1. zdw 49 999

Służąca
do wszystkiego zaraz potrzebna. Adres Kurjer Pozn. zdw 49 979

Dziewczyna
czysta, uczciwa do lepszego domu z dobrem gotowaniem Ratajczaka 28. m. 11. zdw 50 156

Książkowy (a)
potrzebny. Oferty z odpisami świadectw, podaniem referencji i wysokości żądanej pensji Kurjer Poznański zdw 50 114 Reflektuje się tylko na siłę rutynowaną.

250 zł
do objęcia garderoby zaraz. Stara 1 zdw 50 131

Służąca
z dobrem gotowaniem, umiająca porcję. Śniadnia Górna Wilda 31. zdw 50 135

Apteka
pod Korona w Bydgoszczy poszukuje zaraz młodszego (ej) asystenta (ki) lub makstra (y). — Oferty Kurjer Pozn. zdw 3 357

Krawcowe
podreczne krawiectwo damskie. Rybaki 9 m. 6. rw 5 884

Książkowej (wego)
do założenia biuletynu amerykańskiego. 27 Gr